



global
environment
facility
INVESTING IN OUR PLANET



BIOFIN
The Biodiversity Finance Initiative



แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย
ความริเริ่มทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม



global
environment
facility
INVESTING IN OUR PLANET



 **BIOFIN**
The Biodiversity Finance Initiative



แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย
ความริเริ่มทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

คำนำ

แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570 จัดทำขึ้นเพื่อสนับสนุนการขับเคลื่อนการดำเนินงานของประเทศไทยเพื่อให้บรรลุเป้าหมายตามกรอบงานคุณหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก โดยมีความสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ พ.ศ. 2566-2570 ของประเทศไทย

การจัดทำแผนการเงินฯ ได้รับการสนับสนุนจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลกภายใต้โครงการ Global Biodiversity Framework Early Action Support (GBF-EAS) และเป็นการดำเนินงานร่วมกันกับความริเริ่มทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Finance Initiative: BIOFIN) สังกัดโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP) ประจำประเทศไทย และสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ แผนการเงินฯ ได้รับความเห็นชอบจากคณะกรรมการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ ในการประชุมครั้งที่ 2/2567 เมื่อวันที่ 23 กันยายน 2567 แผนการเงินฯ มีความสำคัญกับการจัดสรรงบประมาณ และการลงทุนอย่างสอดคล้องกับแนวคิดธรรมชาติเชิงบวก เพื่อหยุดการสูญเสียและช่วยฟื้นคืนความอุดมสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพให้กลับคืนมา ประกอบด้วยหัวข้อ ได้แก่ กลไกการเงินด้านภาครัฐ-ภาคเอกชน ระดับท้องถิ่น และกลไกการเงินด้านภาคการเงิน

คณะผู้จัดทำหวังเป็นอย่างยิ่งว่า แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570 จะเป็นเครื่องมือสำคัญในการขับเคลื่อนการทำงานร่วมกันของทุกภาคส่วน ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ และการเงินการธนาคาร ภาคประชาสังคม สถาบันการศึกษา องค์กรเอกชน ท้องถิ่นและชุมชน เพื่อยกระดับกลไกทางการเงินของประเทศที่เสมือนการวางรากฐานด้านงบประมาณที่มั่นคงควบคู่กับการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

ความริเริ่มทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

สารบัญ

คำนำ	3
บทนำ	6
1. วิสัยทัศน์ว่าด้วยการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย	12
2. ความเชื่อมโยงกับวาระแห่งชาติที่สำคัญ	24
2.1 ยกระดับการดำเนินการเพื่อสิ่งแวดล้อมตามกรอบงานว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก	29
2.2 เน้นย้ำเป้าหมาย 30x30 และโอกาสสำหรับพื้นที่ OECMs ในประเทศไทย	35
2.3 ภูมิทัศน์การเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย: หน่วยงาน วัตถุประสงค์ และงบประมาณ	38
2.4 การมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคการเงิน เพื่อแก้ปัญหาการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ	40
2.5 ความสำคัญของการดำเนินการในระดับท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	47
3. แผน BFP สำหรับประเทศไทย	49
3.1 เป้าประสงค์และเป้าหมายของแผน BFP	50
4. เครื่องมือและกลไกทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ	58
4.1 กลไกการเงินว่าด้วยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ-ภาคเอกชนระดับท้องถิ่น (Sub-National Public-Private Solutions)	59
4.2 กลไกการเงินว่าด้วยการมีส่วนร่วมของภาคการเงินและการคลัง (Finance Sector Solutions)	77
5. การขับเคลื่อนแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ	98
6. บทสรุป	101

กล่องข้อมูล

กล่องข้อมูลที่ 1: การลงทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพทั่วโลก	13
กล่องข้อมูลที่ 2: ความท้าทายของประเทศไทยในด้านการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความหลากหลายทางชีวภาพ	16
กล่องข้อมูลที่ 3: มุ่งสู่ชัยชนะสามประการ –บูรณาการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเพศภาวะ	17
กล่องข้อมูลที่ 4: ปิดช่องว่างด้านเงินทุนสำหรับ NBSAP และ GBF โดยผ่านเป้าหมายข้อที่ 19	20
กล่องข้อมูลที่ 5: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง	26
กล่องข้อมูลที่ 6: ความหลากหลายทางชีวภาพและการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวซึ่งเป็นมิตรกับธรรมชาติ เพื่อการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน	27
กล่องข้อมูลที่ 7: แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ พ.ศ. 2566-2570	32
กล่องข้อมูลที่ 8: คำปฏิญาณต่อธรรมชาติของ UNDP	34
กล่องข้อมูลที่ 9: กรณีศึกษาทางธุรกิจว่าด้วยเป้าหมาย 30x30	36
กล่องข้อมูลที่ 10: โอกาสสำหรับพื้นที่ OECMs ในประเทศไทย	38
กล่องข้อมูลที่ 11: ว่าด้วย TNFD Framework	42
กล่องข้อมูลที่ 12: ความเชื่อมโยงระหว่าง Global Biodiversity Expenditure (GLOBE) Taxonomy และ Thailand Taxonomy (ธนาคารแห่งประเทศไทย)	44
กล่องข้อมูลที่ 13: การระดมทุนสาธารณะช่วยเหลือผ่าน Crowdfunding “Koh Tao, Better Together”	45
กล่องข้อมูลที่ 14: ส่งเสริมการลงทุนในตราสารหนี้สีเขียว เพื่อบูรณาการความหลากหลายทางชีวภาพ	46
กล่องข้อมูลที่ 15: แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับประเทศไทย: เป้าประสงค์ 3 ประการ	50
กล่องข้อมูลที่ 16: การคัดเลือก การประเมิน และการจัดลำดับความสำคัญของเครื่องมือทางการเงิน	54

ภาพ

ภาพที่ 1: ช่องว่างทางการเงินสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย	19
ภาพที่ 2: กรอบงานยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)	25
ภาพที่ 3: เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs)	28
ภาพที่ 4: กรอบงานคุณหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (“GBF”)	30
ภาพที่ 5: เป้าประสงค์และเป้าหมายของประเทศ ภายใต้ NBSAP ฉบับที่ 5	33
ภาพที่ 6: การทบทวนงบประมาณรายจ่ายด้านความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2559-2566	39
ภาพที่ 7: แนวทางการปิดช่องว่างเงินทุนด้านความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับประเทศไทย	51
ภาพที่ 8: โครงสร้างการระดมเงินทุนเพื่อการอนุรักษ์ระบบนิเวศของเสือโคร่งในประเทศไทย	90
ภาพที่ 9: ขั้นตอนการพัฒนาพันธบัตรเพื่อการอนุรักษ์ระบบนิเวศของเสือโคร่งอินโดจีน	91

บทนำ

ประเทศไทยมีระบบนิเวศที่หลากหลายและมีความหลากหลายทางชีวภาพสูงมาก ทั้งสองสิ่งนี้สำคัญยิ่งทั้งต่อความเป็นอยู่ที่ดีของมนุษยชาติและการอยู่รอดของโลกใบนี้ ทรัพยากรธรรมชาติเหล่านี้มอบประโยชน์อันจำเป็นนานัปการ อาทิ อากาศ น้ำบริสุทธิ์ อาหาร ยา การควบคุมสภาพภูมิอากาศ การป้องกันภัยธรรมชาติ เป็นต้น ตลอดจนมีบทบาทสำคัญในภาคส่วนเศรษฐกิจหลัก ๆ ของประเทศไทย เช่น การประมง การป่าไม้ และการท่องเที่ยว ซึ่งคิดมูลค่าทางเศรษฐกิจประมาณหนึ่งในสามของผลิตภัณฑ์มวลรวมในประเทศ (GDP) อย่างไรก็ตาม ประเทศไทยกำลังเผชิญความท้าทายมากมายในทางสิ่งแวดล้อมและสังคม เช่น การขยายตัวของเมืองที่เติบโตรวดเร็ว วิถีปฏิบัติที่ไม่ยั่งยืน การจัดการขยะ มลภาวะ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้ ความท้าทายสำคัญอีกประการหนึ่งคือ โครงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพยังมีเงินทุนและทรัพยากรไม่เพียงพอเพื่อแก้ไขความท้าทายเหล่านี้ ทั้งภาครัฐ ภาคเอกชน ประชาสังคม และชุมชนท้องถิ่นต้องร่วมมือกันหาเครื่องมือและกลไกทางการเงินที่จะส่งเสริมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้เศรษฐกิจเติบโตอย่างยั่งยืน และเพิ่มภูมิคุ้มกันให้หลายภาคส่วนในสังคม

แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Finance Plan) หรือ BFP ฉบับนี้ พัฒนาขึ้นโดยให้ความสำคัญกับเครื่องมือและกลไกทางการเงิน (finance solutions) ที่ส่งเสริมการอนุรักษ์และจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างยั่งยืน แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพมุ่งที่จะสนับสนุนแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ พ.ศ. 2566-2570 แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ โดยเฉพาะเป้าหมายที่ 14 ระบบนิเวศทางทะเลและมหาสมุทร และเป้าหมายที่ 15 ระบบนิเวศบนบก

ทั้งนี้ แผน BFP ของประเทศไทยยังสอดคล้องกับการดำเนินงานตามกรอบงานคุนหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (Kunming-Montreal Global Biodiversity Framework: GBF) ซึ่งข้อตกลงระหว่างประเทศภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของสหประชาชาตินี้ได้รับการรับรองเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 โดย GBF มีแผนดำเนินการและเป้าหมายอันท้าทายเพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนตลอดทศวรรษข้างหน้าและในอนาคตสืบไป อนึ่ง ในการจะปรับใช้กรอบงาน GBF ในระดับนานาชาติและระดับชาตินั้น ประเทศไทยจำเป็นต้องมีการปฏิรูปทั้งในแง่การขับเคลื่อนและการจัดสรรเงินทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพต่อไป

ยกระดับการเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม: สำคัญ

- ในการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ สมัยที่ 15 (COP15 CBD) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 โดยมี 188 ภาคีสมาชิกประเทศรวมถึงประเทศไทยได้รับรองกรอบงานคุณหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (“GBF”) ภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของสหประชาชาติ เพื่อ “หยุดยั้งและฟื้นฟูสภาพการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ” ภายใน ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573)
- กรอบงาน GBF ถือเป็นข้อตกลงครั้งสำคัญ กำหนดเป้าหมาย 3 ประการ เพื่ออนุรักษ์ร้อยละ 30 ของพื้นที่บนบก และร้อยละ 30 ของพื้นที่ทะเล ภายในปี ค.ศ. 2030 หรือที่เรียกว่า “เป้าหมาย 30x30”
- ดังนั้น การบูรณาการแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Finance Plan: BFP) ไว้ในแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพและยุทธศาสตร์แห่งชาติ ฉบับที่ 5 ของประเทศไทย (“NBSAP”) จึงเป็นสิ่งสำคัญยิ่งต่อการปฏิบัติตามเป้าหมายที่ 19 ของ GBF อย่างมีประสิทธิภาพ การบูรณาการดังกล่าวนี้จะทำให้สามารถวิเคราะห์ความต้องการทางการเงิน การลำดับความสำคัญของปัญหา และสร้างโอกาสใหม่ ๆ ให้ประเทศไทยในการส่งเสริมการใช้ทรัพยากรทางการเงินอย่างคุ้มค่า
- สิ่งสำคัญคือ ต้องเร่งขับเคลื่อนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งในระดับท้องถิ่น ระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เพื่อปิดช่องว่างด้านการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของโลก ซึ่งคิดเป็น 7 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ดังที่ระบุไว้ในเป้าหมายที่ 19 ของ GBF ซึ่งจะต้องบรรลุให้ได้ภายในปี พ.ศ. 2593 (ค.ศ. 2050)
- การพัฒนาและการปรับใช้แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ฉบับที่ 2 และ NBSAP ฉบับที่ 5 ตามแนวทางบูรณาการภาครัฐ (whole-of-government approach) ซึ่งให้กระทรวงที่เกี่ยวข้องทั้งหมดมีส่วนร่วม โดยสอดคล้องกับหลักการของคำปฏิญาณต่อธรรมชาติของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (UNDP Nature Pledge) และเน้นย้ำแนวทางที่อยู่บนพื้นฐานของสิทธิ (rights-based) และการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (whole-of-society)
- ชุมชนท้องถิ่น ชนพื้นเมือง และกลุ่มชาติพันธุ์เป็นส่วนสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
- การเพิ่มความสอดคล้อง (synergies) กับ “วาระการพัฒนาที่ยั่งยืน ค.ศ. 2030” (2030 sustainable development agenda) และอนุสัญญาและข้อตกลงระหว่างประเทศอื่น ๆ ตลอดจนกลยุทธ์แผนการอื่น ๆ ในระดับประเทศ เป็นสิ่งจำเป็นต่อการส่งเสริมความร่วมมือและการโอบรับความหลากหลาย (inclusivity)
- การมีส่วนร่วมและการระดมเงินทุนของภาคเอกชนดังที่ระบุในเป้าหมายข้อที่ 15 ของแผน GBF เป็นกุญแจสำคัญที่จะทำให้ประเทศไทยสามารถสร้างเศรษฐกิจ “ธรรมชาติเชิงบวก” (nature-positive) และบรรลุเป้าหมายการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (Net Zero) ได้ ธุรกิจและสถาบันทางการเงินควรประเมินและเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง ผลกระทบ และการพึ่งพาสิ่งแวดล้อมอย่างโปร่งใส โดยผ่านการดำเนินกิจการ ระบบห่วงโซ่อุปทานและห่วงโซ่คุณค่า ตลอดจนฐานข้อมูลธุรกิจของตน

- การเงินเพื่อสิ่งแวดล้อม (green finance) และตราสารทางการเงินใหม่ ๆ อาทิ ตราสารหนี้สีเขียว (green bonds) เพื่อส่งเสริมการลงทุนในแนวทางแก้ไขปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม (nature-based solutions) เครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ (biodiversity credit) และแนวทางปฏิบัติที่ยั่งยืน ล้วนส่งเสริมการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจ “ธรรมชาติเชิงบวก” (nature-positive)
- นอกจากนี้ ประเทศไทยควรผนวกกรอบเป้าหมายเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพให้อยู่ในแผนการและนโยบายด้านสิ่งแวดล้อมทุกระดับ ทั้งระดับท้องถิ่นและระดับประเทศ ควบคู่ไปกับการสร้างคณะทำงานที่จะเข้ามาดูแลในเรื่องนี้ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้การตัดสินใจเรื่องต่าง ๆ คำนึงถึงเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพเป็นสำคัญ
- การเร่งรัดกระบวนการผ่านร่างพระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. คือสิ่งจำเป็น
- การรวมกลุ่มของภาคธุรกิจเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Business and Biodiversity) จะช่วยทำให้ความร่วมมือและความพยายามร่วมกันเป็นไปอย่างราบรื่น
- การพัฒนาแนวทางปฏิบัติอันจำเป็น เช่น แนวทางสำหรับการท่องเที่ยวและความหลากหลายทางชีวภาพ และเกษตรกรรมเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพที่ยั่งยืน ล้วนเป็นสิ่งสำคัญต่อการวางกรอบงานเพื่อวิถีปฏิบัติที่ยั่งยืน

ความริเริ่มทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (BIOFIN) กับแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ (United Nations Development Programme หรือ UNDP) เปิดตัวความริเริ่มทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Finance Initiative หรือ “BIOFIN”) ในปี พ.ศ. 2555 เพื่อตอบโจทยความท้าทายด้านการเงินเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ประเทศไทยเข้าร่วมโครงการนี้ในปี พ.ศ. 2558 นับแต่นั้นมา ประเทศไทยก็ได้ก้าวหน้าอย่างมากในเรื่องการพัฒนาเครื่องมือและกลไกทางการเงินเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้ดียิ่งขึ้น

ด้วยการสนับสนุนทางวิชาการจาก BIOFIN ส่งผลให้ประเทศไทยสามารถพัฒนาแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย (Biodiversity Finance Plan: BFP) ฉบับแรก ระยะเวลาปี พ.ศ. 2561-2565 ซึ่งช่วยวางรากฐานในการสรรหาเงินทุนเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศ แผน BFP จัดลำดับความสำคัญเครื่องมือทางการเงินรูปแบบต่าง ๆ และกำหนดแนวทางในการเพิ่มทรัพยากรเงินทุน และทำให้ประเทศไทยจัดสรรทรัพยากรทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพและประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น ส่งผลให้เกิดการดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรมและสร้างผลลัพธ์ทางการเงิน ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

สำหรับแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570 ประเทศไทยต้องการยกระดับการดำเนินการผ่าน**เครื่องมือและกลไกทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ** (biodiversity finance solutions) หลากหลายรูปแบบ ซึ่งจะเสริมความเข้มแข็งให้แก่โครงสร้างของงบประมาณและการเงินภายในประเทศตามแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ พ.ศ. 2566-2570 ซึ่งสนับสนุนการบรรลุเป้าหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับโลกภายใต้กรอบงานคุณหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (GBF) ภายในปี พ.ศ. 2573 (ค.ศ. 2030)

การขับเคลื่อนแผน BFP

แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย (BFP) มุ่งมั่นสนับสนุนยุทธศาสตร์ระดับประเทศและเป้าหมายระดับโลก เพื่อปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพ แผน BFP ดำเนินการขับเคลื่อนการอนุรักษ์โดยอาศัยแนวทางที่จะช่วยให้บรรลุ “ชัยชนะสามประการ” (triple win) ทั้งนี้ ก็ด้วยการส่งเสริมกลยุทธ์การเงินที่คำนึงถึงความเชื่อมโยงในประเด็นท้าทายระดับโลก คือ การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และความไม่เท่าเทียมด้านเพศภาวะ เพราะเหตุนี้ ความพยายามในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพจึงให้ความสำคัญกับการยอมรับความหลากหลายทางเพศ (gender inclusivity) และการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศไปพร้อมกันกับประเด็นด้านความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ

แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยกำหนดแนวทางการดำเนินการโดยแบ่งเป็นสองหัวข้อสำคัญ โดยภายใต้แต่ละหัวข้อจะมีเครื่องมือและกลไกทางการเงิน (finance solutions) ที่มีความสำคัญ ดังนี้

1. กลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ว่าด้วยความร่วมมือภาครัฐ-ภาคเอกชนระดับท้องถิ่น (Sub-National Public-Private Solutions): ในหัวข้อแรกนี้ แผน BFP ได้รับแรงบันดาลใจจากความสำเร็จที่ผ่านมาของกลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพที่ดำเนินการโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลยุทธ์นี้มุ่งเสริมสร้างพลังให้แก่ชุมชนท้องถิ่น โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม (social engagement) และความร่วมมือระหว่างภาครัฐ-ภาคเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (results-based budgeting for biodiversity) กำหนดแรงจูงใจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม เพื่อบรรลุเป้าหมายด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ยิ่งไปกว่านั้น แผนการเงินในส่วนนี้ยังมุ่งหมายที่จะขยายผลจากกลไกการเงินการเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยวเพื่อนำไปดูแลปะการังและสิ่งแวดล้อมในพื้นที่เกาะเต่าโดยนำไปขยายผลใช้กับสถานที่ท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติอื่น ๆ ที่สนับสนุนชุมชนท้องถิ่นเพื่อริเริ่มกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอีกด้วย ดังเช่น กลไกการเงินเพื่อการดูแลป่าชายเลนอย่างยั่งยืนในจังหวัดเพชรบุรี

2. กลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ว่าด้วยการมีส่วนร่วมของภาคการเงิน (Finance Sector Solutions): ในหัวข้อที่สองนี้ แผน BFP เน้นย้ำถึงการทำให้ภาคการเงินเป็นพันธมิตรสำคัญในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยต่อยอดความจำเป็นที่บรรดาบริษัทและสถาบันการเงินต้องประเมินและจัดทำรายงานอย่างโปร่งใสเกี่ยวกับการที่กิจการของตนที่ต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติและส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม โดยสอดคล้องกับโครงการริเริ่มต่าง ๆ เช่น กรอบการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ (Task Force on Nature-related Financial Disclosures: TNFD) หากการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนเป็นไปอย่างต่อเนื่องจะช่วยให้การกำหนดมาตรฐานสำหรับการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจสีเขียว หรือ Green Taxonomy ของประเทศไทยเป็นไปได้ โดยแนวทางเชิงกลยุทธ์ในส่วนนี้ครอบคลุมถึงเครื่องมือทางการเงินต่าง ๆ เช่น พันธบัตรสีเขียว และเครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ เป็นต้น นอกจากนี้ควรส่งเสริมการลงทุนจากภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นการลงทุนแบบคำนึงถึงผลกระทบเชิงบวก (impact investment) เช่น การนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาช่วยแก้ปัญหา กลไกการเงินภายใต้หัวข้อนี้มุ่งที่จะสร้างแรงจูงใจเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน พร้อมสร้างรายได้ให้แก่บริษัทและชุมชนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการเหล่านี้

ก้าวไปข้างหน้า

ประเทศไทยจำเป็นต้องดำเนินการหลายประการเพื่อใช้เครื่องมือและกลไกทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการวางนโยบายที่เหมาะสม กำหนดแรงจูงใจที่เป็นผลดีต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และขับเคลื่อนทรัพยากรทั้งภาครัฐและภาคเอกชนผ่านการสนับสนุนทางวิชาการจากโครงการ BIOFIN อันจะนำไปสู่การบรรลุเป้าประสงค์และเป้าหมายต่าง ๆ ดังที่กำหนดในแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ

บทที่ 1

วิสัยทัศน์ว่าด้วยการเงินเพื่อความหลากหลาย
ทางชีวภาพในประเทศไทย



1. วิสัยทัศน์ว่าด้วยการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย

ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย

ประเทศไทยเป็นประเทศที่มีความหลากหลายทางชีวภาพสูงที่สุดอีกประเทศหนึ่งของโลก หากเทียบกับขนาดของประเทศไทยที่มีขนาดค่อนข้างเล็ก แต่ประเทศไทยอยู่ในลำดับที่ 16 ของโลกที่มีความหลากหลายของสัตว์มีกระดูกสันหลังและพืชยืนต้นมากที่สุดของโลก ประเทศไทยมีระบบนิเวศที่หลากหลายอย่างมาก ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ ภูเขา เกาะ พื้นที่ริมชายฝั่งและทะเล ตลอดจนพื้นที่เกษตรกรรมแบบดั้งเดิม

พื้นที่บนบกของประเทศไทยประกอบด้วยป่าไม้ประมาณ 100 ล้านไร่ (160,000 ตารางกิโลเมตร) ซึ่งคิดเป็นประมาณร้อยละ 32 ของพื้นที่บนบกทั้งหมด พื้นที่การเกษตรครอบคลุมประมาณ 150 ล้านไร่ (240,000 ตารางกิโลเมตร) หรือร้อยละ 46 ของประเทศ นอกจากนี้ พื้นที่ชุ่มน้ำครอบคลุมมากถึง 11 ล้านไร่ (17,600 ตารางกิโลเมตร) คิดเป็นร้อยละ 3 ของพื้นที่บนบกทั้งหมด

ยิ่งไปกว่านั้น ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยยังขยายไปไกลกว่าพื้นที่บนบก กล่าวคือ มีแนวชายฝั่งไกลกว่า 3,000 กิโลเมตร และเกาะใหญ่-เล็กเกือบ 1,000 เกาะ แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมีความรุ่มรวยในมรดกทางธรรมชาติ

ประเทศไทยได้กำหนดพื้นที่คุ้มครอง ซึ่งครอบคลุมประมาณร้อยละ 17 ของพื้นที่บนบก และประมาณร้อยละ 6 ของพื้นที่ทะเล พื้นที่คุ้มครองดังกล่าวได้แก่ อุทยานแห่งชาติ 147 แห่ง เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า 58 แห่ง เขตห้ามล่าสัตว์ป่า 67 แห่ง และวนอุทยาน 120 แห่ง

จากรายงานของสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม พ.ศ. 2563 ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยแบ่งออกเป็น 4 ประเภทสำคัญ ดังนี้

1. ระบบนิเวศ: ประเทศไทยมีระบบนิเวศที่โดดเด่น 7 ประเภท ได้แก่ ป่าไม้ ภูเขา พื้นที่เกษตรกรรม พื้นที่ทะเลและชายฝั่ง เกาะ น่านน้ำในประเทศ และพื้นที่แหล่งแล้งและกึ่งชื้น
2. พืช: ตามเอกสารพรรณพฤกษชาติของไทย จากปี พ.ศ. 2558 พบว่าประเทศไทยมีพรรณพืชประมาณ 12,050 สายพันธุ์ ต่อมา วารสารวิชาการทั้งในประเทศและต่างประเทศที่เน้นเรื่องอนุกรมวิธานพืชตีพิมพ์ระหว่างปี พ.ศ. 2557-2563 เปิดเผยว่ามีการค้นพบพืชสายพันธุ์ใหม่ 239 สายพันธุ์ในประเทศไทย
3. สัตว์: จากข้อมูล ณ ปี พ.ศ. 2564 ประเทศไทยมีสายพันธุ์สัตว์ไม่มีกระดูกสันหลังที่จำแนกได้ 6,928 สายพันธุ์ และสัตว์มีกระดูกสันหลัง 5,005 สายพันธุ์ เพิ่มจากปี พ.ศ. 2558 ทั้งสิ้น 274 สายพันธุ์ ในบรรดาสัตว์มีกระดูกสันหลังต่าง ๆ เหล่านี้ มี 676 สายพันธุ์ที่จัดว่า “ถูกคุกคาม” (threatened): 141 สายพันธุ์มีสถานะ “ใกล้สูญพันธุ์อย่างยิ่ง” (critically endangered), 191 สายพันธุ์ “ใกล้สูญพันธุ์” (endangered) และ 344 สายพันธุ์ “มีแนวโน้มใกล้สูญพันธุ์” (vulnerable)

4. จุลินทรีย์: ประเทศไทยมีจุลินทรีย์มากกว่า 200,000 สายพันธุ์ ซึ่งถือว่ามีความหลากหลายทั้งในเชิงสายพันธุ์ พันธุกรรม และนิเวศวิทยา

คุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ

ความหลากหลายทางชีวภาพมอบประโยชน์สำคัญมากมายแก่ระบบนิเวศ เช่น อากาศ น้ำสะอาด ดินอุดมสมบูรณ์ การผสมเกสร การปกป้องพื้นที่ชายฝั่ง และการควบคุมศัตรูพืชโดยวิธีธรรมชาติ นอกจากนี้ยังมอบประโยชน์มหาศาลทั้งในทางวัฒนธรรม สุนทรียภาพ และนันทนาการ นอกจากนี้ ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นเสมือน “บ้านหลังใหญ่” ของเหล่าพืชและสัตว์นานาสายพันธุ์ สิ่งนี้จำเป็นต่อการพัฒนาที่ยั่งยืน รักษาโรค พืชพลอันหลากหลาย และเทคโนโลยีที่จะช่วยเสริมสุขภาพและความเจริญก้าวหน้าของมนุษย์

ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยไม่เพียงมีความสำคัญต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังส่งผลสำคัญต่อเศรษฐกิจประเทศอีกด้วย ภาคส่วนเศรษฐกิจอุตสาหกรรมสำคัญ ๆ ในประเทศไทย เช่น อาหาร ยา การประมง ป่าไม้ และการท่องเที่ยว ล้วนต้องพึ่งพาทรัพยากรทางธรรมชาติและความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมาก ภาคส่วนเหล่านี้คิดเป็นมากกว่าหนึ่งในสามของผลิตภัณฑ์มวลรวมภายในประเทศไทย มอบโอกาสการจ้างงานมากมายให้แก่ประชาชนหลายล้านคน ประเทศไทยสามารถเบิกทางสู่การพัฒนาที่ยั่งยืนและความเจริญรุ่งเรืองในระยะยาวได้ เมื่อตระหนักถึงคุณค่าและใช้ประโยชน์จากคุณค่าทางเศรษฐกิจของความหลากหลายทางชีวภาพ

กล่องข้อมูลที่ 1: การลงทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพทั่วโลก

- การศึกษาวิจัยที่สำคัญมากมายให้ข้อมูลเชิงประจักษ์ว่า การใช้เงินทุนไปกับอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นการลงทุนที่คุ้มค่า ไม่ใช่การเสียค่าใช้จ่าย เพราะการลงทุนนั้นจะช่วยสร้างผลตอบแทนทั้งทางเศรษฐกิจและนิเวศวิทยา
- Dasgupta Review (การศึกษาว่าด้วยเรื่องเศรษฐศาสตร์ของความหลากหลายทางชีวภาพ หรือ The Economics of Biodiversity) เน้นย้ำว่า ธรรมชาติให้บริการจากระบบนิเวศหรือนิเวศบริการ (ecosystem services) หรือมอบประโยชน์แก่มนุษย์คิดเป็นมูลค่ามากกว่า 125 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ในขณะที่การทำลายธรรมชาติก่อให้เกิดความสูญเสียทางเศรษฐกิจประมาณ 1.4 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี หรือคิดเทียบเป็นร้อยละ 1.6 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศทั่วโลก
- สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) จัดอันดับให้การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพเป็นหนึ่งในสามของความเสี่ยงที่รุนแรงที่สุดของโลก เนื่องจากมูลค่าทางเศรษฐกิจ 44 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ (มากกว่าครึ่งหนึ่งของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศทั่วโลก) ต้องพึ่งพาอาศัยธรรมชาติและประโยชน์จากธรรมชาติ ทั้งในระดับปานกลางและระดับสูง

- Swiss Re (บริษัทด้านการประกันภัยระดับโลก) รายงานว่า ร้อยละ 55 ของผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศทั่วโลก ต้องพึ่งพาอาศัยความหลากหลายทางชีวภาพและนิเวศบริการที่อยู่ในสภาพดีเยี่ยม ในขณะเดียวกัน ร้อยละ 20 ของประเทศทั้งหมดกำลังเผชิญความเสี่ยงที่ระบบนิเวศจะล่มสลายลง (ecosystem collapse) เนื่องจากความหลากหลายทางชีวภาพเสื่อมถอย
- ธนาคารโลกประมาณการว่า การลงทุนในธรรมชาติจะช่วยกระตุ้นเศรษฐกิจโลก และป้องกันการสูญเสียมูลค่าผลิตภัณฑ์มวลรวมของประเทศทั่วโลกต่อปีถึง 2.7 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งการสูญเสียนี้จะเกิดขึ้นได้หากเกิดการล่มสลายของระบบนิเวศ (biodiversity collapse)
- นักวิจัยจากมหาวิทยาลัยเคมบริดจ์เน้นย้ำว่า การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพอาจส่งผลกระทบต่ออันดับความน่าเชื่อถือของประเทศในการชำระหนี้ (sovereign debt rating)
- สภาเศรษฐกิจโลก (World Economic Forum) คาดการณ์ว่า การเปลี่ยนผ่านสู่ “เศรษฐกิจธรรมชาติเชิงบวก” (nature-positive economy) อาจช่วยสร้างมูลค่าทางธุรกิจมากถึง 10.1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐ และสร้างงานถึง 395 ล้านอัตรา ภายในปี พ.ศ.2573 (ค.ศ. 2030)

ความหลากหลายทางชีวภาพเป็นทรัพยากรสำคัญที่ช่วยสร้างประโยชน์ให้แก่เศรษฐกิจของประเทศไทย ดังนี้

- 1. เกษตรกรรม:** ระบบนิเวศที่หลากหลายของประเทศไทยช่วยสนับสนุนการเกษตร ซึ่งเป็นส่วนสำคัญของเศรษฐกิจไทย โดยภาคเกษตรกรรมจ้างงานผู้คนมากกว่าร้อยละ 30 และมีความสำคัญต่อความมั่นคงทางอาหารของประเทศ
- 2. การประมง:** ระบบนิเวศทางทะเลช่วยสนับสนุนให้อุตสาหกรรมการประมงเจริญก้าวหน้า ประเทศไทยเป็นผู้ส่งออกอาหารทะเลอันดับต้น ๆ ของโลก และภาคส่วนนี้ก็จ้างงานผู้คนหลายล้านคน ภายในตลาดโลกที่กำลังขยายตัวนี้เอง ประเทศไทยได้ก้าวมาเป็นผู้จำหน่ายอาหารทะเลรายใหญ่ โดยเมื่อไม่กี่ปีมานี้ มูลค่าการส่งออกอาหารทะเลเพิ่มขึ้นถึงมากกว่า 7 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ
- 3. การป่าไม้:** ป่าไม้ของไทยมีทรัพยากรหลากหลายและผลิตภัณฑ์จากป่าซึ่งมีความจำเป็นในหลายอุตสาหกรรม ในปี พ.ศ. 2561 การส่งออกผลิตภัณฑ์จากปาคิดเป็นประมาณ 1.18 แสนล้านบาท (3.9 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ) — หรือประมาณร้อยละ 1.2 ของสินค้าและบริการที่ส่งออกทั้งหมด ทั้งนี้ ตัวเลขนี้ไม่ได้รวมมูลค่าของการบริโภคภายในประเทศไม่ว่าจะเป็นผลิตภัณฑ์จากป่าหรือนิเวศบริการที่เราได้รับจากป่า
- 4. การท่องเที่ยว:** ความหลากหลายทางชีวภาพอันรุ่มรวยของประเทศไทยเป็นสิ่งสำคัญที่ดึงดูดนักท่องเที่ยวเข้ามาในประเทศ ทั้งอุทยานแห่งชาติ เขตรักษาพันธุ์สัตว์ป่า และเขตอนุรักษ์ทางทะเล ล้วนดึงดูดนักท่องเที่ยวหลายล้านคนในทุกปี การท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติ (nature-based tourism) สร้างรายได้ให้ประเทศอย่างมาก บรรดานักท่องเที่ยวต่างพากันมาเที่ยวชมสัตว์และพรรณไม้ที่หลากหลาย ร่วมสนุกกับกิจกรรมเดินป่า ดูนก และดำน้ำชมปะการัง เพราะเหตุนี้ การอนุรักษ์ถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติจึงเกี่ยวข้องโดยตรงกับการเติบโตของภาคการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและช่วยสนับสนุนเศรษฐกิจท้องถิ่นกับความพยายามในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม

5. ยาและสารอาหาร: ความหลากหลายทางชีวภาพส่งมอบทรัพยากรทางยาและสารอาหารมากมาย เช่น สมุนไพร ผัก และผลไม้ แพทย์แผนโบราณได้ใช้ประโยชน์จากทรัพยากรเหล่านี้มาหลายร้อยปีแล้ว และทุกวันนี้ก็ทวีความสำคัญยิ่งขึ้นต่อการแพทย์แผนปัจจุบัน

ความหลากหลายทางชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และผลกระทบทางสิ่งแวดล้อมในประเทศไทย

ถึงแม้ว่าธรรมชาติจะมอบคุณค่ามากมายมหาศาล แต่ภัยที่เกิดจากการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ มลภาวะ และการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศก็เป็นเรื่องน่ากังวลอย่างมาก เวทีระหว่างรัฐบาลว่าด้วยนโยบาย – วิทยาศาสตร์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพและบริการจากระบบนิเวศ (Intergovernmental Science-Policy Platform on Biodiversity and Ecosystem Services หรือ IPBES) เน้นย้ำว่า กิจกรรมของมนุษย์เป็นเหตุให้สายพันธุ์ต่าง ๆ ต้องสูญพันธุ์ไป ปัจจุบันนี้ ประมาณ 1 ล้านสายพันธุ์จากทั้งหมด 8 ล้านสายพันธุ์กำลังมีแนวโน้มที่จะสูญพันธุ์เพราะการกระทำของมนุษย์ “ภัยสามประการ” จากการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และมลภาวะ ยังตอกย้ำปัญหาที่ระบบนิเวศ สัตว์ป่า และความเป็นอยู่ของมนุษย์กำลังเผชิญ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเร่งให้เกิดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ส่วนการลดลงของความหลากหลายทางชีวภาพก็ลดทอนความสามารถของระบบนิเวศในการปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ มลภาวะยังทำให้ปัญหาเหล่านี้หนักหนาขึ้น มีส่วนก่อให้เกิดภาวะโลกร้อน การทำลายถิ่นฐานธรรมชาติ กระทั่งทำให้สุขภาพของมนุษย์และสิ่งแวดล้อมตกอยู่ในความเสี่ยง จึงจำเป็นต้องให้ความสำคัญกับปัญหาที่เกี่ยวข้องถึงกันเหล่านี้อย่างเร่งด่วน เพื่อปกป้องทรัพยากรธรรมชาติของประเทศไทย

“ปัจจุบัน สายพันธุ์ประมาณ 1 ล้านจากทั้งหมด 8 ล้านสายพันธุ์ กำลังมีแนวโน้มที่จะสูญพันธุ์ เพราะการกระทำของมนุษย์”

สถาบันโลกร้อนศึกษาประเทศไทยระบุว่า ในช่วงสิบปีที่ผ่านมาประเทศไทยมีความเปราะบางมากขึ้นต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รูปแบบภูมิอากาศที่เปลี่ยนไปและสภาพภูมิอากาศสุดขีด (extreme weather) ได้ส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ ชุมชน และเศรษฐกิจอย่างรุนแรง อุณหภูมิที่เพิ่มสูงขึ้นได้ก่อให้เกิดคลื่นความร้อนที่รุนแรงและบ่อยครั้งขึ้น ทำให้ประชากรกลุ่มเปราะบางต้องตกอยู่ในความเสี่ยง สภาพภูมิอากาศสุดขีด เช่น พายุ น้ำท่วม และดินถล่มได้ก่อให้เกิดความเสียหายมากมายต่อโครงสร้างพื้นฐาน บ้านพักอาศัย และความเป็นอยู่ของผู้คน จึงยิ่งตอกย้ำปัญหาที่ประเทศต้องเผชิญ (โปรดดูกล่องข้อมูลที่ 2) เมื่อตระหนักถึงความเสี่ยงด้านสภาพภูมิอากาศที่เพิ่มสูงขึ้นแล้ว ประเทศไทยจำเป็นต้องวางกลยุทธ์ในการลดผลกระทบและสร้างภูมิคุ้มกันต่อปัญหาเหล่านี้

กล่องข้อมูลที่ 2: ความท้าทายของประเทศไทยในการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและความหลากหลายทางชีวภาพ

ผลกระทบของสภาพภูมิอากาศสุดขีดที่เกี่ยวข้องกับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

- จากข้อมูลของรายงานความเสี่ยงด้านภูมิอากาศของประเทศ (Climate Risk Country Profile) ภัยพิบัติน้ำท่วมเป็นภัยธรรมชาติที่มีนัยสำคัญที่สุดของประเทศไทย ในแง่ผลกระทบต่อเศรษฐกิจและความเป็นอยู่ของมนุษย์
- เป็นที่ทราบกันว่าประเทศไทยติดอันดับ 10 จากประเทศทั่วโลกที่ได้รับผลกระทบจากน้ำท่วมมากที่สุด
- เมื่อถึงปี พ.ศ. 2578-2587 จำนวนผู้คนที่จะได้รับผลกระทบจากอุทกภัยเพราะน้ำล้นตลิ่งขั้นรุนแรงจะเพิ่มสูงถึงมากกว่า 2 ล้านคน และน้ำท่วมชายฝั่งอาจส่งผลกระทบต่อผู้คนอีก 2.4 ล้านคนภายในปี พ.ศ. 2613-2643
- การคาดการณ์ชี้ให้เห็นว่า ภาคเกษตรกรรมของไทยซึ่งตั้งอยู่ในเขตร้อนนั้นมีความเปราะบางอย่างมากต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เมื่ออุณหภูมิเพิ่มสูงขึ้น ย่อมส่งผลร้ายต่อพืชผลทางการเกษตร
- ในปี พ.ศ. 2566 เศรษฐกิจไทยเผชิญกับความเสี่ยงที่จะสูญเสียถึง 3.6 หมื่นล้านบาท เนื่องจากผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงปัญหาภัยแล้ง น้ำท่วม และเหตุสภาพภูมิอากาศสุดขีดอื่น ๆ ที่มา: คณะกรรมการร่วมภาคเอกชน 3 สถาบัน (กกร.)

ความท้าทายในการดูแลระบบนิเวศและตัวแปรสำคัญที่กระทบความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย

- ระบบนิเวศบนบก: นโยบายภาครัฐโดยเฉพาะอย่างยิ่งในด้านเกษตรกรรม อาจนำไปสู่ความสูญเสียหรือความเสื่อมโทรมของถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติ ระบบเกษตรพืชเดี่ยว (Monoculture) ซึ่งมักใช้ในไร่ข้าวโพดและสวนยางพารา เป็นการบุกรุกพื้นที่ป่า ดังนั้น จึงจำเป็นต้องมีแนวทางการใช้ที่ดินแบบยั่งยืนที่ไม่สนับสนุนระบบพืชเดี่ยวและการบุกรุกพื้นที่ผิวดิน เพื่อให้เกิดความยั่งยืนในระยะยาว
- ระบบนิเวศทะเล ชายฝั่ง และพื้นที่ชุ่มน้ำ: ภัยที่อาจเกิดขึ้น อาทิเช่น การประมงเกินขนาด (overfishing) ผลกระทบจากการท่องเที่ยว มลภาวะ การกัดเซาะ และน้ำมันรั่วไหล พื้นที่ชุ่มน้ำกำลังเผชิญความท้าทายจากการขยายตัวของเมือง นำไปสู่การเสื่อมสภาพและการสูญเสีย ขณะนี้มีความพยายามที่จะต่อสู้กับการประมงผิดกฎหมาย และหันมาใช้การประมงแบบยั่งยืน
- ความหลากหลายทางชีวภาพในเมือง: การเติบโตของเมืองและมลภาวะมีส่วนทำให้สูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ปัจจุบันเริ่มมีโครงการริเริ่มต่าง ๆ ที่ส่งเสริมการทำเมืองให้เป็นสีเขียว (urban greening) โครงสร้างพื้นฐานสีเขียว (green infrastructure) และพื้นที่สาธารณะสีเขียว (green space) เพื่อฟื้นฟูและอนุรักษ์ระบบนิเวศในเมือง

เราจะรับมือกับวิกฤตความหลากหลายทางชีวภาพและสภาพภูมิอากาศไปพร้อมกัน

ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพให้ประสบความสำเร็จนั้น จำเป็นต้องอาศัยแนวทาง “การบูรณาการของรัฐบาลและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน” (whole-of-government and society) ด้วยแรงสนับสนุนจากความร่วมมือระหว่างนานาประเทศและผู้ให้เงินสนับสนุน

สำหรับประเทศไทยนั้น การแก้ไขปัญหาทั้งในเรื่องการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจำเป็นต้องทำให้เป้าหมายด้านสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมเป็นไปในทิศทางเดียวกันมากขึ้น ประเทศไทยควรดำเนินงานเพื่อกำหนดเป้าหมายการลดก๊าซเรือนกระจกของประเทศ (Nationally Determined Contributions) ควบคู่ไปกับแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (National Biodiversity Strategies and Action Plan หรือ NBSAP) ให้เป็นเอกภาพ เมื่อบูรณาการสองแง่มุมนี้เข้าด้วยกัน ประเทศไทยก็จะมีแผนปฏิบัติการที่ครอบคลุมเพื่อจัดการกับปัญหาด้านการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งเป็นปัญหาที่เชื่อมโยงถึงกันได้อย่างมีประสิทธิภาพ

สำหรับระดับท้องถิ่นนั้น ประเทศไทยจะต้องสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นผ่านแนวทางการลงทุนแบบการแก้ปัญหาที่อิงธรรมชาติ (nature-based solution) เช่น รักษาป่าธรรมชาติและป่าไม้ให้คงอยู่ ซึ่งมอบประโยชน์มากมายทั้งในแง่การลดผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศและการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ แนวทางการแก้ปัญหาที่อิงธรรมชาตินี้มีบทบาทสำคัญในการดักจับก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ ควบคุมแหล่งน้ำ อนุรักษ์แหล่งอาศัยตามธรรมชาติ และเสริมภูมิคุ้มกันให้แก่ระบบนิเวศ แนวทาง “การบูรณาการของรัฐบาลและการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน” จึงมีความจำเป็นสำหรับประเทศไทย เนื่องจากต้องอาศัยความร่วมมือจากหลายภาคส่วนและผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย การยอมรับความแตกต่างทางเพศภาวะ การปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพ และลดผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศได้อย่างมีประสิทธิภาพผ่านกระบวนการตัดสินใจ การกำหนดนโยบาย และการลงทุนที่คำนึงถึงความหลากหลายทางชีวภาพและสภาพภูมิอากาศไปพร้อมกัน

กล่องข้อมูลที่ 3: มุ่งสู่ชัยชนะสามประการ – บูรณาการด้านความหลากหลายทางชีวภาพ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และเพศภาวะ

ประเทศไทยได้ใช้มาตรการสำคัญทั้งในระดับประเทศเพื่อแก้ปัญหาและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โครงการริเริ่มเหล่านี้ครอบคลุมถึงนโยบายและการดำเนินการที่หลากหลาย แสดงให้เห็นว่าประเทศไทยมุ่งมั่นในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การดำเนินการทางสภาพภูมิอากาศ และการสร้างความเท่าเทียมทางเพศ ดังจะเห็นได้จาก

- ก) กรรมาธิการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อม: การก่อตั้งกรรมาธิการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมแสดงให้เห็นว่าประเทศไทยตระหนักถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่จะต้องแก้ไขปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศ กรรมาธิการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญยิ่งในการสร้างและปรับใช้นโยบายและกลยุทธ์เพื่อลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศที่มีต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

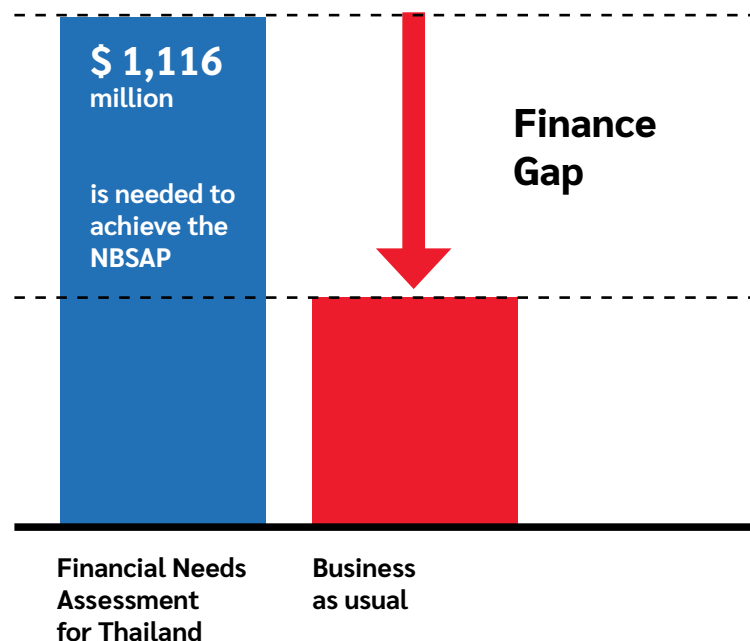
- ข) การลงทุนและการเงินที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม: ประเทศไทยให้ความสำคัญกับการลงทุนและกลไกการเงินที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งส่งเสริมแนวปฏิบัติที่ยั่งยืนและสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โครงการริเริ่มเหล่านี้มุ่งที่จะลดผลกระทบทางลบต่อระบบนิเวศและเพิ่มภูมิคุ้มกันให้แก่ระบบนิเวศ ผ่านการระดมและสรรหาทรัพยากรให้แก่โครงการที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- ค) แนวทางแก้ปัญหาที่อิงธรรมชาติ: การพัฒนาตลาดคาร์บอนคือการมอบรางวัลเชิงทางการเงินสำหรับโครงการที่ลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกและส่งเสริมการกักเก็บคาร์บอน ซึ่งรวมถึงความพยายามในการฟื้นฟูสภาพป่าและการปลูกป่า ด้วยการฟื้นฟูระบบนิเวศและปกป้องถิ่นที่อยู่ที่สำคัญตามธรรมชาติด้วยแนวทางแก้ปัญหาที่อิงธรรมชาติ แต่ต้องทำด้วยความระมัดระวังเพื่อป้องกันการฟอกเขียว
- ง) พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ: ประเทศไทยได้ออกพระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศเพื่อวางกรอบกฎหมายในการจัดการปัญหาสภาพภูมิอากาศ พระราชบัญญัตินี้เน้นย้ำความสำคัญของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนกำหนดเป้าประสงค์ (goals) และเป้าหมาย (targets) ในการลดก๊าซเรือนกระจก และปรับตัวต่อผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ
- จ) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ: สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมยังได้จัดทำ (ร่าง) พระราชบัญญัติความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. เพื่อให้การจัดการด้านความหลากหลายทางชีวภาพเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และส่งเสริมสนับสนุนการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน กฎหมายฉบับนี้มุ่งกำจัดความไม่สอดคล้องกันของการบังคับใช้กฎหมายในประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพ และยังใช้เป็นกลไกเพื่อบูรณาการประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพภายในนโยบายของภาคส่วนต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องอย่างมีประสิทธิภาพ
- ฉ) การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน: ประเทศไทยตระหนักถึงความเชื่อมโยงระหว่างความหลากหลายทางชีวภาพ หลักการเศรษฐกิจหมุนเวียน และเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) โดยการปรับใช้แนวทางเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวนี้เอง ประเทศไทยมุ่งที่จะส่งเสริมรูปแบบการผลิตและบริโภคอย่างยั่งยืน ซึ่งมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมขับเคลื่อนการพัฒนาด้านสังคมและเศรษฐกิจไปพร้อมกัน
- ช) บูรณาการและส่งเสริมโครงการความเท่าเทียมทางเพศและการเสริมสร้างศักยภาพผู้หญิงในหลาย ๆ ภาคส่วนของประเทศไทย โดยดูแลให้ประเด็นเรื่องการยอมรับความแตกต่าง (inclusion) เป็นส่วนสำคัญของการอนุรักษ์และใช้ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน รวมถึงการสร้างความเป็นอยู่ที่ดีที่มั่นคงเข้มแข็ง

การปิดช่องว่างทางการเงินเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย

การปิดช่องว่างทางการเงินเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยเป็นสิ่งสำคัญมากต่อการบรรลุเป้าหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพ ทั้งในระดับประเทศและระดับโลก ความริเริ่มทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (BIOFIN) โดยโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ได้จัดทำ การวิเคราะห์เชิงลึก ซึ่งเปิดเผยให้เห็นถึงความจำเป็นที่จะต้องมีการลงทุนทางการเงินจำนวนมากเพื่อดำเนินการตามแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (NBSAP) ซึ่งการศึกษาของ BIOFIN เน้นให้เห็นว่า ประเทศไทยยังขาดเงินทุนจำนวนมากถึง 1,116 ล้านดอลลาร์สหรัฐสำหรับการบรรลุตามแผน NBSAP ระหว่างปี พ.ศ. 2562-2564 ซึ่งยิ่งตอกย้ำว่าประเทศต้องการทรัพยากรเพิ่มเติมอย่างเร่งด่วน

เพื่อปิดช่องว่างทางการเงินที่ว่านี้ รัฐบาลไทยมีบทบาทสำคัญในการขับเคลื่อนเงินลงทุนและงบประมาณผ่านนโยบายและโครงการของหน่วยงานต่าง ๆ พร้อมอุดหนุนของความเสียหายต่อธรรมชาติจากการนำเงินงบประมาณไปอุดหนุนโครงการที่ส่งผลเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ ปัจจุบัน รัฐบาลของประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกจัดสรรงบประมาณที่เป็นเงินอุดหนุน (Harmful subsidies) มากกว่า 8 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีเพื่อใช้กับโครงการที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้แล้ว ความร่วมมือกับภาคเอกชนยังมีความสำคัญต่อการปลดล็อกทรัพยากรเงินทุนเพิ่มเติมอีกด้วย การให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมผ่านเครื่องมือทางการเงินในแนวทางใหม่ ๆ สามารถดึงดูดเงินลงทุนอันจำเป็นได้

ภาพที่ 1: ช่องว่างทางการเงินสำหรับความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย



กล่องข้อมูลที่ 4: ปิดช่องว่างด้านเงินทุนสำหรับ NBSAP และ GBF โดยผ่านเป้าหมายข้อที่ 19

กรอบงานคุณหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (“GBF”) มุ่งที่จะฟื้นฟูและเน้นย้ำการใช้ชีวิตที่กลมเกลียวกับธรรมชาติ กรอบงาน GBF สอดคล้องกับเป้าหมายของความตกลงปารีส (Paris Climate Agreement) โดยเน้นย้ำถึงบทบาทสำคัญของผู้มีบทบาทที่มีใช้รัฐเท่านั้น ในการบรรลุวัตถุประสงค์หลักที่จะหยุดยั้งและฟื้นฟูการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพภายในปี ค.ศ. 2030 ในทำนองเดียวกับเป้าหมาย 2.1 องค์การเซเลเชียส ของความตกลงปารีส เป้าประสงค์ D (Goal D) และเป้าหมายข้อที่ 19 (Target 19) ของ GBF ก็เน้นย้ำถึงการจัดสรรทรัพยากรเงินทุนเพื่อมาดูแลธรรมชาติให้เพียงพอ และมุ่งหมายที่จะปิดช่องว่างทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ จำนวน 7 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี

เป้าหมายที่ 19 (Target 19 of GBF)

ต้องเร่งการยกระดับในการจัดสรรทรัพยากรทางการเงินจากทุกแหล่งอย่างต่อเนื่องและให้ได้มากที่สุด ให้มีประสิทธิภาพ ทันเวลา และเข้าถึงได้ง่าย อาทิเช่น ทรัพยากรภายในประเทศและระหว่างประเทศ และทรัพยากรภาครัฐและเอกชน โดยเป็นไปตามมาตรา 20 ของอนุสัญญา ทั้งนี้ เพื่อดำเนินงานตามแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ ทั่วโลกจะต้องระดมทุนให้ได้อย่างน้อย 2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีภายในปี ค.ศ. 2030 โดยใช้วิธีการต่าง ๆ อาทิ

- (ก) เพิ่มทรัพยากรทางการเงินระหว่างประเทศจากประเทศพัฒนาแล้ว ผ่านความร่วมมือเพื่อการพัฒนา (Official Development Assistance) และจากการมีบทบาทเสริมสร้างความร่วมมือจากกลุ่มประเทศที่สมัครใจรับภาระจากประเทศพัฒนาแล้วที่เป็นภาคีภายใต้อนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ โดยระดมทรัพยากรดังกล่าวไปยังประเทศกำลังพัฒนา โดยเฉพาะประเทศพัฒนาน้อยที่สุดและรัฐกำลังพัฒนาที่เป็นเกาะขนาดเล็ก ตลอดจนประเทศที่กำลังเปลี่ยนผ่านทางเศรษฐกิจ กล่าวคือ เพิ่มทรัพยากรทางการเงินให้ได้อย่างน้อย 2 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ภายในปี พ.ศ. 2568 และอย่างน้อย 3 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีภายในปี พ.ศ. 2573
- (ข) เพิ่มการระดมทรัพยากรเงินทุนจากภายในประเทศให้มากกว่าเดิม โดยอาศัยการเตรียมความพร้อมและการปรับใช้แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ หรือเครื่องมืออื่นใดที่คล้ายกัน ตามความต้องการ ลำดับความสำคัญ และสถานการณ์ของประเทศ
- (ค) ใช้ประโยชน์จากเงินทุนภาคเอกชน ส่งเสริมการนำเครื่องมือทางการเงินแบบผสมผสาน (blended finance) ใช้นวัตกรรมเพื่อระดมทรัพยากรใหม่ ๆ เพิ่มเติม และส่งเสริมให้ภาคเอกชนลงทุนในความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น การลงทุนในกองทุนเพื่อสร้างผลกระทบเชิงบวก (impact fund) และเครื่องมืออื่น ๆ
- (ง) กระตุ้นนวัตกรรมเครื่องมือทางการเงิน เช่น การจ่ายค่าตอบแทนการให้บริการของระบบนิเวศ (PES) ตราสารหนี้สีเขียว การชดเชยและเครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ และกลไกการแบ่งปันผลประโยชน์ โดยมีมาตรการปกป้องสิ่งแวดล้อมและสังคม
- (จ) เสริมสร้างประโยชน์ร่วมกันและความสอดคล้องของเป้าหมายทางการเงินเพื่อแก้ไขวิกฤตด้านความหลากหลายทางชีวภาพและสภาพภูมิอากาศ

- (ฉ) ส่งเสริมบทบาทของความเป็นหุ้นส่วนและองค์ภาคี ซึ่งรวมถึง การร่วมมือกับชนพื้นเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ และชุมชนท้องถิ่น การดำเนินการโดยเน้นธรรมชาติเป็นศูนย์กลาง (Mother Earth-centric action) [1] และแนวทางที่ไม่ใช่ตลาด (non-market-based approach) เช่น การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ เพื่อชุมชน และความร่วมมือของภาคประชาสังคม โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะ
- (ช) ส่งเสริมการจัดหาและการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ และโปร่งใส

การขับเคลื่อน BFP ผ่านเครื่องมือและกลไกทางการเงินเพื่อ “ชัยชนะสามประการ”

BIOFIN ได้พัฒนาเครื่องมือทางการเงินเพื่อมุ่งสู่ “ชัยชนะสามประการ” ซึ่งเป็นกลยุทธ์สำคัญในการสนับสนุนเป้าหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ และแก้ไขช่องว่างทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ เครื่องมือนี้เรียกได้ว่าเป็นเครื่องมือที่มีเอกลักษณ์เฉพาะ (Signature Solution) เนื่องจากมีศักยภาพที่จะมอบผลลัพธ์สูงสุด ทั้งในแง่การขับเคลื่อน และใช้ทรัพยากรทางการเงินจากทุกแหล่งอย่างมีประสิทธิภาพ

แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยฉบับที่สองนี้ จะนำเสนอแนวทางการดำเนินการหลากหลายวิธี ซึ่งจะช่วยยกระดับการจัดการและการระดมเงินทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ด้วยการส่งเสริมความร่วมมือระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ผู้มีส่วนได้เสีย ชุมชนท้องถิ่น และภาคเอกชน โดยแบ่งเป็นสองหัวข้อหลัก ซึ่งแต่ละหัวข้อจะมีกลไกทางการเงิน (finance solutions) ที่ปรับใช้ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

1. กลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ว่าด้วยความร่วมมือภาครัฐ-ภาคเอกชนระดับท้องถิ่น (Sub-National Public-Private Solutions): ในหัวข้อแรกนี้ แผน BFP ได้รับแรงบันดาลใจจากความสำเร็จที่ผ่านมาของการนำร่องกลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กลยุทธ์นี้มุ่งสร้างพื้นที่ความร่วมมือที่จะเสริมสร้างพลังให้แก่ชุมชนท้องถิ่น โดยส่งเสริมการมีส่วนร่วมทางสังคม (social engagement) และความร่วมมือระหว่างภาครัฐ-ภาคเอกชนอย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งรวมถึงการใช้ระบบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (results-based budgeting for biodiversity) กำหนดแรงจูงใจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอย่างเหมาะสม เพื่อบรรลุเป้าหมายด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ยิ่งไปกว่านั้น กลไกการเงินนี้ยังมุ่งหมายที่จะขยายผลจากโมเดลการจัดเก็บค่าธรรมเนียมจัดการสิ่งแวดล้อมจากนักท่องเที่ยวในพื้นที่ตำบลเกาะเต่า เพื่อนำไปใช้กับสถานที่ท่องเที่ยวในแหล่งธรรมชาติอื่น ๆ และสนับสนุนชุมชนท้องถิ่นในการสร้างธุรกิจกรรมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอีกด้วย

2. กลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ว่าด้วยการมีส่วนร่วมของภาคการเงิน (Finance Sector Solutions): ในหัวข้อที่สองนี้เน้นย้ำถึงการทำให้ภาคการเงินเป็นพันธมิตรสำคัญในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ตอกย้ำความจำเป็นที่บรรดาบริษัทและสถาบันการเงินต้องประเมินและรายงานอย่างโปร่งใสเกี่ยวกับการพึ่งพาอาศัยธรรมชาติและการสร้างผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินกิจการผ่านการดำเนินงานตามกรอบการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ (Task Force on Nature-related Financial Disclosures: TNFD) ซึ่งการมีส่วนร่วมของภาคเอกชนอย่างต่อเนื่องถือว่ามีความสำคัญยิ่งเป็นไปตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดในมาตรฐานสำหรับการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจสีเขียว หรือ Green Taxonomy ของประเทศไทย แนวทางเชิงกลยุทธ์ในส่วนนี้ครอบคลุมถึงเครื่องมือทางการเงินต่าง ๆ เช่น พันธบัตรการอนุรักษ์ระบบนิเวศของเสือโคร่ง และเครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ นอกจากนี้ยังส่งเสริมการลงทุนจากภาคเอกชนอย่างต่อเนื่อง โดยเป็นการลงทุนแบบคำนึงถึงผลกระทบเชิงบวก (impact investment) เช่น การแก้ปัญหาโดยอาศัยเทคโนโลยีดิจิทัล กลไกเหล่านี้มุ่งที่จะมอบรางวัลเชิงบวกทางการเงินเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน พร้อมสร้างรายได้ให้แก่บริษัทและชุมชนที่มีส่วนร่วมในการดำเนินการเหล่านี้

บทที่ 2

ความเชื่อมโยงกับวาระแห่งชาติที่สำคัญ



2. ความเชื่อมโยงกับวาระแห่งชาติที่สำคัญ

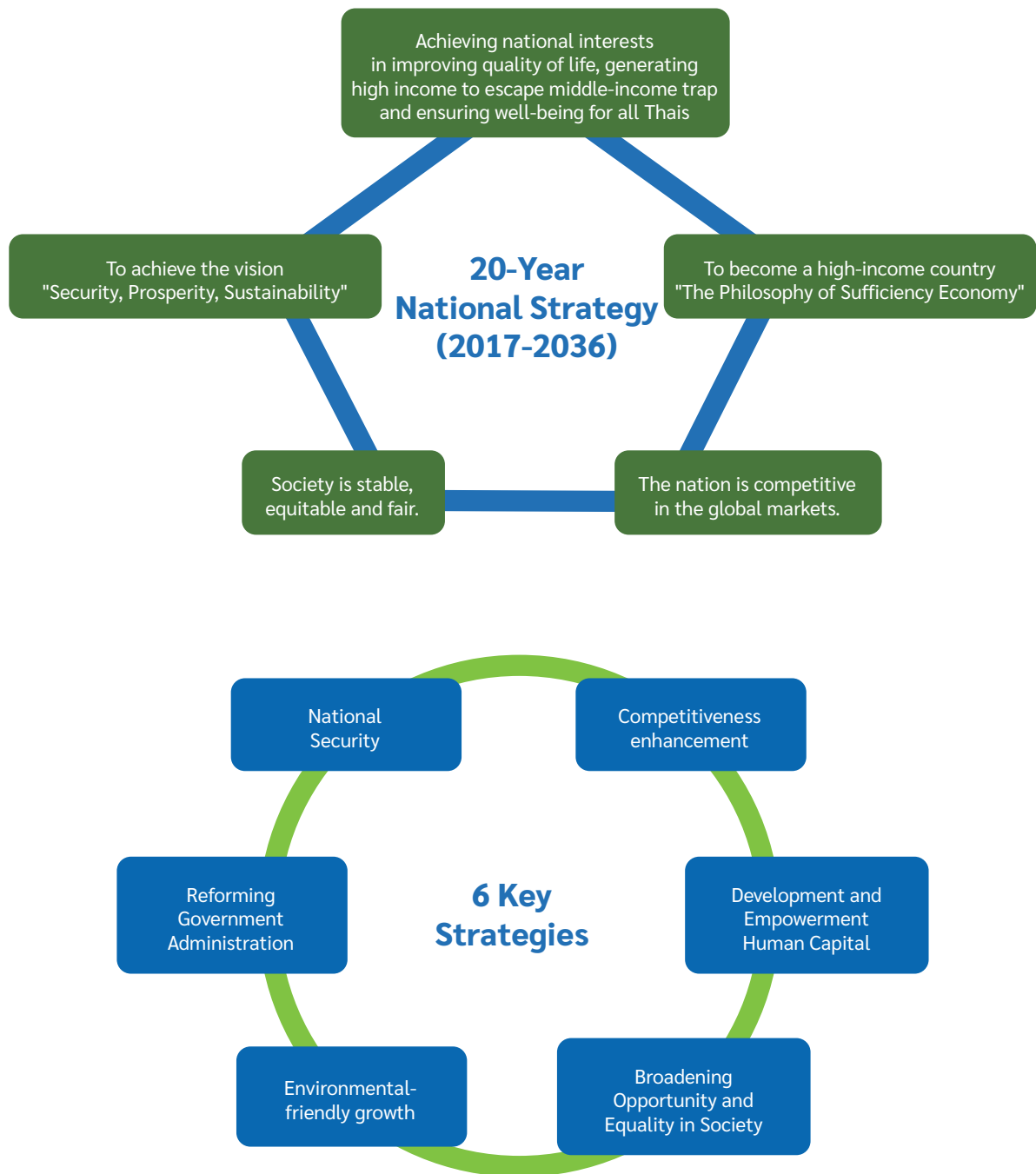
เนื้อหาในส่วนนี้จะกล่าวถึงการลำดับความสำคัญของวาระแห่งชาติในประเทศไทย และเน้นย้ำว่าจำเป็นต้องเสริมสร้างการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเร่งด่วน โดยเน้นความพยายามในการบรรลุ “เป้าหมาย 30x30” และศักยภาพในการระดมทุนเพื่อพื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพนอกเขตพื้นที่คุ้มครอง (OECM) และเนื้อหาส่วนท้ายจะกล่าวถึงภาพรวมของภูมิทัศน์การเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย โดยเน้นการมีส่วนร่วมกับภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคประชาสังคม ทั้งในระดับประเทศและระดับท้องถิ่น

ยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)

แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพฉบับนี้สนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) ของรัฐบาลเพื่อให้เกิดความก้าวหน้าทั้งในด้านสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยจำเป็นต้องรักษาสมดุลอันละเอียดอ่อนในเรื่องการเติบโตทางเศรษฐกิจ การลดความเหลื่อมล้ำ และสิ่งแวดล้อมที่ยั่งยืน ล้วนส่งผลสำคัญต่อขนาดเงินทุนที่ประเทศจะนำมาใช้ได้ ดังนั้น การระดมเงินทุนจึงมีบทบาทสำคัญอย่างมากต่อความสำเร็จของประเทศไทยในการสร้างเศรษฐกิจที่สมดุลและยั่งยืน

แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 พ.ศ. 2566-2570 มุ่งมั่นให้ประเทศไทยมีความมั่นคง รุ่งเรือง และยั่งยืน สำนักงานสภาพัฒนาการเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติได้ประยุกต์ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง เศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว รวมทั้งเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติไว้ภายในแผนดังกล่าว

ภาพที่ 2: กรอบงานยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580)



กล่องข้อมูลที่ 5: ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง

ประเทศไทยมีแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่พิเศษเฉพาะตน เรียกว่า “ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียง” ซึ่งเป็นแนวพระราชดำริในพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร นับตั้งแต่ พ.ศ. 2517 เป็นต้นมา ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงคือแนวทางการพัฒนาอย่างยั่งยืนที่เน้นความพอประมาณและความเหมาะสม ภายในกรอบของความรู้และความดี ปรัชญานี้ให้ความสำคัญอย่างยิ่งต่อการพัฒนามนุษย์ในทุกระดับ และเน้นย้ำความจำเป็นในการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้แก่ชุมชน เพื่อให้ชุมชนมีชีวิตความเป็นอยู่ที่ดีและมีความสุข และมีภูมิคุ้มกัน พร้อมรักษาสິงแวดล้อมอย่างเต็มที่

กล่าวคือ ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นเหมือนดวงประทีปที่นำทางประเทศไทยสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน รัฐบาลหลายต่อหลายสมัยได้นำแนวคิดนี้มาใช้ภายในแผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ และยุทธศาสตร์ชาติ 20 ปี (พ.ศ. 2561-2580) บรรดาธุรกิจก็ได้วางมาตรการธรรมาภิบาลในองค์กรของตน ประชาชนทั่วประเทศก็นำปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงไปปฏิบัติ เพราะมีโครงสร้างการตัดสินใจแบบการมีส่วนร่วมจากประชาชนภายใต้ปรัชญาเศรษฐกิจพอเพียงเป็นการเคารพสิทธิ สิ่งแวดล้อม และวิถีชีวิตของพวกเขา

ประเทศไทยกำหนดภาคส่วนขับเคลื่อนเศรษฐกิจที่สำคัญ 8 ด้าน เพื่อพัฒนาประเทศ ดังนี้

1. ศูนย์กลางการท่องเที่ยว (Tourism Hub): ทำให้ประเทศไทยเป็นสถานที่ท่องเที่ยวชั้นนำของโลก โดยส่งเสริมแหล่งท่องเที่ยวและมรดกทางวัฒนธรรมที่หลากหลาย
2. ศูนย์กลางด้านสุขภาพและการแพทย์ (Wellness and Medical Hub): ทำให้ประเทศไทยเป็นศูนย์กลางด้านบริการเพื่อสุขภาพและบริการทางการแพทย์ โดยสร้างรายได้จากโครงสร้างพื้นฐานด้านการดูแลสุขภาพที่ก้าวหน้าและความเชี่ยวชาญด้านการแพทย์แผนโบราณ
3. ศูนย์กลางด้านเกษตรกรรมและอาหาร (Agriculture and Food Hub): ส่งเสริมมรดกทางวัฒนธรรมอันรุ่มรวยและอุตสาหกรรมอาหารของประเทศไทย โดยมุ่งเป็นผู้นำการส่งออกผลิตภัณฑ์ทางการเกษตรคุณภาพ และนวัตกรรมด้านอาหาร
4. ศูนย์กลางการบิน (Aviation Hub): พัฒนาประเทศไทยให้เป็นศูนย์กลางการบินระดับภูมิภาค โดยปรับปรุงโครงสร้างและการเชื่อมต่อของสนามบินให้ดียิ่งขึ้น
5. ศูนย์กลางระบบขนส่ง (Logistics Hub): ส่งเสริมความสามารถด้านโลจิสติกส์ของประเทศให้ประเทศไทยก้าวมาเป็นศูนย์กลางด้านโลจิสติกส์ในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ซึ่งจะช่วยให้การค้าและการคมนาคมขนส่งมีประสิทธิภาพ
6. ศูนย์กลางผลิตยานยนต์แห่งอนาคต (Future Mobility Hub): เป็นผู้นำด้านการผลิตยานยนต์แห่งอนาคต รวมถึงรถยนต์ไฟฟ้าและระบบคมนาคมขนส่งอัจฉริยะ
7. ศูนย์กลางเศรษฐกิจดิจิทัล (Digital Economy Hub): ผลักดันให้เศรษฐกิจดิจิทัลของประเทศไทยเติบโต ด้วยการส่งเสริมนวัตกรรม โครงสร้างพื้นฐานดิจิทัล และสตาร์ทอัพด้านเทคโนโลยี
8. ศูนย์กลางด้านการเงิน (Financial Hub): เสริมสถานะของประเทศไทยในฐานะศูนย์กลางด้านการเงินของภูมิภาค โดยการดึงดูดการลงทุนและมอบระบบนิเวศทางการเงินที่เข้มแข็ง

กล่องข้อมูลที่ 6: ความหลากหลายทางชีวภาพและการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียวซึ่งเป็นมิตรกับธรรมชาติ เพื่อการพัฒนาธุรกิจอย่างยั่งยืน

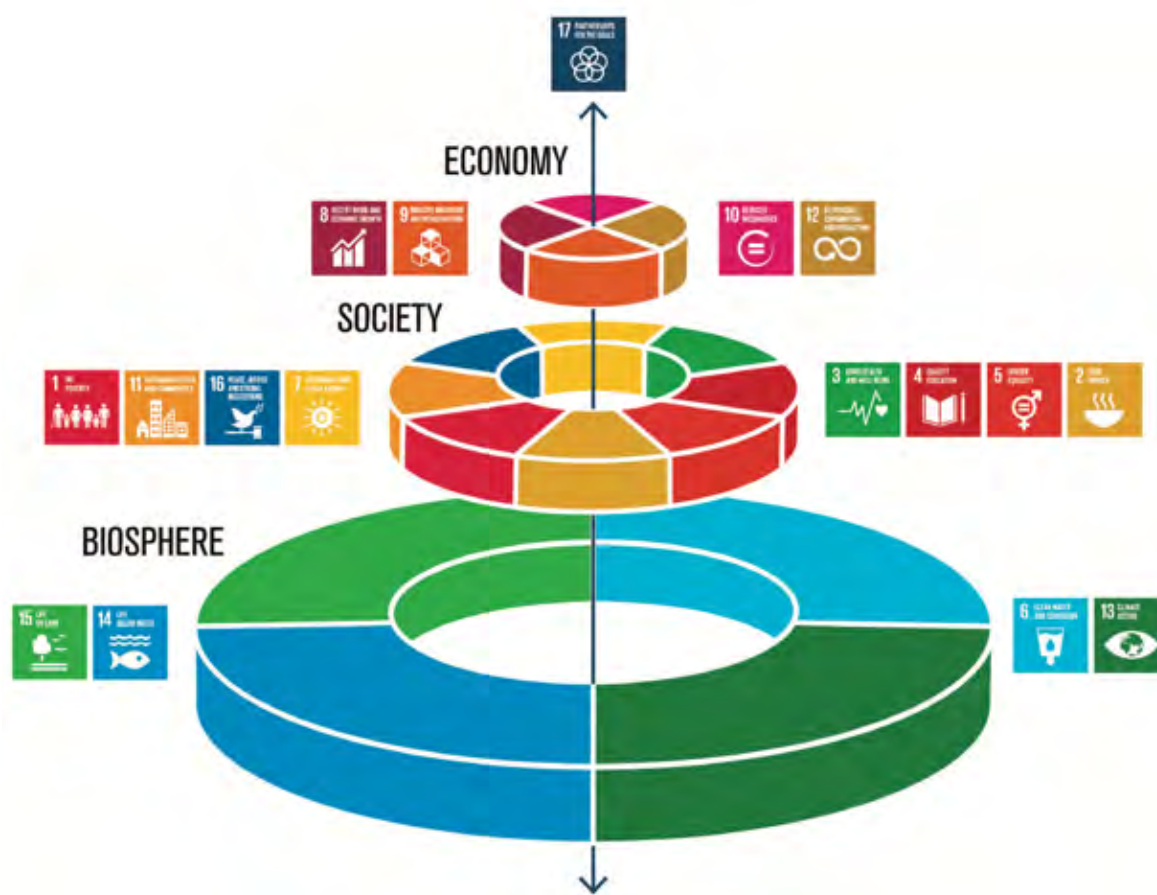
ประเทศไทยได้ปรับกลยุทธ์การพัฒนาเศรษฐกิจ บนพื้นฐานของหลักการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) ซึ่งโมเดล BCG บูรณาการแนวทางด้านเศรษฐกิจทั้งสิ้น 3 แนวทาง โดยใช้เทคโนโลยีและนวัตกรรมเพื่อสร้างมูลค่า ลดปัญหาขยะ ขับเคลื่อนการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ และส่งเสริมโมเดลธุรกิจที่ยั่งยืน โมเดล BCG เน้นการดำเนินการแบบองค์รวม เพื่อให้เกิดการเติบโตแบบมีสมดุล ครอบคลุมทุกคน และยั่งยืน เพื่อการพัฒนาประเทศและฟื้นตัวหลังวิกฤตโควิด 19

- คาดการณ์กันว่าอุตสาหกรรม BCG จะสร้างเงิน 4.4 ล้านล้านบาท หรือร้อยละ 24 ของ GDP ในปี พ.ศ. 2569
- รัฐบาลไทยได้ตั้งเป้าหมายที่จะเพิ่มสัดส่วนพลังงานหมุนเวียนให้ถึงร้อยละ 30 ของสัดส่วนพลังงาน (Energy Mix) ประเทศภายในปี พ.ศ. 2579 รัฐบาลไทยได้ลงทุนในโครงการพลังงานแสงอาทิตย์และพลังงานลม และในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับว่าเป็นผู้ผลิตพลังงานแสงอาทิตย์รายใหญ่ที่สุดเป็นอันดับ 9 ของโลก
- โมเดล BCG มุ่งที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกให้ได้ร้อยละ 20-25 ภายในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) หากเปรียบเทียบกับสถานการณ์การดำเนินธุรกิจตามปกติ ตัวอย่างเช่น รัฐบาลได้ลงทุนในโครงสร้างการขนส่งสาธารณะ และสนับสนุนให้ประชาชนใช้ยานพาหนะไฟฟ้า ในปี พ.ศ. 2563 ประเทศไทยได้รับการจัดอันดับว่าเป็นผู้ผลิตรถยนต์ไฟฟ้ารายใหญ่ที่สุดเป็นอันดับ 2 ของอาเซียน
- ประเทศไทยมุ่งหมายที่จะลดการสร้างขยะในภาพรวมให้ได้ร้อยละ 50 และเพิ่มสัดส่วนขยะรีไซเคิลให้ได้ร้อยละ 70 ภายในปี พ.ศ. 2570
- รัฐบาลมีแผนที่จะพัฒนากลยุทธ์ทางการเงินสีเขียว เพื่อขับเคลื่อนเงินทุนภาคเอกชนสำหรับการพัฒนาที่ยั่งยืน และสนับสนุนการอนุรักษ์และการใช้ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน
- รัฐบาลได้ส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งครอบคลุมกิจกรรมต่าง ๆ อาทิเช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ การท่องเที่ยวโดยชุมชน และการท่องเที่ยวชมสัตว์ป่าอย่างรับผิดชอบ

การเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพและเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ

ความหลากหลายทางชีวภาพและนิเวศบริการเป็นรากฐานสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืน อีกทั้งยังมีบทบาทหลักในการบรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (SDGs) ของสหประชาชาติ เป้าหมายเหล่านี้มุ่งกำจัดความยากจน ปกป้องสิ่งแวดล้อม และสร้างความเจริญก้าวหน้าให้แก่ทุกคน

ภาพที่ 3: เป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนของสหประชาชาติ (SDGs)



การเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญในการบรรลุเป้าหมาย SDGs โดยเฉพาะข้อที่ 14 และ 15 ซึ่งเน้นระบบนิเวศทางทะเลและระบบนิเวศบนบก ตามลำดับ เป้าหมายทั้งสองประการนี้แสดงให้เห็นความสำคัญของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ ซึ่งเอื้อต่อการดำรงชีวิตบนโลก

SDG 14 มุ่งจะอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืนจากมหาสมุทร ทะเล และทรัพยากรทางทะเล เพื่อการพัฒนาอย่างยั่งยืน การจะบรรลุเป้าหมายนี้ได้ จำเป็นต้องจัดการระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่งอย่างมีประสิทธิภาพ รักษาความหลากหลายทางชีวภาพในทะเล และลดมลภาวะและลดการกระทำอื่น ๆ ที่ส่งผลเสียต่อระบบนิเวศในมหาสมุทร

ในทำนองเดียวกัน SDG 15 มุ่งเน้นการคุ้มครอง ป่าไม้ และส่งเสริมการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน ทั้งจากระบบนิเวศบนบก ป่าไม้ และความหลากหลายทางชีวภาพ เป้าหมายข้อนี้ตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ เพราะทั้งสองสิ่งนี้มีประโยชน์อันมีค่ามากมาย เช่น อากาศและน้ำบริสุทธิ์ ดินอุดมสมบูรณ์ และการควบคุมสภาพอากาศให้เหมาะสม นอกจากนี้ ยังเน้นย้ำถึงความจำเป็นที่จะต้องต่อสู้กับการกลายสภาพเป็นทะเลทราย (desertification) ความเสื่อมโทรมของที่ดิน และการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งล้วนมีผลร้ายต่อชีวิตความเป็นอยู่ของมนุษย์ทั้งสิ้น

การเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพมีบทบาทสำคัญในการบรรลุเป้าหมายทั้งสองประการนี้ ด้วยการส่งมอบเครื่องมือและกลไกที่ช่วยระดมทรัพยากรเงินทุนอันจำเป็นต่อการอนุรักษ์และใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน สิ่งนี้รวมถึง การระดมเงินทุนสำหรับพื้นที่คุ้มครอง เกษตรกรรมและการป่าไม้ที่เป็นมิตรกับความหลากหลายทางชีวภาพ การประมงอย่างยั่งยืน เป็นต้น

นอกจากนี้ กลไกทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพที่มีประสิทธิภาพยังอาจช่วยสร้างแรงจูงใจให้ภาคเอกชนลงทุนในการอนุรักษ์และการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน พร้อมสร้างโอกาสใหม่ ๆ เพื่อเศรษฐกิจที่เติบโตและพัฒนาอย่างยั่งยืน สิ่งนี้ยังจะช่วยสนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย SDGs ข้ออื่น ๆ เช่น ข้อที่ 1 ขจัดความยากจน ข้อที่ 2 ขจัดความอดอยาก สร้างความมั่นคงทางอาหาร ข้อที่ 5 บรรลุความเสมอภาคระหว่างเพศ ข้อที่ 8 ส่งเสริมการเจริญเติบโตทางเศรษฐกิจที่ยั่งยืน เป็นต้น ในภาพรวมนั้น การเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพเป็นองค์ประกอบสำคัญอย่างยิ่งในการบรรลุเป้าหมาย SDGs ข้อที่ 14 และ 15 และการปรับใช้แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพก็จะเป็นใบเบิกทางสู่การพัฒนาอย่างยั่งยืน ทั้งเพื่อชนรุ่นนี้และชนรุ่นหลัง

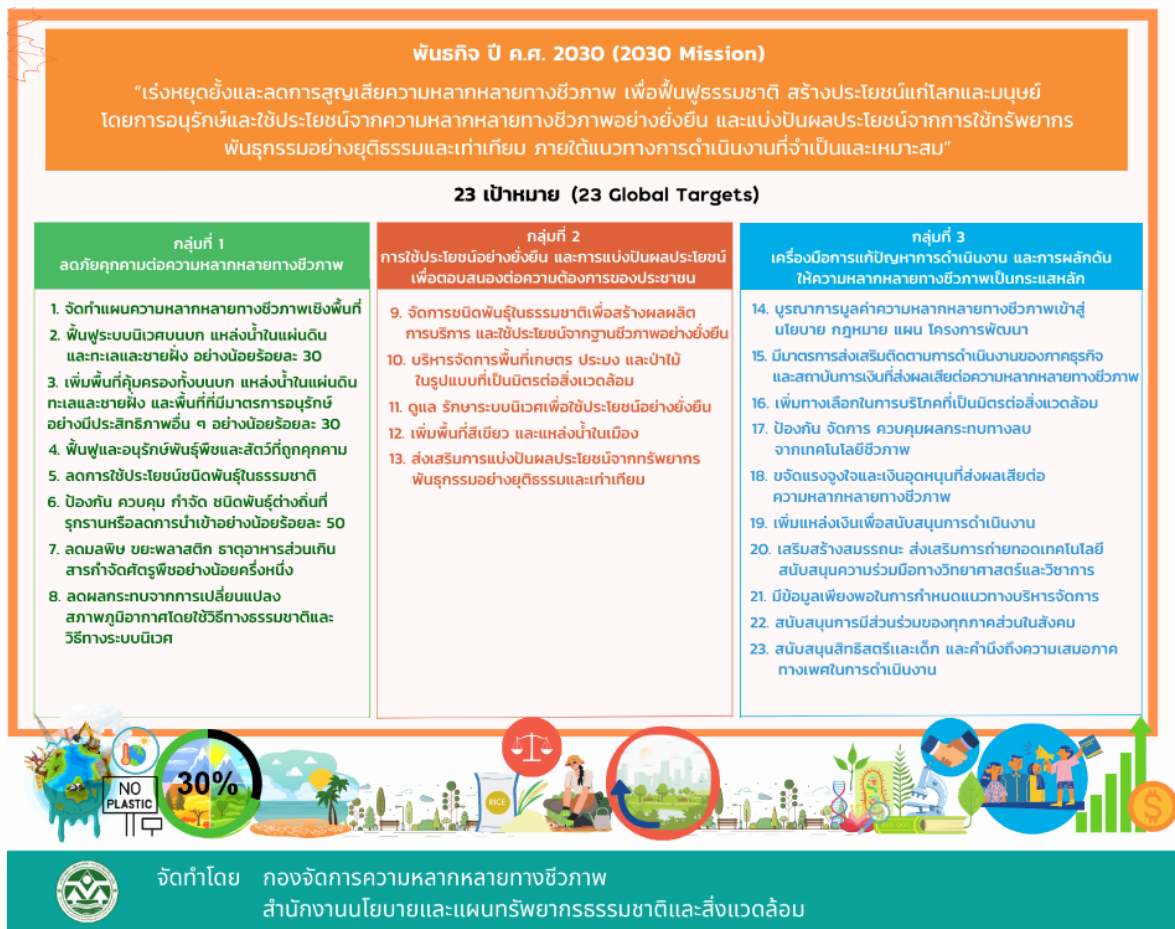
การจัดหาเงินทุนเพื่อบรรลุเป้าหมาย SDGs ผ่านกรอบการเงินเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (INFF)

กรอบการเงินเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน (Integrated National Financing Frameworks: INFF) ซึ่งรัฐสมาชิกให้การรับรองในการประชุมว่าด้วยวาระปฏิบัติการแอดดิสอาบาบา (Addis Ababa Action Agenda) เมื่อปี พ.ศ. 2558 โดยกรอบการเงิน INFF เสนอกลยุทธ์ทางการเงินให้แก่ประเทศไทยในการระดมเงินทุนเพื่อบรรลุวัตถุประสงค์ด้านการพัฒนาอย่างยั่งยืนและ SDGs กรอบงานเหล่านี้ได้รับการนำไปใช้โดยสมัครใจและมีรัฐบาลเป็นผู้นำ ออกแบบขึ้นเพื่อขับเคลื่อนและจัดการการเงินโดยคำนึงถึงความยั่งยืนในทุกมิติ ภายใต้การนำของรัฐบาลไทย (คณะกรรมการเพื่อการพัฒนาที่ยั่งยืน) กระบวนการ INFF ของประเทศไทยช่วยให้ประเทศสามารถขยายขอบเขตการมีส่วนร่วม บริหารจัดการความเสี่ยง และสร้างนโยบายตลอดจนเครื่องมือใหม่ ๆ ภายในภาคการเงินทั้งในประเทศและระหว่างประเทศ ทั้งภาครัฐและภาคเอกชน มีประเทศมากกว่า 85 ประเทศเข้าร่วมในกระบวนการ INFF ประเทศไทยยืนหยัดที่จะใช้แนวทางนี้โดยสอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศระยะกลาง ภายในกลยุทธ์เหล่านี้ รัฐบาลประเทศต่าง ๆ ทั่วโลกได้ให้ความสำคัญกับการปฏิรูปมากกว่า 250 รายการ ซึ่งมุ่งขับเคลื่อนและจัดการเงินทุนทั้งภาครัฐและภาคเอกชนให้สอดคล้องกับ SDGs

2.1 ยกระดับการดำเนินการเพื่อสิ่งแวดล้อมตามกรอบงานว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก

ในการพัฒนาประเทศอย่างยั่งยืนนั้น จำเป็นต้องคำนึงถึงความหลากหลายทางชีวภาพเป็นฐานสำคัญ ในการประชุมสมัชชาภาคีอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพครั้งที่ 15 (COP 15 CBD) ซึ่งจัดขึ้นเมื่อเดือนธันวาคม พ.ศ. 2565 ทั่วโลกได้มีฉันทามติเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับอีกสิบปีข้างหน้า ภายใต้กรอบงานว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (GBF) จุดเด่นของการประชุม COP ครั้งนี้คือเป็นครั้งแรกที่ภาคการเงินและภาคธุรกิจเข้ามามีส่วนร่วมอย่างเป็นรูปธรรม

ภาพที่ 4: กรอบงานคุณหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (“GBF”)



พันธกิจของแผนงานความหลากหลายทางชีวภาพของโลก กำหนดเป้าประสงค์ 4 ประการ (Goals) สำหรับปี ค.ศ. 2050 (พ.ศ. 2593) และกำหนด 23 เป้าหมาย (target) เพื่อผลักดันโครงการริเริ่มต่าง ๆ จนถึงปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) คุณลักษณะสำคัญของ GBF ได้แก่ ความมุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์และจัดการพื้นที่บกบกและทะเล อย่างน้อยร้อยละ 30 ซึ่งนับได้ว่าเพิ่มขึ้นอย่างมากจากระดับปัจจุบัน อยู่ที่ประมาณร้อยละ 17 และร้อยละ 8 ตามลำดับ นอกจากนี้ กรอบงานฯ ยังตั้งมั่นว่าจะฟื้นฟูอย่างน้อยร้อยละ 30 ของระบบนิเวศที่เสื่อมโทรม มีเป้าหมาย (target) โดยเฉพาะเจาะจง อาทิ ลดขยะจากอาหารให้ได้ครึ่งหนึ่ง จัดการความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับยาปราบศัตรูพืชและสารเคมีความเสี่ยงสูง และใช้ทางแก้ปัญหาที่อิงธรรมชาติเป็นหลัก ทั้งนี้ เพื่อให้การดำเนินงานด้านสภาพภูมิอากาศและความหลากหลายทางชีวภาพมีความสอดคล้องกัน สิ่งสำคัญคือ GBF ได้ตั้งเป้าหมายทางการเงินสำหรับ ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) ซึ่งรวมถึงการยุติหรือการปฏิรูปเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่ส่งผลเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพให้ได้อย่างน้อย 5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี (เป้าหมายที่ 18) และการขับเคลื่อนเงินทุนอย่างน้อย 2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปีจากภาครัฐและภาคเอกชน เพื่อให้ได้เงินทุนสำหรับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (เป้าหมายที่ 19)

แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ พ.ศ. 2566-2570

แนวทางแบบบูรณาการ ครอบคลุม และมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย เป็นสิ่งจำเป็นต่อผลสำเร็จของการดำเนินการด้านความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (NBSAP) พ.ศ. 2566-2570 ทำหน้าที่เป็นเสาหลัก กำหนดลำดับความสำคัญอย่างเฉพาะเจาะจง ตลอดจนกำหนดเป้าหมายและกลยุทธ์ เพื่อบูรณาการและจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศอย่างยั่งยืน แผนปฏิบัติการนี้กำหนดหมุดหมายอันสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านการพัฒนาของประเทศและขึ้นการดำเนินงานด้านการอนุรักษ์ของประเทศนอกจากนี้แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติยังสอดคล้องกับเป้าหมาย (goal) และเป้าหมาย (target) ของ GBF เพื่อให้เกิดความก้าวหน้าสู่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั่วโลกอย่างเป็นเอกภาพและมีประสิทธิภาพ

แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติของประเทศไทยยังใช้โมเดลการพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว เพื่อสร้างสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ประกอบด้วยวัตถุประสงค์ต่าง ๆ เช่น ปกป้องและฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ และนิเวศบริการ จัดการสายพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน และสร้างกลไกทางการเงินเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในปี ค.ศ. 2050 (พ.ศ. 2593) ประเทศไทยตั้งมั่นที่จะให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดีควบคู่กับการมีธรรมชาติที่สมบูรณ์ พร้อมปกป้องระบบนิเวศร้อยละ 30 ของพื้นที่บนบกและทางทะเลให้ได้ ภายในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) โดยสอดคล้องกับ High Ambition Coalition for Nature and People ปัจจุบันนี้ ประเทศไทยมีพื้นที่คุ้มครองทางทะเลครอบคลุมร้อยละ 5-7 และพื้นที่คุ้มครองบนบกครอบคลุมร้อยละ 15 ของพื้นที่ทั้งหมด

ประเทศไทยขับเคลื่อนการดำเนินการสำคัญ ๆ หลายแนวทาง เพื่อปรับใช้แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติให้สอดคล้องกับกรอบงานคุณหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก การดำเนินการที่ว่านี้รวมถึง ปกป้องและฟื้นฟูระบบนิเวศ ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพและนิเวศบริการ การปลูกจิตสำนึกเกี่ยวกับความหลากหลายทางชีวภาพ การจัดการสายพันธุ์ต่างถิ่นที่รุกราน ก่อตั้งกลไกการเงินและแรงจูงใจเพื่อการอนุรักษ์ และกำกับดูแล การเข้าถึงและการแบ่งปันผลประโยชน์ (Access and Benefit Sharing) จากทรัพยากรทางชีวภาพและทรัพยากรพันธุกรรม นอกจากนี้ แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (NBSAP) พ.ศ. 2566-2570 ยังรวมประเด็นใหม่ ๆ ที่ผ่านการรับรองในที่ประชุม COP 15 อีกด้วย ซึ่งเป็นประเด็นที่ในฉบับก่อนหน้านี้นี้ได้เน้นย้ำมาหนัก ทั้งนี้เพื่อให้ดำเนินการตามแผนประสบผลสำเร็จ

กล่องข้อมูลที่ 7: แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ พ.ศ. 2566-2570 ประกอบด้วย 3 ยุทธศาสตร์ 3 เป้าประสงค์ และ 12 เป้าหมายระดับชาติ ดังนี้

เป้าประสงค์ที่ 1-อนุรักษ์และฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ ระบบนิเวศ สิ่งมีชีวิตใกล้สูญพันธุ์ และนิเวศบริการของภูมิทัศน์ความหลากหลายทางชีวภาพที่สำคัญทั้งบนบกและในน้ำ ตลอดจนกำจัดการคุกคามสำคัญต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายระดับชาติที่ 1: ลดและฟื้นฟูการเปลี่ยนแปลงในภูมิทัศน์ทางบกและทะเล เพื่อลดการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายระดับชาติที่ 2: พัฒนาพื้นที่คุ้มครองและก่อตั้งพื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพนอกเขตพื้นที่คุ้มครอง (OECMs) เพื่อความสมบูรณ์และความเชื่อมโยงของระบบนิเวศ (ecosystem integrity and connectivity)

เป้าหมายระดับชาติที่ 3: หยุดยั้งการสูญพันธุ์ของสิ่งมีชีวิตในป่า/สิ่งมีชีวิตใกล้สูญพันธุ์ จัดการสายพันธุ์ต่างถิ่นรุกราน และแก้ปัญหาความขัดแย้งระหว่างมนุษย์กับสัตว์ป่า ทั้งนี้ก็เพื่อการบริหารจัดการสิ่งมีชีวิตสายพันธุ์ต่าง ๆ และความหลากหลายทางพันธุกรรม

เป้าหมายระดับชาติที่ 4: ลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและมลภาวะมีต่อการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนเพิ่มพื้นที่สีเขียวและสีฟ้า เพื่อฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าประสงค์ที่ 2 – ฟื้นฟูประโยชน์และการรู้คุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศ เพื่อสร้างรายได้จากเศรษฐกิจชีวภาพ (bio-economy) และทำให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

เป้าหมายระดับชาติที่ 5: ส่งเสริมและอำนวยความสะดวกให้แก่เศรษฐกิจชีวภาพ (bio-economy) ผ่านทรัพยากรทางชีวภาพและนิเวศบริการ เพื่อให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี

เป้าหมายระดับชาติที่ 6: ส่งเสริมและดำเนินตามแนวทางเกษตรกรรม การเพาะเลี้ยงพืชและสัตว์ในน้ำ การประมง การป่าไม้ และการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน เพื่อใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพอย่างยั่งยืน

เป้าหมายระดับชาติที่ 7: ก่อตั้งกลไกสนับสนุนและส่งเสริมการเข้าถึงทรัพยากรพันธุกรรมและลำดับพันธุกรรมทางดิจิทัล (digital sequencing) โดยที่ทุกคนได้รับประโยชน์อย่างเท่าเทียมและเป็นธรรม พร้อมส่งเสริมมาตรการด้านเทคโนโลยีชีวภาพและความปลอดภัยทางชีวภาพอันทันสมัย เพื่อการใช้ทรัพยากรพันธุกรรม

เป้าประสงค์ที่ 3-เพิ่มความเข้มแข็งให้แก่ทุกฝ่าย มอบเครื่องมือ ความรู้ ข้อมูล กลไกทางการเงิน เงินทุน และกรอบกฎหมาย เพื่อสนับสนุนการปรับใช้แผน และบรรลุเป้าหมายแห่งชาติด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายระดับชาติที่ 8: บูรณาการและปรับใช้ประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพ ตลอดจนคุณค่าของความหลากหลายทางชีวภาพ ภายในนโยบาย แผนการ และการดำเนินการ ด้วยความร่วมมือและการมีส่วนร่วมของทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นภาครัฐ ไม่ใช่ภาครัฐ ภาคเอกชน ภาคธุรกิจ ภาควิชาการ และกลุ่มพลเมือง เพื่อบรรลุเป้าหมายระดับชาติในด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

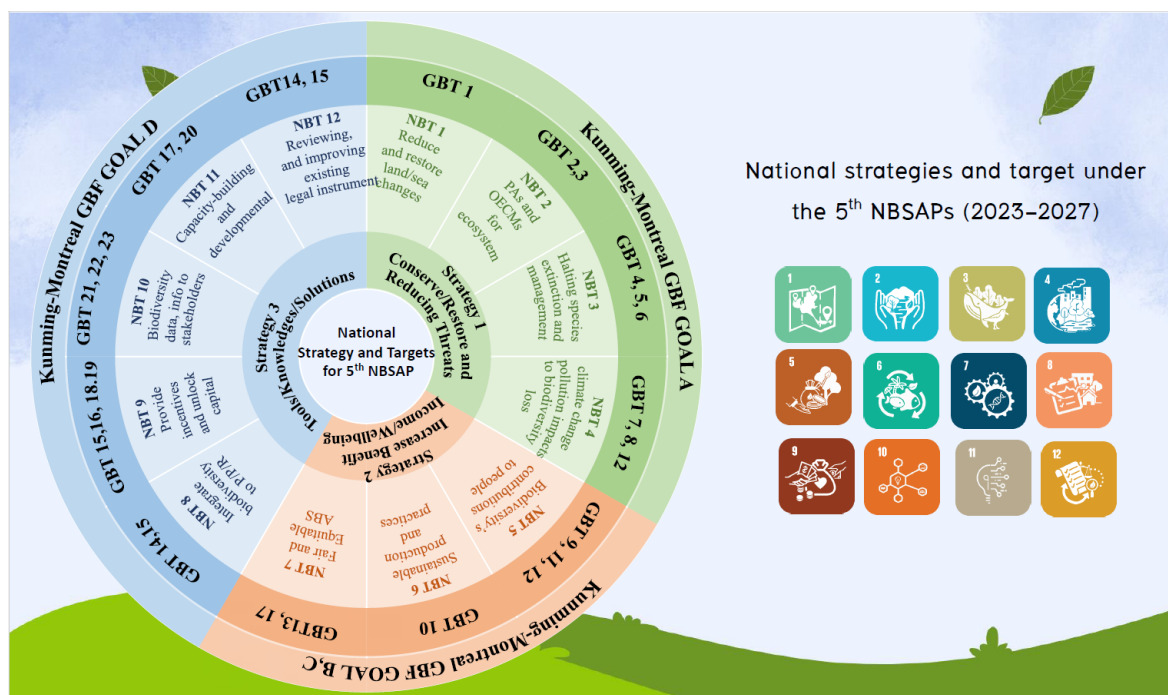
เป้าหมายระดับชาติที่ 9: มอบกลไกการสนับสนุน ทั้งในระดับประเทศและนานาชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง รางวัลจูงใจทางเศรษฐกิจและสังคม การเงินและการลงทุน และปลดล็อกแหล่งเงินทุนจากภาคธุรกิจ ธนาคาร ผู้บริจาค และพลเมือง เพื่อเป้าหมายระดับชาติในด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมายระดับชาติที่ 10: สร้างฐานข้อมูล สารสนเทศ และองค์ความรู้ที่ประชาชน พลเมือง ภาคธุรกิจ และหน่วยงานรัฐบาลเข้าถึงได้ เพื่อการตัดสินใจและการดำเนินการที่ขับเคลื่อนด้วยข้อมูล (data-driven) ตลอดจนสร้างความตระหนักรู้ของพลเมือง

เป้าหมายระดับชาติที่ 11: การสร้างและการพัฒนาศักยภาพ การโอนเทคโนโลยี และความร่วมมือทางเทคนิค และทางวิทยาศาสตร์ เพื่อบรรลุเป้าหมายระดับชาติในด้านความหลากหลายทางชีวภาพทุกข้อ

เป้าหมายระดับชาติที่ 12: ตรวจสอบและปรับปรุงเครื่องมือทางกฎหมายที่มีอยู่ รวมถึงกระบวนการต่าง ๆ ให้มีประสิทธิภาพและจับต้องได้ มุ่งมั่นที่จะปิดช่องว่างในการปรับใช้แผน NBSAP การตราพระราชบัญญัติ ความหลากหลายทางชีวภาพ และอื่น ๆ ถ้าจำเป็น

ภาพที่ 5: เป้าประสงค์และเป้าหมายของประเทศ ภายใต้ NBSAP ฉบับที่ 5



แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (BFP) ของประเทศมุ่งมั่นที่จะระดมเงินทุนจากหลายแหล่ง รวมถึงงบประมาณของรัฐบาล กองทุนระหว่างประเทศ การลงทุนจากภาคเอกชน และกลไกการเงินใหม่ ๆ ซึ่งการระดมเงินทุนที่ว่าเป็นเครื่องมือทางการเงินที่จะช่วยให้การบรรลุ NBSAP และเป้าหมายด้าน ความหลากหลายทางชีวภาพระดับโลก (Global Biodiversity Targets หรือ GBT) เป็นไปได้ โดยแผนการเงิน เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพฉบับนี้เสนอวิธีการทางการเงินหลากหลายวิธี อันจะช่วยให้ประเทศไทย

บรรลุป้าหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ป้าหมาย GBF ข้อที่ 14 15 16 18 และ 19

ประเทศไทยจะบรรลุป้าหมายที่ 19 ภายใต้ GBF โดยการใช้แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศ นอกเหนือจากนี้ ป้าหมายที่ 14 15 16 และ 18 ภายใต้ GBF ต้องสร้างการเปลี่ยนแปลงแบบพลิกโฉม (transformative change) ในระบบเศรษฐกิจและการเงิน ซึ่งขับเคลื่อนการตัดสินใจของภาครัฐและภาคเอกชนที่จะลงทุนเพื่อธรรมชาติ

Target 14 overview	Integrate biodiversity and its multiple values into policies, strategies, regulations, planning and development processes, and national accounting, progressively aligning all relevant public and private activities, fiscal and financial flows with the goals and targets of the GBF.
Target 15 overview	Take legal, administrative, or policy measures to enable financial institutions and businesses to reduce negative impacts and increase positive impacts on biodiversity, through monitoring and disclosing risks and dependencies on nature, providing information to consumers, and reporting on compliance with access and benefit sharing.
Target 16 overview	Empower consumers to make better decisions through policy, legislation, education, and access to information.
Target 18 overview	Scale up positive incentives for the conservation and sustainable use of biodiversity, and eliminate, phase out or reform incentives, including subsidies, harmful to biodiversity, in a proportionate, just, fair, effective, and equitable way, by at least \$500 billion per year by 2030.
Target 19 overview	Mobilize at least \$200 billion per year from international and domestic public and private sources, including at least \$20 billion per year in international financial resources from developed countries, by 2025 and \$30 billion by 2030, enhancing collective actions (including Indigenous Peoples and local communities), stimulating innovative schemes, enhancing effectiveness, efficiency, and transparency.

กล่องข้อมูลที่ 8: คำปฏิญาณต่อธรรมชาติของ UNDP

UNDP Nature Pledge เป็นคำปฏิญาณต่อธรรมชาติของโครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติที่ได้กำหนดแนวทางในการ “ปฏิรูป” ระบบต่าง ๆ ทั่วโลก ให้บรรลุป้าหมายสำคัญ เพื่อปกป้องและฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม ขจัดความยากจน ลดความเหลื่อมล้ำทางเพศภาวะ ปกป้องสิทธิมนุษยชน และเร่งรัดความก้าวหน้าในภาพรวมในการบรรลุป้าหมายระดับโลก

ว่าด้วยแนวทางการเปลี่ยนผ่านของระบบแบบพลิกโฉม

คำปฏิญาณต่อธรรมชาติ (Nature Pledge) นี้จะขับเคลื่อนการเปลี่ยนผ่านของระบบแบบพลิกโฉมในสามด้านที่เชื่อมโยงกัน เพื่อทำให้เกิดการปฏิรูประบบทางเศรษฐกิจ การเงิน สังคม และการเมือง ซึ่งยังคงมีการบริโภคทรัพยากรธรรมชาติแบบไม่ยั่งยืนและเป็นผลเสียต่อชีวิตความเป็นอยู่ของสิ่งมีชีวิต

1. การปรับเปลี่ยนค่านิยมทั่วโลก (Global Value Shift): ขับเคลื่อนการเปลี่ยนแปลงในทัศนคติ เรื่องเล่า ความเชื่อ และพฤติกรรมที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ เพื่อพลิกเปลี่ยนค่านิยมที่ไม่ถูกต้องแบบเดิม ทัศนคติแบบเก่ามักสร้างอคติแบบทางเลี้ยว (false dilemma) กล่าวคือ เรามีเพียงทางเลือกเดียวหากจะต้องรักษาประโยชน์ระหว่างมนุษย์กับสิ่งแวดล้อม อคติแบบนี้คือสิ่งขวางกั้นการพัฒนา การเปลี่ยนแปลงนโยบายและ

กรอบงานโดยตอบสนองต่อความเสี่ยงด้านความหลากหลายทางชีวภาพนั้นจะเป็นการเน้นย้ำความเข้าใจที่ถูกต้องว่าการเติบโตทางเศรษฐกิจและสิ่งแวดล้อมไม่จำเป็นต้องแยกจากกัน การเติบโตอย่างยั่งยืนช่วยสร้างโอกาส สันติสุข และอนาคตอันสดใสมั่นคงสำหรับชนรุ่นหลัง

2. การเปลี่ยนแปลงเชิงเศรษฐกิจและการเงิน (Economic and Finance Shift): สนับสนุนการเปลี่ยนแปลงเชิงเศรษฐกิจที่ส่งผลเสียต่อธรรมชาติสู่เศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับธรรมชาติ ตัวอย่างเช่น กรอบการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ (Taskforce on Nature-Related Financial Disclosures: TNFD) ส่งเสริมให้ภาคเอกชนปรับโมเดลธุรกิจให้สอดคล้องกับกรอบงานว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (Global Biodiversity Framework) อันเป็นการส่งเสริมแนวทางปฏิบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมและนำไปสู่การสร้างงานอย่างยั่งยืน

3. การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายและแนวทางปฏิบัติ (Policy and Practice Shift): ใช้การเปลี่ยนแปลงขนาดใหญ่ (large-scale) ในระดับฐานราก โดยให้ระดับนโยบายส่วนกลางและประชาชนระดับท้องถิ่นเป็นตัวขับเคลื่อนและใช้ประโยชน์จากองค์ความรู้ของชุมชน ชนพื้นเมือง และกลุ่มชาติพันธุ์ โครงการริเริ่มของ UNDP อาทิเช่น ความริเริ่มทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ และ Vertical Fund ก็ใช้แนวทางนี้ในการขับเคลื่อนกลไกการเงินในระดับภูมิภาค

การเปลี่ยนแปลงเหล่านี้มุ่งสร้างผลสัมฤทธิ์เป็นทอด ๆ ขับเคลื่อนแรงผลักดัน ความรวดเร็ว และการเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมในวงกว้าง เพื่อแก้ปัญหาวิกฤตสิ่งแวดล้อมเร่งด่วน

2.2 เน้นย้ำเป้าหมาย 30x30 และโอกาสสำหรับพื้นที่ OECMs ในประเทศไทย

ข้อตกลงหลักภายใต้กรอบงานว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (“GBF”) ตั้งวัตถุประสงค์ที่ทำนายว่าด้วยการอนุรักษ์ร้อยละ 30 ของพื้นที่บนบกและร้อยละ 30 ของพื้นที่ทางทะเล ให้ได้ภายในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) ซึ่งเรียกกันโดยทั่วไปว่า “เป้าหมาย 30x30” โดยเป้าหมาย 30x30 นี้เพิ่มความมุ่งมั่นในการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมที่ได้กำหนดไว้ในเป้าหมายไอจิ (Aichi target) ก่อนหน้านี้ ให้ได้ผลเพิ่มขึ้นอีกประมาณ 3 เท่า ปัจจุบัน ประมาณร้อยละ 17 ของพื้นที่บนบก และร้อยละ 8 ของพื้นที่ทางทะเลอยู่ภายใต้การคุ้มครอง ดังนั้น เป้าหมาย 30x30 ใหม่นี้จะเป็นความมุ่งมั่นที่สคัญอย่างมากในระดับโลก

กล่องข้อมูลที่ 9: กรณีศึกษาทางธุรกิจว่าด้วยเป้าหมาย 30x30

ตามข้อมูลของ “รายงาน Waldron” ค่าใช้จ่ายที่จำเป็นในการดำเนินงานให้บรรลุตามเป้าหมาย 30x30 อยู่ที่ประมาณ 1 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี เมื่อเปรียบเทียบกับการจัดสรรงบประมาณค่าใช้จ่ายที่เกิดขึ้นจริงในปัจจุบันเพื่อสำหรับดำเนินงานในพื้นที่คุ้มครองคิดเป็นจำนวนเงินประมาณ 2 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐ จะเห็นได้ว่ายังคงมีช่องว่างทางการเงินอยู่มากถึง 8 หมื่นล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี จึงจะบรรลุเป้าหมาย 30x30 ได้ การศึกษาซึ่งเกี่ยวข้องกับรายงาน Waldron เปิดเผยว่า กว่าร้อยละ 80 ของงบประมาณการใช้จ่ายของเป้าหมาย 30x30 ในปัจจุบันมักจะกระจุกตัวอยู่ในกลุ่มประเทศรายได้สูง หมายความว่าประเทศรายได้ต่ำ ประเทศรายได้ปานกลางระดับล่าง และประเทศรายได้ปานกลางระดับบน เผชิญกับความท้าทายของช่องว่างทางการเงินที่มากกว่าประเทศรายได้สูง

รายงาน Waldron เปิดเผยว่า การปกป้องสิ่งแวดล้อมของพื้นที่บนบกร้อยละ 30 และพื้นที่ทางทะเลร้อยละ 30 จะให้ประโยชน์มากมาย โดยมากกว่าต้นทุนที่ได้ลงทุนผ่านงบประมาณรายจ่าย คิดเป็นสัดส่วนอย่างน้อย 5:1 รายงานฉบับนี้เป็นการประเมินผลกระทบทางการเงินและเศรษฐกิจของพื้นที่คุ้มครองฉบับที่ครอบคลุมที่สุดในปัจจุบัน โดยอ้างอิงผลงานของนักวิทยาศาสตร์และนักเศรษฐศาสตร์มากกว่า 100 คน ในทำนองเดียวกัน การศึกษาโดย McKinsey เน้นย้ำว่า การเพิ่มพื้นที่คุ้มครองทั้งทางบกร้อยละ 30 และพื้นที่ทางทะเลเป็นร้อยละ 30 จะช่วยสนับสนุนงาน 30 ล้านอัตราในภาคการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการประมงอย่างยั่งยืน สร้างงานใหม่ 650,000 อัตราในภาคการจัดการการอนุรักษ์ และช่วยสร้างมูลค่า 5 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐให้กับ GDP โลก โดยผ่านการท่องเที่ยวเชิงนิเวศและการประมงอย่างยั่งยืนนี้เอง การเติบโตนี้จะทำให้สามารถลดการปล่อย CO₂ ได้อย่างมีนัยสำคัญ ลดความเสี่ยงต่อโรคติดต่อจากสัตว์สู่คน และเพิ่มที่อยู่อาศัยให้แกสิ่งมีชีวิตเสี่ยงสูญพันธุ์

ประเทศไทยได้รับเอาเป้าหมาย 30x30 เพื่อดำเนินงาน และปัจจุบันกำลังพัฒนาแผนปฏิบัติการระดับประเทศเพื่อบรรลุเป้าหมายนี้ แม้ว่าการกำหนดให้มีพื้นที่คุ้มครองมากขึ้นทั้งทางบกและทางทะเลจะเป็นสิ่งสำคัญต่อการบรรลุเป้าหมายนี้ แต่การสร้างโอกาสใหม่ ๆ ในการอนุรักษ์พื้นที่ที่อยู่นอกพื้นที่คุ้มครองก็สำคัญ ตัวอย่างเช่น การยอมรับแนวทางจัดการที่รู้จักกันในชื่อ “พื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพนอกเขตพื้นที่คุ้มครอง” “พื้นที่คุ้มครอง OECMs” หรือ “พื้นที่อนุรักษ์ OECMs” (พื้นที่นอกเขตพื้นที่คุ้มครอง ซึ่งมีการบริหารจัดการ เพื่อบรรลุเป้าหมายการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในถิ่นที่อยู่อาศัย บทบาทหน้าที่ และบริการที่ได้รับจากระบบนิเวศ โดยคำนึงถึงวัฒนธรรม ความเชื่อ เศรษฐกิจและสังคม รวมทั้งคุณค่าในท้องถิ่น) หรือเรียกง่าย ๆ ว่า ประเทศไทยมีโอกาสที่จะกำหนดพื้นที่ดังกล่าวในพื้นที่ของภาคเอกชน แม้ว่าการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพจะไม่ใช่มุ่งหมายหลักของภาคเอกชนดังกล่าวก็ตาม เนื่องจากประเทศไทยได้รับการยอมรับว่าเป็นผู้นำในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในภูมิภาค ประเทศไทยจึงมีความพร้อมที่จะทำให้พื้นที่ OECMs เป็นพื้นที่ที่เปิดโอกาสให้กับภาคประชาชน ภาคเอกชน และภาครัฐเข้ามามีบทบาทและมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ควบคู่ไปกับการใช้ประโยชน์อย่างยั่งยืน โดยประเทศไทยจะกำหนดพื้นที่ OECMs เพิ่มขึ้นจนถึงปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573)

กลุ่มอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมชั้นนำ องค์กร มหาวิทยาลัย เครือข่าย และโครงการริเริ่มในประเทศไทยมากกว่า 180 แห่ง ได้รวมตัวกันเป็นเครือข่ายสนับสนุนเป้าหมาย 30x30 หรือ 30x30 Thailand Coalition เครือข่ายดังกล่าวได้มุ่งมั่นที่จะอนุรักษ์ให้ได้อย่างน้อยร้อยละ 30 ของผืนดินและแหล่งน้ำ ซึ่งรวมถึงพื้นดิน น่านน้ำ ในประเทศ พื้นที่ชายฝั่ง และมหาสมุทร โดยเน้นย้ำเป็นพิเศษที่ภูมิภาคที่มีความสำคัญพิเศษในเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพและประโยชน์ที่ได้รับจากระบบนิเวศและนิเวศบริการ



ที่มา: Taskforce for Nature Volunteers (ประเทศไทย)

การประชุมระดับประเทศว่าด้วยพื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพนอกเขตพื้นที่คุ้มครอง (OECMs)

เมื่อวันที่ 22 มิถุนายน พ.ศ. 2566 สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม WWF IUCN และ โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ ได้ร่วมจัดการประชุมระดับประเทศ (National Dialogue) ว่าด้วย พื้นที่อนุรักษ์ OECMs โดยมีผู้แทนจากหน่วยงานรัฐบาลที่มีการกักดูแลพื้นที่คุ้มครองในประเทศไทย พร้อมด้วยองค์การนอกภาครัฐ (NGO) ระดับประเทศและระหว่างประเทศ สถาบันการศึกษา และภาคเอกชน วัตถุประสงค์หลักคือ เพื่อเริ่มต้นสร้างความเข้าใจร่วมกันเกี่ยวกับพื้นที่อนุรักษ์ OECMs สำหรับบริบทของประเทศไทยนั้น OECMs อาจช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และมอบโอกาสใหม่ ๆ นอกพื้นที่คุ้มครองแบบดั้งเดิม การหารือในครั้งนี้มีการนำเสนอรายละเอียดเกี่ยวกับความก้าวหน้าในการกำหนดพื้นที่ OECMs ในอินเดีย สาธารณรัฐเกาหลี และบังกลาเทศ นอกจากนี้ ผลการหารือยังเน้นย้ำให้เห็นถึงข้อดีจากการใช้การวางแผนอนุรักษ์เชิงปริภูมิ (spatial conservation planning) เพื่อกำหนดพื้นที่ที่มีศักยภาพในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยสอดคล้องกับเป้าหมายภายใต้ GBF โดยผลสำเร็จในการหารือนำไปสู่การจัดตั้ง “คณะทำงานพื้นที่อนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพนอกเขตพื้นที่คุ้มครอง (OECMs)” ตามคำสั่งแต่งตั้งของเลขาธิการสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เพื่อขับเคลื่อนแนวทาง OECMs ต่อไป

กล่องข้อมูลที่ 10: โอกาสสำหรับพื้นที่ OECMs ในประเทศไทย

- พื้นที่คุ้มครองในประเทศไทย: จากข้อมูล ณ เดือนพฤษภาคม พ.ศ. 2564 ตามรายงาน ประเทศไทย มีพื้นที่คุ้มครอง 245 แห่ง จากข้อมูลของ World Database on Protected Areas (WDPa) พื้นที่เหล่านี้ มีบทบาทสำคัญยิ่งในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศของประเทศไทย
- พื้นที่คุ้มครองทางบก: ปัจจุบัน ประมาณร้อยละ 18.5 ของพื้นที่ทางบกของประเทศไทยได้รับการกำหนด ให้เป็นพื้นที่คุ้มครอง คิดเป็นพื้นที่คุ้มครอง 202 แห่ง ขนาดพื้นที่รวม 96,035.2 ตารางกิโลเมตร
- พื้นที่คุ้มครองทางทะเล: พื้นที่คุ้มครองทางทะเลของประเทศไทยกินพื้นที่ประมาณร้อยละ 4.4 ของพื้นที่ ทางทะเลของประเทศ ประกอบด้วยพื้นที่คุ้มครอง 41 แห่ง ขนาดพื้นที่รวม 13,411.5 ตารางกิโลเมตร
- โอกาสสำหรับพื้นที่ OECMs ในประเทศไทย: OECMs มีศักยภาพที่จะเสริมพื้นที่คุ้มครองที่มีอยู่ในปัจจุบัน และเสริมสร้างความพยายามในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอีกด้วย ในประเทศไทยนั้น พื้นที่ ทางบกและทางทะเลหลายแห่งที่อยู่นอกพื้นที่คุ้มครอง ยังคงมีคุณค่าที่สำคัญในเชิงความหลากหลาย ทางชีวภาพ และมออบนิเวศบริการที่สำคัญมากมาย นี่คือการกำหนดพื้นที่ OECMs เพิ่มขึ้น ในประเทศไทย
- ส่งเสริมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ: OECMs สามารถช่วยในการอนุรักษ์ความหลากหลาย ทางชีวภาพได้อย่างมีประสิทธิภาพในพื้นที่ที่วิธีการกำหนดพื้นที่คุ้มครองแบบเดิมอาจใช้ไม่ได้หรือจำเป็นต้องมี แนวทางการอนุรักษ์แบบอื่น เมื่อยอมรับและส่งเสริมพื้นที่เหล่านี้ OECMs ก็จะเป็นวิธีการสำคัญ ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและประโยชน์จากระบบนิเวศที่เกี่ยวข้องอันจะช่วยให้ประเทศไทย บรรลุเป้าหมาย 30x30 ได้ในที่สุด

2.3 ภูมิทัศน์การเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย: หน่วยงาน วัตถุประสงค์ และงบประมาณ

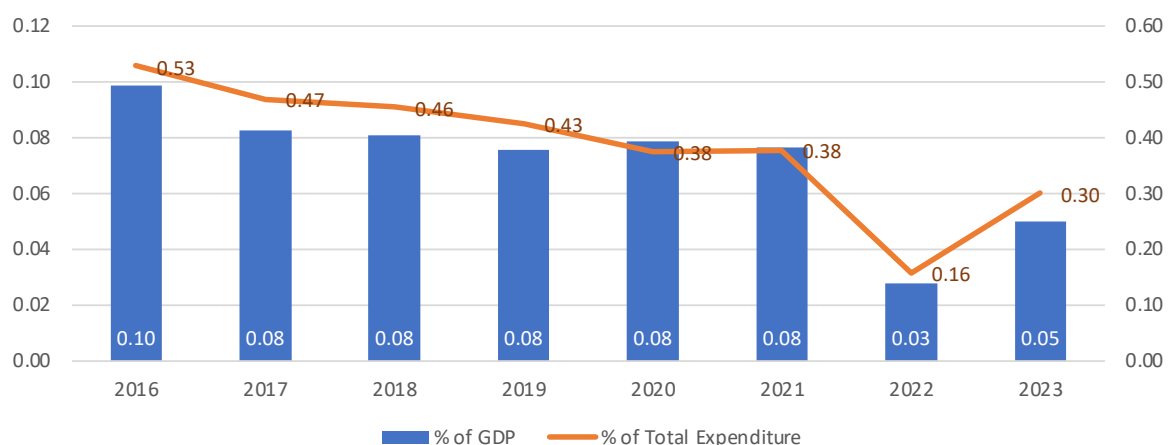
การทบทวนงบประมาณและรายจ่ายเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Expenditure Review: BER) คือ การศึกษาที่อิงหลักฐาน (evidence-based analysis) ของแนวทางของ BIOFIN ซึ่งประเมินสภาพ นโยบายความหลากหลายทางชีวภาพและสถานะการลงทุนของประเทศไทยอย่างครอบคลุม การประเมินนี้ ใช้ข้อมูลจากงบประมาณ การจัดสรรงบประมาณและรายจ่ายจริงเพื่อสะท้อนนโยบายด้านความหลากหลาย ทางชีวภาพของประเทศไทย โดยได้ข้อมูลมาจากทั้งแหล่งข้อมูลภายนอกและภายในประเทศเพื่อทบทวน ข้อมูลงบประมาณด้านความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับปีงบประมาณ ระหว่างปี พ.ศ. 2559-2564 และ ปี พ.ศ. 2565-2567

การทบทวนงบประมาณและรายจ่ายประจำปีเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพนั้นดำเนินการโดยสอดคล้อง กับระเบียบวิธีของ BIOFIN (BIOFIN methodology) โดยระบุหน่วยงานภาครัฐที่มีบทบาทในการใช้จ่าย งบประมาณเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพทั้งหมด จากนั้นจึงประเมินสัดส่วนของรายจ่ายของหน่วยงาน

เหล่านั้น และประเมินรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ การทบทวนด้วยวิธีนี้ใช้ข้อมูลงบประมาณในระดับโครงการที่ได้มาจากฐานข้อมูลกลางของรัฐบาลที่ชื่อ “Monitoring and Evaluation System of National Strategy and Country Reform (eMENSCR)” หรือระบบติดตามและประเมินผลแห่งชาติ โดยข้อมูลส่วนอื่น ๆ ที่รวบรวมจากภาคเอกชนและองค์กรที่มีใช้รัฐบาลนั้นได้มาจากการสำรวจ (survey) ส่วนแหล่งเงินทุนจากภายนอกนั้นได้ข้อมูลอ้างอิงมาจากระบบ Creditor Reporting System ของ OECD และเว็บไซต์ของ Global Environment Facility ทั้งนี้ การทบทวนงบประมาณและรายจ่ายประจำปีเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพได้ปรับให้เหมาะสมกับบริบทของแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (NBSAP) ประเทศไทย โดยนำเสนอผลการทบทวนที่อิงตามบทบาทหน้าที่และภารกิจในภาพรวมขององค์กรต่าง ๆ ต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืน

ข้อค้นพบหลักของการทบทวนงบประมาณและรายจ่ายเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ เปิดเผยว่า ประเทศไทยได้รับแหล่งเงินทุนเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพมาจากงบประมาณรัฐบาลเป็นหลัก รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับปีงบประมาณ พ.ศ. 2565-2567 รวมทั้งสิ้นอยู่ที่ 2.08 หมื่นล้านบาท โดยมีความแตกต่างอยู่บ้างในแต่ละปี เงินทุนในส่วนนี้เป็นสิ่งสำคัญต่อการอนุรักษ์และวิจัยในประเทศต่อไป อย่างไรก็ตาม พบแนวโน้มที่น่าเป็นห่วง กล่าวคือ การจัดสรรงบประมาณรัฐบาลเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ โดยคิดเป็นร้อยละของรายจ่ายรัฐบาลทั้งหมด มีแนวโน้มลดลง โดยลดจากร้อยละ 0.53 ในปี พ.ศ. 2559 เหลือเพียงร้อยละ 0.38 ในปี พ.ศ. 2563 ลงสู่จุดต่ำสุดที่ร้อยละ 0.16 ในปี พ.ศ. 2565 ก่อนจะกระเด้งขึ้นมาเล็กน้อยที่ร้อยละ 0.30 ในปี พ.ศ. 2566 นอกจากนี้ ความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (Official Development Assistance: ODA) เป็นอีกแหล่งเงินทุนสำคัญ ซึ่งจัดสรรมาให้ประเทศตามรูปแบบโครงการ (project-based activities)

ภาพที่ 6: การทบทวนงบประมาณรายจ่ายด้านความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2559-2566



ที่มา: UNDP BER, 2024

โดยส่วนใหญ่แล้วหน้าที่ความรับผิดชอบในกิจการด้านความหลากหลายทางชีวภาพและการดำเนินการที่เกี่ยวข้องอยู่ภายใต้การดูแลของสามหน่วยงานหลัก ได้แก่ กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช และกรมป่าไม้ ซึ่งทั้งหมดอยู่ภายใต้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โดยกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมมีบทบาทสำคัญในฐานะหน่วยงานกลางที่ดูแลเรื่องการอนุรักษ์และจัดการความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย

ถึงแม้ว่าความช่วยเหลือเพื่อการพัฒนาอย่างเป็นทางการ (ODA) ที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพมักมาจากกองทุนสิ่งแวดล้อมโลก (Global Environment Facility-GEF) แต่เงินทุนที่อยู่นอกงบประมาณของรัฐบาลยังไม่สามารถรวบรวมได้ทั้งหมด ซึ่งให้เห็นว่า องค์การภาคเอกชนและองค์กรนอกภาครัฐมีส่วนสำคัญในการจัดสรรเงินทุนเพื่อกิจกรรมที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในการฟื้นฟูและพัฒนาระบบนิเวศ เมื่อพิจารณาการจัดสรรงบประมาณของรัฐบาลเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ มีแนวโน้มลดลง ประเทศไทยจึงจำเป็นต้องเสาะหาแหล่งเงินทุนจากองค์กรที่ไม่ใช่รัฐ โดยเฉพาะอย่างยิ่งภาคเอกชน การลงทุนควรมุ่งเป้าไปที่ลดค่าใช้จ่ายที่จะต้องใช้ฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพในอนาคต รวมถึงการออกแบบโครงสร้างพื้นฐานเชิงป้องกัน และทำให้การอนุรักษ์มีงบประมาณมีประสิทธิภาพมากขึ้น ทั้งหมดนี้ล้วนมีส่วนช่วยให้บรรลุเป้าหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพได้โดยใช้ทรัพยากรน้อยลง

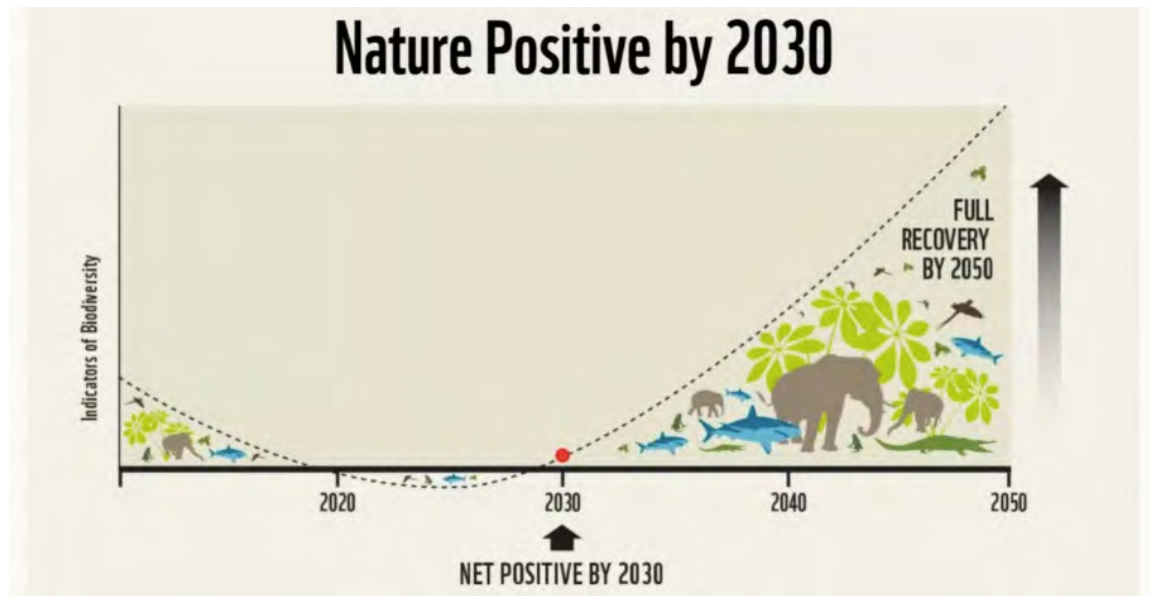
2.4 การมีส่วนร่วมของภาคธุรกิจและภาคการเงิน เพื่อแก้ปัญหาการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ

ภาคธุรกิจและภาคการเงินมีบทบาทสำคัญในการจัดสรรทรัพยากรเงินทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ภาคธุรกิจ ภาคการเงินและการธนาคารมีศักยภาพที่จะขับเคลื่อนทรัพยากรทางการเงินอย่างมีนัยสำคัญ และใช้แนวทางปฏิบัติอย่างยั่งยืนซึ่งจำเป็นต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการดำเนินการด้านสภาพภูมิอากาศ

มุ่งสู่ “เศรษฐกิจแบบธรรมชาติเชิงบวก” ในประเทศไทย

เพื่อให้สอดคล้องกับอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ ซึ่งมุ่งมั่นที่จะลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจกสุทธิเป็นศูนย์ (“net zero”) ปัจจุบัน เป้าหมายของโลกต่อธรรมชาติคือ ทำให้โลกใบนี้เป็นโลกที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อมภายในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) เป้าหมายที่ว่านี้เรียกร้องให้มีการดำเนินการโดยเร่งด่วนเพื่อหยุดและแก้ไขแนวโน้มการสูญเสียธรรมชาติในปัจจุบัน

“ธรรมชาติเชิงบวก” (nature-positive) หมายถึง การหยุดยั้งและแก้ไขความสูญเสียทางสิ่งแวดล้อม โดยวัดจากระดับ ค.ศ. 2020 (พ.ศ. 2563) โดยพัฒนาในแง่สุขภาพ ความอุดมสมบูรณ์ ความหลากหลาย และภูมิคุ้มกันของสัตว์สายพันธุ์ต่าง ๆ ประชากร และระบบนิเวศ เพื่อให้ภายในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) สิ่งแวดล้อมจะเดินอยู่บนเส้นทางสู่การฟื้นฟูอย่างเห็นได้ชัดและวัดได้



ในประเทศไทยนั้น การโอบรับ “เศรษฐกิจที่มุ่งสู่ธรรมชาติเชิงบวก” (nature-positive economy) คือโอกาสสำคัญในการทำให้เศรษฐกิจเติบโตยั่งยืนจากการและอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน การตั้งเป้าหมายที่ท้าทายเพื่อสร้างผลกระทบเชิงบวกสุทธิต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ชุมชน และสภาพภูมิอากาศ จะช่วยให้บรรดาธุรกิจในประเทศไทยสามารถดำเนินธุรกิจและแข่งขันในตลาดได้อย่างยั่งยืนในระยะยาว แนวทางนี้ไม่เพียงลดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้น แต่ยังเปิดโอกาสให้สร้างกระแสรายได้และโอกาสใหม่ ๆ ในกลไกการตลาดอีกด้วย

การปฏิรูปของภาคธุรกิจ การเงิน และการธนาคารแนวทางการนี้ได้มอบประโยชน์มากมาย บรรดาบริษัทจะประหยัดต้นทุนมากขึ้นด้วยการจัดสรรทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ เข้าถึงตลาดและผลิตภัณฑ์ใหม่ ๆ ที่ขับเคลื่อนด้วยความยั่งยืน ตลอดจนสร้างสัมพันธ์กับผู้มีส่วนได้เสียและเสริมภาพลักษณ์ของแบรนด์

บทบาทของภาคธุรกิจและการเงินในการปรับใช้กรอบงาน GBF

กรอบงานว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (“GBF”) ได้ตอกย้ำถึงความจำเป็นเร่งด่วนที่ทั่วโลกจะต้องดำเนินการหยุดยั้งการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและฟื้นฟูระบบนิเวศ พร้อมชี้ให้เห็นว่าภาคเอกชนและสถาบันการเงินควรมีความรับผิดชอบมากขึ้นที่จะต้องบูรณาการประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพในกลยุทธ์ธุรกิจ การลงทุน และมาตรการเงินกู้ของตน

เป้าหมายข้อที่ 15 ภายใต้ GBF มีความเกี่ยวข้องเป็นพิเศษกับบรรดาธุรกิจและสถาบันการเงิน เพราะภายใต้เป้าหมายข้อนี้ รัฐบาลต้องสั่งให้องค์กรธุรกิจและสถาบันการเงินทำการประเมินและเปิดเผยข้อมูล

ความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ ผลกระทบต่อธรรมชาติ และการพึ่งพาธรรมชาติ ความมุ่งมั่นนี้คือพื้นฐานของการดำเนินการ โดยมุ่งที่จะลดผลกระทบทางลบและเสริมสร้างประโยชน์ที่จะได้รับ ผ่านการฟื้นฟูและสร้างใหม่ การปรับเปลี่ยนกลยุทธ์และโมเดลธุรกิจ และรณรงค์ส่งเสริมนโยบายที่แสวงหาความก้าวหน้า เป้าหมายอื่น ๆ อีกหลายข้อยังมีความสำคัญต่อการบรรลุวัตถุประสงค์นี้ เช่น ข้อที่ 7 8 9 10 14 16 18 และ 19 เป็นต้น การกำหนดความคาดหวังและหน้าที่ของผู้มีส่วนได้เสียจากภาคธุรกิจและการเงินในการบรรลุเป้าหมายเหล่านี้อย่างชัดเจน—ทั้งผ่านเป้าหมายระดับชาติ การกำหนดลำดับความสำคัญ และลงมือดำเนินการอย่างเป็นรูปธรรม—ทั้งหมดล้วนเป็นกุญแจสำคัญของการเร่งรัดการดำเนินการในเรื่องนี้อย่างรวดเร็ว

ปัจจุบันเรามีกรอบงาน เครื่องมือ และวิธีการที่เป็นไปได้ในทางปฏิบัตินั้นอยู่แล้วและมีการนำไปใช้อย่างประสบผลสำเร็จเพื่อสนับสนุนธุรกิจและสถาบันการเงินในการประเมินและเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงเกี่ยวกับธรรมชาติ ผลกระทบต่อธรรมชาติ และการพึ่งพาธรรมชาติ นอกจากนี้ กรอบงานเหล่านี้ยังช่วยให้รัฐบาลสามารถปรับใช้มาตรการทางกฎหมาย การบริหาร หรือนโยบายได้อย่างเหมาะสม

กล่องข้อมูลที่ 11: ว่าด้วย TNFD Framework

TNFD คืออะไร

กรอบการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ (Taskforce on Nature-Related Financial Disclosures: TNFD) คือกรอบงานด้านการเปิดเผยข้อมูลและการจัดการความเสี่ยงทั่วโลก TNFD ให้แนวทางแก่ภาคธุรกิจและสถาบันการเงินในการประเมินและเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับการพึ่งพาธรรมชาติ ผลกระทบ ความเสี่ยง และโอกาสต่าง ๆ รวมถึงตลอดทั้งห่วงโซ่มูลค่า สิ่งนี้ทำให้องค์กรต่าง ๆ สามารถจัดการการพึ่งพาธรรมชาติ ตลอดจนผลกระทบและความเสี่ยง โดยมีจุดมุ่งหมายสูงสุดคือ เปลี่ยนกระแสการเงินของโลกจาก “ธรรมชาติเชิงลบ” (nature-negative) ให้หันมาสู่ผลลัพธ์ “ธรรมชาติเชิงบวก” (nature-positive) แทน

กรอบงาน TNFD พัฒนาขึ้นบนโครงสร้างและพื้นฐานของคำแนะนำของกรอบการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ (Task Force on Climate-related Disclosures: TCFD) โดยออกแบบกรอบงาน และกำหนดการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียให้มีความสอดคล้องกัน เพื่อให้มั่นใจว่าโครงสร้าง การรายงาน และวิธีการเป็นไปในทิศทางเดียวกัน และเร่งรัดการนำไปใช้จริงในภาคธุรกิจ

กรอบงาน TNFD ในอนาคต

คู่มือฉบับสมบูรณ์ของ TNFD เผยแพร่ในเดือนกันยายน พ.ศ. 2566 เป็นแนวทางสำคัญให้แก่ภาคธุรกิจและสถาบันการเงิน ในการเตรียมพร้อมกับการเปลี่ยนแปลงในกฎข้อบังคับที่จะตามมา อันเนื่องมาจากการรับรองกรอบงานคุณหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (KM-GBF) เป็นที่น่าสังเกตว่า คู่มือฉบับสมบูรณ์จาก TNFD สอดคล้องและสอดคล้องกับคู่มือการจัดทำมาตรฐานการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงวิกฤติภูมิอากาศ (Task Force on Climate-related Financial Disclosure-TCFD) ซึ่งสถาบันการเงินที่ได้ทำการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงวิกฤติภูมิอากาศแล้วก็สามารถใช้แนวทางเชิงบูรณาการของ TNFD เพื่อจัดการความเสี่ยงทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติไปพร้อมกันได้อย่างราบรื่น

จากกระบวนการพัฒนานวัตกรรมแบบเปิด (open innovation) ของ TNFD ตลอดสองปีที่ผ่านมาได้นำแนวคิดและความรู้จากสถาบันกว่า 1,000 แห่งที่เข้าร่วมใน TNFD Forum มาบูรณาการเพื่อพัฒนากระบวนการโดยพบว่า หน่วยงานกว่า 200 แห่งเริ่มนำร่องทดสอบกรอบงานนี้แล้ว บัดนี้ บรรดาบริษัทและสถาบันทางการเงินหลายแห่งรวมถึงในประเทศไทยได้ร่วมเจตนารมณ์ที่จัดทำรายงาน TNFD เพิ่มมากขึ้น

ที่มา: Business for Nature, 2023

ในช่วงไม่กี่ปีมานี้ ภูมิทัศน์ของการเงินสีเขียวและการเงินเพื่อความยั่งยืนทั่วโลกมีการเติบโตขึ้นอย่างน่าจับตามอง ผลิตภัณฑ์ทางการเงิน เช่น ตราสารหนี้ กองทุน และ Exchange Traded Funds (กองทุน ETF) ที่เน้นความยั่งยืน ได้กลายมาเป็นส่วนสำคัญในกลยุทธ์การลงทุนทั่วโลก ที่นักลงทุนมีความสนใจมากขึ้นก็เพราะได้มีการพัฒนารอบงานอันแม่นยำที่เรียกว่า “การจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ” หรือ Taxonomy ซึ่งกำหนดคุณสมบัติของโครงการลงทุนที่บรรลุวัตถุประสงค์ทางสิ่งแวดล้อมบางประการและดำรงไว้ซึ่งจริยธรรมของตลาด (market integrity)

Green Taxonomy คือ การจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจสีเขียวหรือความยั่งยืน โดยทำหน้าที่เป็นระบบจำแนกที่มีโครงสร้างชัดเจน ซึ่งกำหนดรูปแบบกิจกรรม ทรัพย์สิน และรายได้ที่สอดคล้องกับเป้าหมายเพื่อความยั่งยืนที่สำคัญ โดยยึดตามหลักเกณฑ์ของการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ ตัวอย่างเช่น การจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจของสหภาพยุโรป (EU taxonomy) แสดงรายการกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม พร้อมทั้งกำหนดเพดานและมาตรฐานต่าง ๆ ในทำนองเดียวกัน ระบบการจัดประเภทกิจกรรมสีเขียว (green classification system) ของประเทศจีน ก็ระบุทรัพย์สินและโครงการที่มีสิทธิได้รับเงินทุนผ่านตราสารหนี้สีเขียว โดยมุ่งเน้นโครงการที่มีส่วนสำคัญในการช่วยแก้ปัญหาด้านสิ่งแวดล้อม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ (resource efficiency)

จุดประสงค์ของการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อความยั่งยืนก็คือ ทำให้ผู้มีส่วนร่วมในตลาดเห็นภาพชัดเจนและมีแนวทางในการปฏิบัติที่ถูกต้อง การจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจช่วยให้หน่วยงานได้รับข้อมูลเพียงพอในการตัดสินใจกำหนดแผนธุรกิจและกิจการที่ยั่งยืน โดยช่วยให้นักลงทุนและบริษัทมองเห็นว่ากิจกรรมใดบ้างที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม นอกจากนี้ การจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจยังมีบทบาทสำคัญในการช่วยให้ผู้กำกับดูแลและนักลงทุนจัดการความเสี่ยงจากการฟอกเขียว (greenwashing) ดังนั้นจึงจะช่วยส่งเสริมจริยธรรมและลดปริมาณข้อมูลเท็จในตลาดในที่สุด สำหรับประเทศไทยนั้น การรับและปรับใช้การจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจอาจเป็นกรอบงานเชิงกลยุทธ์ที่จะช่วยดึงดูดให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและส่งเสริมการเงินที่ยั่งยืน

ที่มา: Global green taxonomy development, alignment, and implementation, (Climate Bonds Initiative, 2022)

กล่องข้อมูลที่ 12: ความเชื่อมโยงระหว่าง Global Biodiversity Expenditure (GLOBE) Taxonomy และ Thailand Taxonomy (ธนาคารแห่งประเทศไทย)

ความเชื่อมโยงระหว่างการจัดอนุกรมวิธานงบประมาณรายจ่ายด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับโลก (Global Biodiversity Expenditure (GLOBE) Taxonomy) และ Thailand Taxonomy ซึ่งธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นผู้ริเริ่มขึ้น จะมีบทบาทสำคัญในการวางโครงสร้างและจัดประเภทรายจ่าย (Whitelist) ที่ดูแลอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

GLOBE Taxonomy คือระบบอันมีโครงสร้างชัดเจนที่ออกแบบขึ้นเพื่อจัดประเภทและระบุรายละเอียดเกี่ยวกับรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพในหลาย ๆ ภาคส่วนและหัวข้อ จุดประสงค์ของ GLOBE Taxonomy คือจัดหมวดหมู่ค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอย่างครอบคลุม พร้อมทั้งส่งเสริมความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสมภายในกรอบของการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ องค์ประกอบสำคัญของ GLOBE Taxonomy คือ หมวดหมู่มูลค่ารายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพหลัก ๆ ทั้งสิ้น 9 หมวดหมู่ (ระดับที่หนึ่ง) และยังมีหมวดหมู่ย่อยตัวอย่างของรายจ่าย และอัตราการมีส่วนช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ GLOBE Taxonomy มุ่งที่จะเป็นเครื่องมือที่มีประโยชน์ต่อภาคีของ CBD

ในระยะที่ 1 ประเทศไทยได้กำหนดและจัดทำรายการกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจสีเขียว (Green Taxonomy) เป็นส่วนหนึ่งของระบบการจัดประเภทกิจกรรมทางเศรษฐกิจ โดยมุ่งเน้นที่กิจกรรมอย่างยั่งยืนที่เกี่ยวข้องกับสภาพภูมิอากาศ ในระยะที่ 2 คาดว่า การจัดอนุกรมวิธานงบประมาณรายจ่ายจะประกอบด้วยหลักเกณฑ์หรือรายการกิจกรรมที่เชื่อมโยงกับธรรมชาติ โดยกำหนดวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมและร่างหลักการที่จะใช้จำแนกกิจกรรมที่เป็น “สีเขียว”

Taxonomy ของไทยในปัจจุบันได้ระบุภาคส่วนเศรษฐกิจที่จะต้องใช้หลักการเหล่านี้ และให้คำแนะนำเกี่ยวกับวิธีการใช้แนวทางปฏิบัติที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ดังนั้น Thailand Taxonomy จึงครอบคลุมวัตถุประสงค์ทางสิ่งแวดล้อมทั้งสิ้น 6 ประการ ดังนี้ (1) การลดปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (2) การปรับตัวต่อการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (3) การใช้ทรัพยากรน้ำอย่างยั่งยืน (4) การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศ (5) การป้องกันและควบคุมมลพิษ (6) การใช้ทรัพยากรอย่างยั่งยืนและปรับตัวสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน

ที่มา: ธนาคารแห่งประเทศไทย/Deloitte Thailand

มิติด้านการเงินที่หลากหลายในประเทศไทย: จากความรับผิดชอบต่อสังคมขององค์กรจนถึงวัตรกรรมทางการเงิน

บรรดาบริษัทของไทยตระหนักถึงประโยชน์ของกิจกรรมความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม (CSR) เพราะกิจกรรมเหล่านี้ช่วยสร้างความไว้วางใจ ทศณคติที่ดีต่อองค์กร และเสริมภาพลักษณ์ภายในสังคมไทย พบว่า พระพุทธศาสนาฝังรากลึกและทำให้คนไทยเชื่อเรื่องการทำบุญ ดังนั้นการทำดีจึงเป็นสิ่งสำคัญ เพราะเหตุนี้ บริษัทไทยหลายแห่งจึงทำกิจกรรมเพื่อสังคมอย่างต่อเนื่อง และสนับสนุนให้พนักงานอาสาทำความดี กิจกรรมเหล่านี้ล้วนสอดคล้องกับค่านิยมและประเพณีไทย

ในช่วงหลายปีมานี้ บริษัทมากมายได้ดำเนินธุรกิจอย่างยั่งยืนและมีความรับผิดชอบต่อสังคมมากขึ้น และบริษัทจำนวนมากขึ้นก็หันมาลงทุนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ทุกวันนี้หลายบริษัทเล็งเห็นความสำคัญของการปกป้องสิ่งแวดล้อม และโครงการ CSR ของบริษัทเหล่านี้ก็มีเรื่องการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอยู่ด้วย บรรดาโครงการ CSR ครอบคลุมเรื่องการส่งเสริมเกษตรกรรมยั่งยืน การปลูกป่า และการใช้เทคโนโลยีที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม

หลักการลงทุนที่จัดลำดับความสำคัญของประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม ประเด็นทางสังคม และการกำกับดูแลกิจการ (ESG) หรือ Environmental (สิ่งแวดล้อม) Social (สังคม) และ Governance (ธรรมาภิบาล) กับการลงทุนแบบคำนึงถึงผลกระทบเชิงบวก (impact investment) ทวีความสำคัญยิ่งขึ้นในภูมิทัศน์การลงทุน เนื่องจากมีบทบาทสำคัญในความพยายามสร้างความยั่งยืน แนวทางเหล่านี้รวมถึงโครงการลงทุนที่ไม่เพียงสร้างผลตอบแทนทางการเงินเท่านั้น แต่ยังสร้างผลกระทบเชิงบวกต่อสังคมและสิ่งแวดล้อมอีกด้วย ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) จัดกิจกรรมฝึกอบรมอยู่เป็นประจำเพื่อส่งเสริมการจัดการความยั่งยืนสำหรับองค์กร รวมถึงการรายงาน ESG และการลงทุนแบบที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ESG และการลงทุนแบบคำนึงถึงผลกระทบเชิงบวก (impact investment) ช่วยสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยได้อย่างมาก โดยระดมเงินทุนให้แก่โครงการที่สนับสนุนวิถีปฏิบัติอย่างยั่งยืน ปกป้องถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และช่วยรักษาระบบนิเวศอันหลากหลายของประเทศไทย ตัวอย่างเช่น เมื่อปลายปี พ.ศ. 2566 ประเทศไทยได้เปิดตัวกองทุน ESG (TESG) หลายกองทุน “เพื่อส่งเสริมการออมเงินระยะยาว และกระตุ้นการลงทุนเพื่อความยั่งยืนในประเทศไทย”

กล่องข้อมูลที่ 13: การระดมทุนสาธารณะช่วยเกะเต๋า ผ่าน Crowdfunding “Koh Tao, Better Together”

ช่วงไม่กี่ปีให้หลังนี้ การระดมทุนสาธารณะ (crowdfunding) ได้รับการยอมรับว่าเป็นเครื่องมืออันทรงพลังสำหรับโครงการระดมทุนต่าง ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งสำหรับวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม (SMEs) ในประเทศไทย นอกจากนี้ เทคโนโลยีทางการเงิน (Fintech) ยังก้าวมาเป็นช่องทางที่มีศักยภาพในการระดมเงินทุนเพื่อสนับสนุนโครงการด้านความยั่งยืนอีกด้วย

ตัวอย่างเช่น การระดมทุนสาธารณะช่วยเกะเต๋า ผ่านกลไกการเงิน Crowdfunding “Koh Tao, Better Together” โดย UNDP พร้อมด้วยธนาคารกรุงไทย และมูลนิธิรักษ์ไทย ระดมทุนได้เกือบ 100,000 ดอลลาร์สหรัฐเพื่อช่วยเหลือในช่วงวิกฤติโควิด 19 เพื่อจ้างงานให้คนในพื้นที่เกะเต๋าได้ช่วยรักษาระบบนิเวศทางทะเลและชายฝั่ง

เงินที่ได้จากการระดมทุนสาธารณะนี้ช่วยให้ชาวประมงและคนขับเรือ 200 คนได้มีรายได้จากการทำงานที่เป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม โดยสร้างทักษะใหม่ (reskill) ให้แก่ชุมชนเพื่อช่วยกันเก็บขยะทะเลและทำความสะอาดชายหาดของเกาะเต่า ตามโมเดลงานแลกเงิน (cash-for-work) โครงการนี้ช่วยลดปัญหาสิ่งแวดล้อมตามแนวชายฝั่ง มลพิษจากขยะทะเล ตลอดจนช่วยฟื้นฟูระบบนิเวศและทำให้ชีวิตความเป็นอยู่ของผู้คนดีขึ้น

กล่องข้อมูลที่ 14: ส่งเสริมการลงทุนในตราสารหนี้สีเขียว เพื่ออนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ตราสารหนี้สีเขียวได้กลายมาเป็นตราสารทางการเงินระดับโลกที่ช่วยระดมเงินทุนให้แก่โครงการเพื่อสิ่งแวดล้อม โดยมีรัฐบาล องค์กรระหว่างประเทศ และบริษัทมากมายให้ความสนใจในวงกว้าง ตราสารประเภทนี้เริ่มต้นขึ้นเมื่อปี พ.ศ. 2550 มีบทบาทสำคัญในโครงการการเงินมากมายที่ขับเคลื่อนการพัฒนาอย่างยั่งยืน และลดการปล่อยคาร์บอน คาดการณ์ว่าในตลาดทั่วโลก การออกตราสารหนี้สีเขียวต่อไปจะมีมูลค่าสูงถึง 1 ล้านล้านดอลลาร์สหรัฐภายในปี พ.ศ. 2566

ในภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกนั้น รัฐบาลให้การสนับสนุนการออกตราสารหนี้สีเขียวอย่างมาก แม้จะมีขนาดเล็กกว่าหากเทียบกับภูมิภาคอื่น ๆ ของโลก ปัจจุบัน ภูมิภาคเอเชียแปซิฟิกมีข้อตกลงพันธบัตรสีเขียวโดยรัฐบาล 72 โครงการ โดยมีประเทศจีนเป็นผู้นำ ตามมาด้วยญี่ปุ่นและเกาหลีใต้ กระนั้น ประเทศจีนมีเพียงร้อยละ 2 ของตราสารหนี้สีเขียวที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ ทรัพยากรน้ำ และการใช้ที่ดิน

ประเทศไทยเข้าสู่ตลาดตราสารหนี้สีเขียวในปี พ.ศ. 2561 นับตั้งแต่นั้นมาก็เติบโตอย่างรวดเร็ว ส่วนใหญ่ขับเคลื่อนโดยผู้ออกตราสารหนี้จากภาคเอกชนเป็นหลัก สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) มีบทบาทสำคัญโดยการออกคู่มือและแนวปฏิบัติในปี พ.ศ. 2561 และ 2562 คู่มือและแนวปฏิบัติเหล่านี้ทำให้ผู้ออกตราสารหนี้สามารถปฏิบัติตามมาตรฐานสากลในการออกตราสารหนี้ที่มุ่งตอบโจทย์สิ่งแวดล้อม (Green) สังคม (Social) และความยั่งยืน (Sustainability) หรือ “GSS” พร้อมปฏิบัติตามข้อบังคับว่าด้วยหุ้นกู้ภาคเอกชนแบบเดิม และเพื่อเป็นการสร้างความโปร่งใส ก.ล.ต.ได้สนับสนุนให้ผู้ออกตราสารหนี้ GSS แต่งตั้งผู้ตรวจสอบจากภายนอกและเปิดเผยข้อมูลของผู้ออกตราสารหนี้ต่อสาธารณะ นอกจากนี้ ยังมีมาตรการมากมายเพื่อชดเชยต้นทุนที่เสียไปกับการตรวจสอบดูแลการออกตราสารหนี้สีเขียว ตลาดตราสารหนี้สีเขียวของประเทศไทยมีความมั่นคง โดยมีตราสารหนี้สีเขียว 22 โครงการที่ออกในสกุลเงินท้องถิ่น (เงินบาท) คิดเป็นมูลค่ารวมทั้งสิ้น 2.59 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564 ส่วนตลาดตราสารหนี้ GSS ซึ่งครอบคลุมถึงตราสารหนี้ที่มุ่งตอบโจทย์สิ่งแวดล้อม สังคม และความยั่งยืน มีมูลค่ารวมถึง 8.89 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน พ.ศ. 2564

เมื่อตลาดตราสารหนี้สีเขียวพัฒนามากขึ้น ก็มีความจำเป็นที่จะต้องระดมเงินลงทุนให้แก่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ดังนั้น จึงต้องมีความพยายามร่วมกัน เช่น การเปิดเผยโครงการที่ประสบความสำเร็จ ส่งเสริมความโปร่งใสในการใช้เงินทุนที่ได้จากตราสารหนี้ และระบุแหล่งรายได้ใหม่ ๆ ที่ช่วยส่งเสริมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ (BIOFIN, 2023)

2.5 ความสำคัญของการดำเนินการในระดับท้องถิ่นเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

การดำเนินการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น โดยมากแล้วต้องอาศัยงบประมาณจากหน่วยงานระดับจังหวัดและท้องถิ่น นอกจากนี้ การดำเนินงานหลายอย่างของหน่วยงานระดับประเทศ ต้องใช้ความร่วมมือจากท้องถิ่น สิ่งนี้สอดคล้องกับข้อเท็จจริงที่ว่า ในระดับท้องถิ่นมีความตระหนักรู้มากขึ้นเกี่ยวกับความสำคัญของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การเปิดโอกาสให้ผู้คนที่อยู่ใกล้เคียงแหล่งทรัพยากรธรรมชาติเข้ามามีส่วนร่วมจะทำให้โครงการด้านความหลากหลายทางชีวภาพมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น อีกทั้งยังช่วยคลี่คลายปัญหาติดขัดด้านเงินทุน เพราะพึ่งพิงเงินทุนจากหน่วยงานหลักด้านสิ่งแวดล้อมน้อยลง

การนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปปฏิบัติในพื้นที่ (SDGs Localization) หมายถึงกระบวนการปรับเป้าหมายระดับโลกให้เหมาะสมกับบริบทท้องถิ่น และนำไปปรับใช้ในระดับภูมิภาค ระดับประเทศ และระดับท้องถิ่น ประเทศไทยได้ก้าวหน้ามากในเรื่องการนำ SDGs ไปปฏิบัติในพื้นที่ รวมถึงการปรับ SDGs ให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาประเทศ

แง่มุมสำคัญประการหนึ่งของการนำเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืนไปปฏิบัติในพื้นที่ของประเทศไทยคือ ทำให้ SDGs เหมาะสมและใช้ได้กับชุมชนท้องถิ่น ในการทำสิ่งนี้ให้สำเร็จนั้น รัฐบาลได้มีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในระดับท้องถิ่น เพื่อระบุและแก้ปัญหาเร่งด่วนที่สุดที่ชุมชนต้องเผชิญ สิ่งนี้นำไปสู่การพัฒนาทางแก้ปัญหาของท้องถิ่นที่สอดคล้องกับ SDGs เช่น การท่องเที่ยวเชิงนิเวศโดยชุมชน (community-based ecotourism) และเกษตรกรรมยั่งยืน

UNDP ประเทศไทยร่วมกับกระทรวงมหาดไทยและสหภาพยุโรปเปิดตัว รายงานฐานข้อมูลการนำ SDGs ไปปฏิบัติ (SDG Profile) ในจังหวัดน่าน ร่องทั้ง 15 จังหวัด ได้แก่ เชียงใหม่ เชียงราย ตาก นครราชสีมา นราธิวาส ปัตตานี เพชรบุรี ภูเก็ต แม่ฮ่องสอน ยะลา สงขลา สุราษฎร์ธานี อุตรธานี อุบลราชธานี และกรุงเทพมหานคร โดยสนับสนุนให้จังหวัดเหล่านี้รับมือกับความท้าทายสำคัญ ๆ เพื่อขับเคลื่อนเป้าหมาย SDGs ซึ่งผู้ว่าราชการจังหวัด 15 จังหวัดได้ร่วมกำหนดวิสัยทัศน์ 15 ประการภายใต้ 4 กรอบเรื่อง ได้แก่ การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน การจัดการภัยพิบัติ การจัดการทรัพยากรธรรมชาติ และการจัดการพื้นที่จังหวัดชายแดน ซึ่งฐานข้อมูล SDG ดังกล่าวจะช่วยเอื้อต่อการดำเนินงานตามเครื่องมือทางการเงินของประเทศไทย เช่น การวางแผนงบประมาณของหน่วยงานท้องถิ่นแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ กลไกการเงินเพื่อการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน และปรับเปลี่ยนทิศทางของเงินอุดหนุนรัฐบาลที่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ

บทที่ 3

แผน BFP สำหรับประเทศไทย



3. แผน BFP สำหรับประเทศไทย

แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570 ฉบับที่สองเป็นเครื่องมืออันครอบคลุมสำหรับการระดมเงินทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเสนอเครื่องมือและกลไกทางการเงินมากมาย เอกสารฉบับนี้ได้รับการปรับปรุงแก้ไขอย่างต่อเนื่อง โดยอิงตามความก้าวหน้าของประเทศไทย และตั้งเป้าหมายและตัวชี้วัดต่าง ๆ เพื่อให้การเงินมีส่วนช่วยให้ประเทศบรรลุเป้าหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพ

เพื่อแก้ไขปัญหาของแนวโน้มด้านการเงินเพื่อบริหารความหลากหลายทางชีวภาพที่ลดลงทั่วโลก ซึ่งเป็นเป้าหมายที่ต้องทำให้ได้สำเร็จภายในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) ดังนั้น จึงจำเป็นต้องใช้ปริมาณเงินทุนที่มาก โดยประมาณการอยู่ที่ 7.22 แสนล้านถึง 9.67 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ถึงกระนั้น ในปัจจุบัน เงินทุนเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอยู่ที่ประมาณ 1.24 แสนล้าน-1.43 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี เท่านั้น ก่อให้เกิดช่องว่างการเงินขนาดใหญ่ คิดเป็น 7.11 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐต่อปี ดังนั้น แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทยจึงมีบทบาทสำคัญในการปิดช่องว่างทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเป็นภารกิจที่มีความสำคัญอย่างมหาศาล

แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย ใช้แนวทางที่เป็นระบบและใช้ระเบียบวิธีของ BIOFIN โดยสอดคล้องกับเป้าหมายระดับสากล โดยเฉพาะอย่างยิ่งเป้าหมายข้อที่ 14 15 16 18 และ 19 ของกรอบงานคุนหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (KM-GBF) พร้อมทั้งวาระ 30x30 ซึ่งแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพตระหนักถึงความจำเป็นที่จะต้องมีความพร้อมทั้งเครื่องมือทางการเงินที่หลากหลาย โดยครอบคลุมเงินทุนจากภาครัฐ เงินอุดหนุนจากภาครัฐ การวางงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (results-based) เทคโนโลยีด้านการเงิน และการร่วมมือกับภาคการเงินและภาคเอกชน ทั้งนี้ แผน BFP ได้ระบุรายละเอียดเกี่ยวกับกลไกทางการเงินเหล่านี้ไว้แล้ว ซึ่งจำเป็นต่อการระดมกระแสเงินทุนเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมอย่างมีประสิทธิภาพ และเป็นไปตามข้อกำหนดของแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (NBSAP) พ.ศ. 2566-2570

ด้วยผลลัพธ์ที่เป็นรูปธรรมจากการดำเนินงานทั่วโลกของโครงการ BIOFIN พบว่า ประเทศสมาชิก BIOFIN สามารถระดมเงินทุนผ่านกลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพคิดเป็นจำนวน **400 ล้านดอลลาร์สหรัฐ** ทั่วโลก และนำไปสู่การเพิ่มเม็ดเงินลงทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพจากภาคส่วนต่าง ๆ กว่า **1 พันล้านดอลลาร์สหรัฐ** โดยส่วนใหญ่เป็นกระแสเงินจากภาครัฐ

3.1 เป้าประสงค์และเป้าหมายของแผน BFP

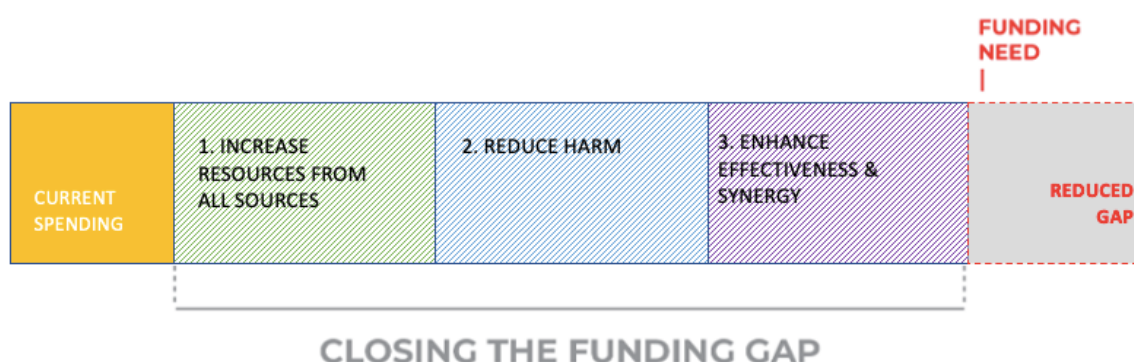
แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับประเทศไทยได้กำหนดเป้าประสงค์ (goals) 3 ประการ และเป้าหมาย (targets) คือ เพิ่มทุนทรัพยากรเงินทุน **ลดผลเสีย**ที่เกิดจากการลงทุนที่ส่งผลด้านลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และ**เสริมประสิทธิภาพ**ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย การปิดช่องว่างทางการเงินด้านความหลากหลายทางชีวภาพจะดำเนินการใน 3 ด้าน ดังนี้

- 1) เพิ่มและขับเคลื่อนทรัพยากรจากหลากหลายแหล่งที่มา เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม
- 2) ลดผลเสียจากการลงทุนที่ส่งผลลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และ 3) เสริมประสิทธิภาพและความสอดคล้องของการแก้ไขประเด็นว่าด้วยธรรมชาติกับสภาพภูมิอากาศ

กล่องข้อมูลที่ 15: แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับประเทศไทย: เป้าประสงค์ 3 ประการ

- 1. เพิ่มและขับเคลื่อนทรัพยากรจากหลากหลายแหล่งที่มา เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม**
ในประเทศไทยเงินทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพส่วนใหญ่มาจากงบประมาณของรัฐบาล และยังคงต้องใช้เงินอีกจำนวนมาก นอกจากนี้ การเข้าถึงแหล่งเงินทุนภาคเอกชน เช่น การลงทุนแบบคำนึงถึงผลกระทบเชิงบวก (impact investment) พันธมิตรองค์กร และกลไกการสรรหาเงินทุนแนวทางใหม่ ๆ ก็เป็นสิ่งจำเป็นต่อการปลดล็อกเงินทุนเพิ่มเติม และขับเคลื่อนผลลัพธ์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ
- 2. ลดผลเสียที่เกิดจากการลงทุนที่ส่งผลด้านลบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ** โอกาสสำคัญอีกประการหนึ่งในการปิดช่องว่างทางการเงินคือ ปรับเปลี่ยนทิศทางของเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่ส่งผลเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพโดยไม่ได้ตั้งใจ การปรับเปลี่ยนทิศทางของเงินอุดหนุนคือกุญแจสำคัญในการแก้ปัญหา และจะปลดล็อกทรัพยากรทางการเงินได้อีกมาก
- 3. เสริมประสิทธิภาพและความสอดคล้องของประเด็นว่าด้วยธรรมชาติกับสภาพภูมิอากาศ** เสริมประสิทธิภาพและประสิทธิผลของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศโดยภาพรวม ซึ่งรวมถึงมาตรการต่าง ๆ เช่น เพิ่มงบประมาณในท้องถิ่นที่จัดสรรให้กิจกรรมด้านความหลากหลายทางชีวภาพและสภาพภูมิอากาศโดยเฉพาะ เมื่อเราให้ความสำคัญและจัดสรรทรัพยากรทางการเงินอย่างเพียงพอในระดับท้องถิ่น เราก็จะประสบผลสำเร็จมากยิ่งขึ้นในการอนุรักษ์ อีกทั้งยังทำให้เป้าหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพและด้านสภาพภูมิอากาศมีความสอดคล้องกันมากขึ้นอีกด้วย

ภาพที่ 7: แนวทางการปิดช่องว่างเงินทุนด้านความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับประเทศไทย



เป้าประสงค์ที่ 1 มุ่งพัฒนาเงินทุนเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย
โดยขับเคลื่อนทรัพยากรทางการเงินจากหลายแหล่ง รวมถึง ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคม
 เพื่อให้บรรลุเป้าประสงค์นี้ แผน BFP จึงตั้งเป้าหมายในการสร้างรายได้ใหม่ ๆ ซึ่งจะนำไปใช้กับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพโดยตรง ผ่านการสร้างแรงจูงใจให้แก่ภาคเอกชนและประชาชนทั่วไป ทั้งนี้ก็เพื่อคงไว้ซึ่งความสมบูรณ์ของความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย:

- ส่งเสริมสมรรถภาพของประเทศในการสร้างเงินทุนจากหลายแหล่ง เช่น ก) บุคคลทั่วไปผ่านแพลตฟอร์มดิจิทัลและการระดมทุนสาธารณะ ข) สถาบันทางการเงินและองค์กรภาคเอกชนอื่น ๆ และ ค) ผู้บริจาคจากต่างประเทศ/ การเงินแบบผสมผสาน (blended finance) เช่น Global Biodiversity Fund
- ส่งเสริมกลไกการเงินเพื่อความยั่งยืน เช่น พันธบัตรด้านสิ่งแวดล้อมว่าด้วยการบริหารระบบนิเวศเพื่อการอนุรักษ์เสือโคร่ง (Tiger Ecosystem Bond) ซึ่งมีเป้าหมายคือ ดึงดูดเงินลงทุน 200 ล้านดอลลาร์สหรัฐจากภาคเอกชนและภาครัฐภายใน 5 ปีข้างหน้า
- พัฒนาและส่งเสริมกลไก/ผลิตภัณฑ์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนที่สนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยตั้งเป้าว่าจะสร้างรายได้จากการท่องเที่ยว อย่างน้อย 10 ล้านบาทต่อปีในพื้นที่เป้าหมาย โดยจะใช้เงินทุนดังกล่าวเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่นาร่องในอีก 5 ปีข้างหน้า กลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพเหล่านี้ควรให้ความสำคัญกับการนำเงินไปดูแลรักษาความหลากหลายทางชีวภาพโดยตรง เพื่อจะมีส่วนช่วยส่งเสริมการท่องเที่ยวท้องถิ่นอย่างยั่งยืนในระยะยาว
- พัฒนาและปรับใช้กลไกทางการเงินใหม่ ๆ อย่างน้อยสองกลไก ซึ่งมุ่งที่จะสร้างรายได้เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย เช่น เครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ ป้ายทะเบียนรดเพื่อการอนุรักษ์สัตว์ป่า เป็นต้น

เป้าประสงค์ที่ 2 มุ่งลดผลเสียที่จะเกิดขึ้นกับความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้การแก้ไขความเสียหายที่เกิดขึ้นกับธรรมชาติใช้เงินทุนและงบประมาณน้อยลงกว่าเดิม ภายใต้เป้าหมายนี้ ต้องอาศัยการลงทุนอย่างมีกลยุทธ์และคำแนะนำเชิงนโยบาย เพื่อลดเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อมเมื่อทำได้ดังนี้แล้ว ก็จะช่วยลดภาระค่าใช้จ่ายในอนาคตและทำให้การบรรเทาความเสียหายใช้งบประมาณน้อยลง แผน BFP ตั้งเป้าว่าจะต้องปรับทิศทางการเงินในปัจจุบันเสียใหม่ เพื่อลดผลกระทบทางลบและปรับปรุงผลลัพธ์ให้ดียิ่งขึ้น ทั้งนี้ แผน BFP ได้ระบุโครงการริเริ่มทางการเงินหลายโครงการ อาทิ กรอบการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ (Task Force on Nature-Related Financial Disclosures: TNFD) เป็นต้น

เป้าหมาย:

- ให้คำแนะนำเชิงนโยบายเพื่อลดเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่ส่งผลเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างน้อย 3 ประเด็น เช่น นโยบายภาษีที่ดินที่ส่งผลกระทบเรื่องการทำลายพืชพันธุ์และสัตว์ที่มีถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ด้วยการรณรงค์ให้ปฏิรูปนโยบาย และส่งเสริมแนวทางปฏิบัติอื่นที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- แต่ละปีจะต้องส่งเสริมให้บริษัทภาคเอกชนในดัชนี SET100 อย่างน้อย 5 บริษัท ปฏิบัติตามกรอบงาน TNFD กล่าวคือ ต้องเปิดเผยความเสี่ยงและโอกาสที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติภายในรายงานการเงินของบริษัท เป้าหมายในข้อนี้ทำได้โดยการให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องให้ความรู้และจัดอบรมภาคเอกชนต่อไป

เป้าประสงค์ที่ 3 จะกระตุ้นประสิทธิภาพของมาตรการต่าง ๆ ในภาพรวม ภายใต้เป้าประสงค์ข้อนี้ แผน BFP ต้องการจะเสริมสร้างผลสัมฤทธิ์ของการอนุรักษ์ธรรมชาติ ด้วยการเพิ่มประสิทธิภาพ ประสิทธิผล และความสอดคล้องกัน (synergies) ในการจะบรรลุวัตถุประสงค์ข้อนี้ นั้น จะต้องใช้ทรัพยากรของประเทศไทยให้เกิดประโยชน์สูงสุด ผ่านการเสริมสร้างศักยภาพ รักษาความเป็นพันธมิตรในการขับเคลื่อนกลไกการเงินสนับสนุนการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (Taxonomy) ของประเทศไทย วางงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (results-based) และเสริมสร้างความร่วมมือกันของหน่วยงานรัฐบาลในทุกระดับ

เป้าหมาย:

- จัดทำแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับท้องถิ่น (Local Biodiversity Strategic and Action Plans) ในประเทศไทย โดยนำวิธีการของ BIOFIN ไปสู่หน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่นอย่างน้อย 15 หน่วยงาน
- พัฒนาและปรับใช้กรอบงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งเปิดโอกาสให้หน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นทั่วประเทศเข้าใจวิธีการงบประมาณอย่างเหมาะสม ผลใช้ประโยชน์จากงบประมาณท้องถิ่นเพื่อเพิ่มพูนประโยชน์ต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และสร้างเศรษฐกิจ BCG ให้สำเร็จ
- เชื่อมโยงการทำงานระหว่าง GLOBE Taxonomy กับ Thailand Taxonomy เพื่อระบุนายจ้างด้านความหลากหลายทางชีวภาพให้สอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ

โดยการบรรลุเป้าประสงค์และเป้าหมายเหล่านี้เอง แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพสำหรับประเทศไทยต้องการจะปรับปรุงผลลัพธ์ด้านการเงิน (Finance results) พร้อมทั้งมีส่วนช่วยในการบรรลุแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ พ.ศ.2566-2570 กรอบงานว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก และ SDGs

และเพื่อบรรลุเป้าประสงค์และเป้าหมายเหล่านี้ แผน BFP ต้องเข้าถึงกระแสเงินทุนจากต่างประเทศในหลาย ๆ แหล่ง รวมถึง กองทุน Global Biodiversity Fund ที่ได้ก่อตั้งขึ้นเมื่อไม่นานมานี้ กองทุนนี้เป็นส่วนหนึ่งของความพยายามทั่วโลกในการขับเคลื่อนเงินทุน 2 แสนล้านดอลลาร์สหรัฐ “จากทุกแหล่ง” เพื่ออนุรักษ์ร้อยละ 30 ของระบบนิเวศบนบกและทะเล ภายในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) ซึ่งประเทศไทยควรดำเนินการด้านเงินทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพให้เป็นทิศทางเดียวกับกองทุนระดับโลกดังกล่าวด้วยวิธีนี้เอง ประเทศไทยจะสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนใหม่ ๆ เพิ่มเติมเพื่อนำมาใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

นอกจากนี้ แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพยังพิจารณาความสอดคล้อง (synergies) กับโครงการการเงินเพื่อสภาพภูมิอากาศ (Climate finance) ซึ่งจะช่วยขับเคลื่อนทรัพยากรทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยได้มากขึ้นอีก ตัวอย่างเช่น เครดิตของธรรมชาติ ซึ่งจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมทั้งช่วยลดผลกระทบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศไปพร้อมกัน

ดังที่กล่าวไปก่อนหน้านี้ เงินทุนจากภาครัฐเพียงอย่างเดียวนั้นไม่เพียงพอที่จะรับมือกับความท้าทายด้านการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และจำเป็นต้องมีกลไกการสรรหาเงินทุนในแนวทางใหม่ ๆ ที่จะระดมเงินทุนจากทั้งภาครัฐและภาคเอกชน ทั้งนี้ ภาคเอกชน นับตั้งแต่ SMEs ไปจนถึงองค์กรขนาดใหญ่ ต่างก็สามารถมีส่วนช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างมีนัยสำคัญ และเราสามารถเข้าถึงแหล่งเงินทุนได้หลากหลายเพื่อขับเคลื่อนทรัพยากรทางการเงินให้ได้มากยิ่งขึ้นกว่าเดิม องค์กรภาคประชาสังคมก็มีบทบาทสำคัญยิ่งในการขับเคลื่อนการอนุรักษ์ และการเข้าเป็นพันธมิตรกับองค์กรนอกภาครัฐ และองค์กรอื่น ๆ ก็จะทำให้ความร่วมมือเป็นไปโดยราบรื่น และสร้างวิสัยทัศน์ร่วมกันในเรื่องการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เราจะสามารถสร้างสรรค์แนวทางอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพที่มีประสิทธิภาพและสร้างผลลัพธ์ได้มากขึ้นด้วยการรวบรวมผู้มีส่วนได้เสียจากหลากหลายฝ่ายให้มาทำงานร่วมกันและออกแบบกลไกสรรหาเงินทุนในแนวทางใหม่ ๆ

กล่าวโดยภาพรวมแล้ว เป้าประสงค์และเป้าหมายเหล่านี้มีความเป็นไปได้สำหรับประเทศไทยหากพิจารณาจากงบประมาณรายจ่าย แนวโน้ม และแหล่งเงินทุนที่มีศักยภาพในปัจจุบัน ประเทศไทยจะปิดช่องว่างทางการเงินเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้มากยิ่งขึ้นอย่างมีนัยสำคัญด้วยการขับเคลื่อนทรัพยากรทางการเงินที่หลากหลายและทำให้กลไกการเงินเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพมีความเข้มแข็งมากขึ้นกว่าเดิม

กล่องข้อมูลที่ 16: การคัดเลือก การประเมิน และการจัดลำดับความสำคัญของเครื่องมือทางการเงิน

ย้อนกลับไปเมื่อปี พ.ศ. 2560 การฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อพิจารณาข้อมูล (Validation workshop) ที่ UNDP-BIOFIN จัดขึ้นได้คัดเลือกเครื่องมือทางการเงินเพื่อปรับใช้จริง ซึ่งได้ระบุไว้ในแผน BFP ฉบับแรก สำหรับแผน BFP ฉบับที่สอง พ.ศ. 2566-2570 นั้น มีการจัดเวทีปรึกษาหารือระดับประเทศขึ้นตั้งแต่ พ.ศ. 2566-2567 โดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติ และผู้มีส่วนได้เสียที่เกี่ยวข้อง ร่วมพิจารณาและให้คำแนะนำต่อ (ร่าง) แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย

ผู้เชี่ยวชาญของ BIOFIN ได้รวบรวมข้อเสนอแนะแนวทางแก้ปัญหา เพื่อนำไปจัดลำดับความสำคัญ 3 ด้าน ได้แก่ พิจารณาผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ พิจารณาผลลัพธ์ทางการเงิน และพิจารณาแนวโน้มการขับเคลื่อนกลไกการเงินให้สำเร็จ แผน BFP ฉบับที่สอง ใช้ข้อมูลเพิ่มเติมจากคณะผู้เชี่ยวชาญเฉพาะด้านของ BIOFIN ประเทศไทย ตลอดจนการสัมภาษณ์ผู้เชี่ยวชาญ และการวิเคราะห์ผลการประเมินครั้งก่อน ๆ เพื่อระบุและจัดลำดับความสำคัญของแนวทางแก้ปัญหา

กระบวนการนี้ได้นำมาสู่การคัดเลือกเครื่องมือและกลไกทางการเงินใน 2 หัวข้อหลัก ดังที่แสดงในตารางที่ 2 โดยคำนึงถึงประเด็นหลัก 3 ด้าน คือ ภาควิชาที่เกี่ยวข้อง ผลลัพธ์ทางการเงินที่คาดหวัง และแหล่งเงินทุนที่สนับสนุนการดำเนินงาน

ในการที่จะดำเนินการตามแผน BFP ให้สำเร็จลุล่วงนั้น หน่วยงาน สถาบัน และผู้มีส่วนได้เสีย เช่น หน่วยงานรัฐบาล องค์กรภาคประชาสังคม องค์กรนอกภาครัฐ องค์กรภาคเอกชน และพันธมิตรด้านการพัฒนา จะต้องร่วมมือกัน แผน BFP เน้นย้ำความสำคัญของนวัตกรรมและความร่วมมือในการสรรหาเงินทุนให้แก่ความพยายามในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ แผน BFP ยังเสนอแนวทางอันครอบคลุมสำหรับการเงินเพื่อการพัฒนาในประเทศไทย โดยให้ความสำคัญกับเครื่องมือทางการเงินที่นำไปใช้ได้จริง และยั่งยืน เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียหลักสนับสนุนการปฏิบัติตามแผน BFP อย่างจริงจัง

1. กลไกการเงินว่าด้วยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ-ภาคเอกชนระดับท้องถิ่น (Sub-National Public-Private Solutions)

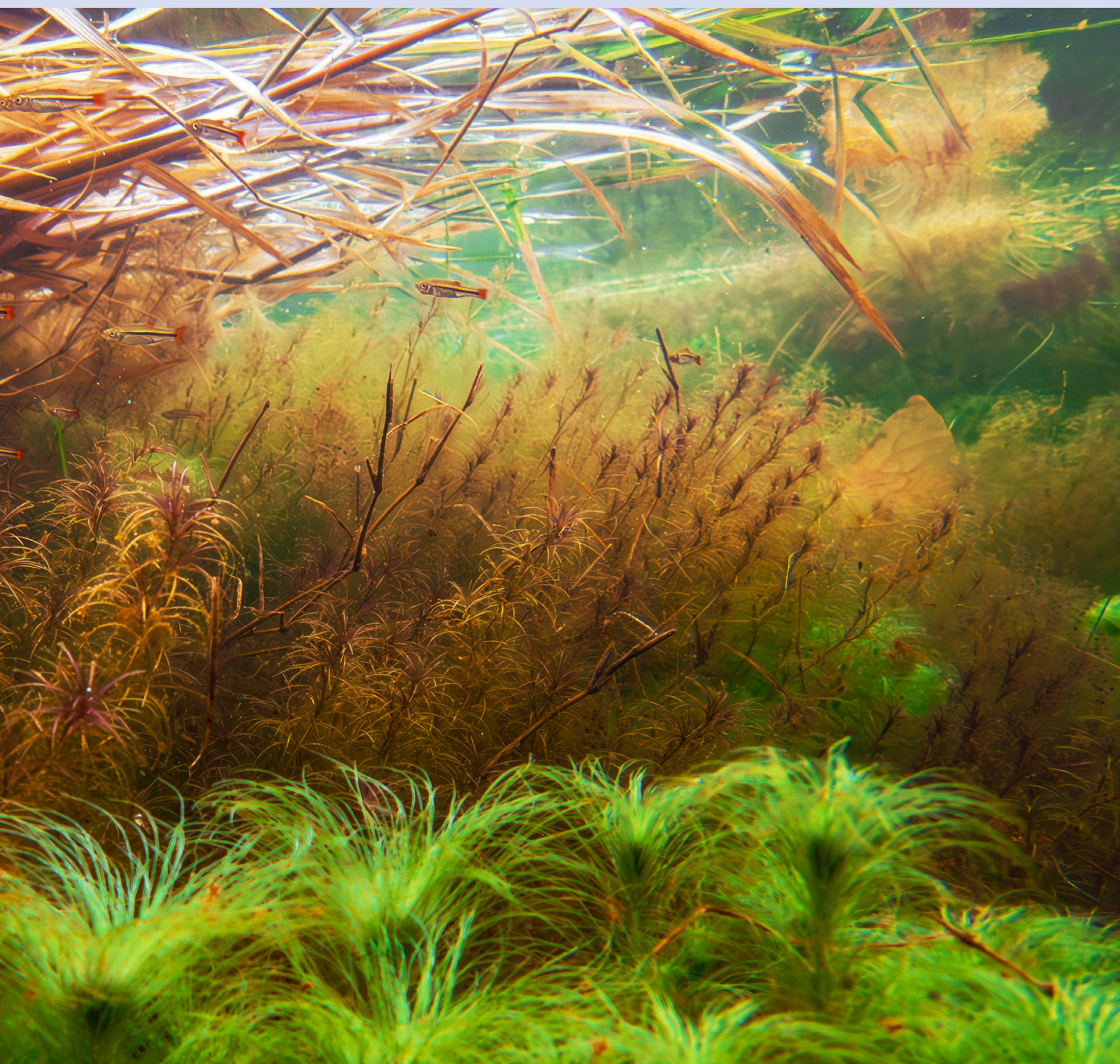
เครื่องมือทางการเงิน	ภาคส่วน	ผลลัพธ์ทางการเงิน	แหล่งเงินทุน	ประโยชน์ในการขับเคลื่อน BFP, NBSAP, GBF และ UN SDGs
การงบประมาณระดับท้องถิ่นประเทศไทยให้มีประสิทธิภาพและสร้างผลลัพธ์ต่อความหลากหลายทางชีวภาพมากขึ้น	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	สร้างรายได้ ปรับเปลี่ยนงบประมาณให้เหมาะสม	ภาคเอกชน ภาครัฐ	เป้าหมาย BFP ข้อที่ 1, 2, 3 เป้าหมาย NBSAP ข้อที่ 1, 2, 3 เป้าหมาย GBF ข้อที่ 2, 3, 14, 16, 18 และ 19 SDGs 5, 11, 13, 14, 15 และ 17
การเพิ่มแหล่งรายได้และจัดสรรเงินรายได้เพื่อปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพและจัดการสิ่งแวดล้อม (กลไกการเงินโมเดลเกาะเต่า)	การท่องเที่ยว การจัดการมลภาวะ	หลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายในอนาคต ส่งมอบผลลัพธ์ที่ดีขึ้น		
การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพในท้องถิ่น	เกษตรกรรม การประมง			
การศึกษาเพื่อระบุและประเมินโครงการว่าด้วยเงินอุดหนุนจากรัฐที่ส่งผลเสียต่อสิ่งแวดล้อม และเสนอทางเลือกอื่นเพื่อปรับเปลี่ยนทิศทางของเงินอุดหนุน	สำนักงานเศรษฐกิจ การคลังและสำนักงบประมาณ			

2. กลไกการเงินว่าด้วยการมีส่วนร่วมของภาคการเงิน (Finance Sector Solutions)

เครื่องมือทางการเงิน	ภาคส่วน	ผลลัพธ์ทางการเงิน	แหล่งเงินทุน	ประโยชน์ในการขับเคลื่อน BFP, NBSAP, GBF และ UN SDGs
- การส่งเสริมให้ภาคเอกชนบูรณาการประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพผ่านทาง Nature-based Platforms (TNFD) - การจัดทำ Green Taxonomy ประเทศไทย	SMEs บริษัทขนาดใหญ่ ธนาคารและสถาบันการเงิน	ปรับเปลี่ยนงบประมาณให้เหมาะสม สร้างรายได้	ภาคเอกชน ภาครัฐ	เป้าหมาย BFP ข้อที่ 1, 2, 3
				เป้าหมาย NBSAP ข้อที่ 1 และ 3
				เป้าหมาย GBF ข้อที่ 14, 15, 16 และ 19
โครงสร้างระบบเครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ	ป่าชายเลน สัตว์ป่า			SDGs 8, 9, 13, 14, 15 และ 17
พันธมิตรเพื่อการอนุรักษ์ระบบนิเวศของเสือโคร่งในไทย	พื้นที่คุ้มครอง OECMs			
การจัดทำป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์สัตว์ป่าและพื้นที่คุ้มครอง	การคมนาคมขนส่ง หน่วยงานรัฐบาล ระดับท้องถิ่น			

บทที่ 4

เครื่องมือและกลไกทางการเงิน
เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ



4. เครื่องมือและกลไกทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ

เนื้อหาในส่วนนี้จะกล่าวถึงเครื่องมือและกลไกทางการเงินที่สำคัญโดยแบ่งตามหัวข้อ (thematic area) เครื่องมือทางการเงินเหล่านี้อยู่ในขั้นตอนดำเนินการที่แตกต่างกัน โดยในแต่ละแนวทางจะมีวัตถุประสงค์หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และการประมาณการทางการเงิน (financial projection) ที่เฉพาะเจาะจงของตัวเอง เนื้อหาในส่วนนี้จะวิเคราะห์เครื่องมือทางการเงินแต่ละแนวทางในเชิงบริบทแวดล้อม ความก้าวหน้า และศักยภาพในการนำไปใช้ในอนาคต พร้อมระบุเครื่องมือทางการเงินส่วนที่จำเป็นต้องทำการวิเคราะห์พื้นฐาน (baseline analysis) เพิ่มเติม ทั้งนี้ แผนการฉบับนี้เป็นเอกสารที่ต้องทบทวนแก้ไขอย่างต่อเนื่องเมื่อมีข้อมูลใหม่ ๆ ด้วยเป้าหมายสูงสุดของเครื่องมือทางการเงินเหล่านี้ก็คือสร้างฐานข้อมูลการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (biodiversity financing portfolio) อันจะช่วยรองรับความพยายามของประเทศไทยในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมกันนี้ เครื่องมือทางการเงินแต่ละแนวทางมี “แผนปฏิบัติการ” (Action Plan) โดยมีลำดับเวลาชัดเจน

มุ่งสู่ชัยชนะสามประการ (triple win) ว่าด้วยสภาพภูมิอากาศ ความหลากหลายทางชีวภาพ และเพศภาวะ

ในแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย จะเน้นการแก้ไขปัญหาสามด้าน ได้แก่ การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ และเพศภาวะ เมื่อองค์ประกอบเหล่านี้เชื่อมโยงกันได้ ก็จะเป็นประโยชน์ต่อทุกฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นการส่งเสริมพลังของผู้หญิง มุ่งสร้างความเชื่อมโยงระหว่างสิทธิมนุษยชน ความเท่าเทียมทางเพศ และความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งทำให้สามารถนำแผนไปใช้ได้อย่างมีประสิทธิภาพและครอบคลุม ด้วยการระบุตัวชี้วัดที่คำนึงถึงมิติเพศภาวะ (gender-sensitive) เพื่อดำเนินการตามกรอบความหลากหลายทางชีวภาพอย่างเป็นระบบ ซึ่งจำเป็นอย่างยิ่งที่จะต้องตระหนักถึงความสัมพันธ์ระหว่างการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการยอมรับความแตกต่างทางเพศภาวะ ที่เกี่ยวข้องกันอย่างแยกกันไม่ออก แผน BFP จึงมุ่งสู่ชัยชนะสามประการเหล่านี้ไปพร้อมกันเพื่อบรรลุเป้าประสงค์และเป้าหมาย ตามกรอบงานคุณหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก

4.1 กลไกการเงินว่าด้วยความร่วมมือระหว่างภาครัฐ-ภาคเอกชนระดับท้องถิ่น (Sub-National Public-Private Solutions)

4.1.1 เครื่องมือทางการเงิน

การจัดทำงบประมาณในท้องถิ่นเพื่อสร้างผลลัพธ์ต่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างมีประสิทธิภาพ

ประโยชน์ในการขับเคลื่อน NBSAP, GBF และ SDGs

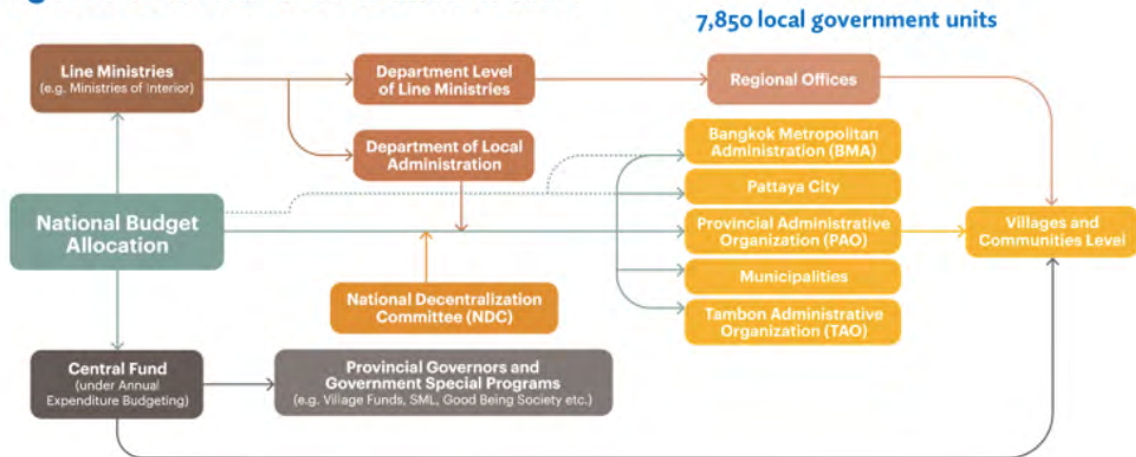
กลไกการเงินที่สำคัญ	แนวนโยบาย	เป้าหมาย NBSAP ข้อที่ 1, 2, 3
ประเภทของเครื่องมือทางการเงิน	ส่งเสริมการใช้งบประมาณในท้องถิ่นอย่างมีประสิทธิภาพ	เป้าหมาย GBF ข้อที่ 19.1: ทรัพยากรการเงิน
แหล่งเงินทุน	ภาครัฐ	SDGs 14 และ 15
ประเภทของวิธีการ	การคลัง	
ผลลัพธ์ทางการเงิน	สร้างผลลัพธ์เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพที่ดีขึ้น ปรับเปลี่ยนงบประมาณให้เหมาะสม	

บริบท

นับตั้งแต่ทศวรรษ 1990s เป็นต้นมา ประเทศไทยก็ได้เริ่มเปลี่ยนแปลงโดยมีการกระจายอำนาจไปสู่ท้องถิ่น เพื่อให้หน่วยงานรัฐบาลกลางและหน่วยงานในท้องถิ่นทำงานร่วมกัน ต่อมา จึงมีการถ่ายโอนหน้าที่ความรับผิดชอบให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด และเทศบาล และเพื่อที่จะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความเป็นอิสระและสามารถบริหารจัดการได้มากขึ้น รัฐบาลก็ได้ตั้งเป้าหมายที่จะยกระดับให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทุกแห่งเป็นหน่วยรับงบประมาณโดยตรง

จากข้อมูล ณ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาลนคร เทศบาลเมือง 301 แห่งได้กลายมาเป็นหน่วยรับงบประมาณโดยตรง รัฐบาลต้องการให้อำเภอและเทศบาลทั้งหมดเป็นหน่วยรับงบประมาณโดยตรงภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดังที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กล่าวไว้เมื่อปี พ.ศ. 2564 อย่างไรก็ตาม หน่วยงานภาครัฐส่วนใหญ่ยังขาดทรัพยากรและความเชี่ยวชาญที่จะพัฒนางบประมาณที่ดูแลด้านความหลากหลายทางชีวภาพที่ครอบคลุม และจัดสรรงบประมาณให้สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านการอนุรักษ์ ดังนั้น สิ่งนี้จึงเป็นอุปสรรคต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น

Budget Allocation to Local Administration



กรณีการลงทุน

- การลงทุนเพื่อเสริมสร้างศักยภาพให้แก่หน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่นของประเทศไทยในการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพเป็นเรื่องสำคัญยิ่ง ขณะนี้รัฐบาลกลางกำลังดำเนินการ โดยร่วมมือกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและโครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี เพื่อพัฒนาแนวนโยบายในการจัดทำงานประมาณความหลากหลายทางชีวภาพในท้องถิ่น
- แนวนโยบายจะช่วยให้การจัดทำงานประมาณท้องถิ่นคำนึงถึงความหลากหลายทางชีวภาพ และช่วยให้เกิดความเข้าใจที่ชัดเจนยิ่งขึ้นเกี่ยวกับทรัพยากรอันจำเป็นต่อการบรรลุเป้าหมายด้านการอนุรักษ์
- การสร้างคณะทำงานในระดับท้องถิ่นจะช่วยรวบรวมผู้มีส่วนได้เสียจากภาคส่วนต่าง ๆ เพื่อพัฒนารอบงานร่วมกันในการวางแผนประมาณสู่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- หลักสูตรและการฝึกอบรมการทำงานประมาณแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพจะเป็นส่วนหนึ่งของแผนการพัฒนาศักยภาพ พร้อมด้วยโครงการฝึกทักษะการเป็นวิทยากร (Training of Trainer) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งมุ่งที่จะเสริมสร้างความรู้ในการดำเนินงานตามแนวนโยบายและแผนเชิงกลยุทธ์สำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อันจะนำไปสู่ผลลัพธ์ด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพที่ดียิ่งขึ้นกว่าเดิม

วัตถุประสงค์

เครื่องมือทางการเงินนี้ต้องการเสริมสร้างความสามารถขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในประเทศไทยให้สามารถประยุกต์การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพเข้าในระบบงบประมาณและแผนงานของตนได้ โดยเฉพาะอย่างยิ่งในระหว่างขั้นตอนการจัดเตรียมงบประมาณ แนวทางนี้มีการดำเนินการสำคัญหลายประการ รวมถึงจัดตั้งคณะทำงานกลไกการเงินเฉพาะด้านในประเทศไทย เพื่อร่วมกันสร้างแนวนโยบาย นอกจากนี้ จะมีกลยุทธ์การพัฒนาศักยภาพ โดยมุ่งเน้นการจัดสรรงบประมาณเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะ โดยจะมีการจัดทำและทดสอบหลักสูตรและเนื้อหาการฝึกอบรมการทำงานงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ด้านความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเน้นพัฒนาศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น นอกจากนี้ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีศักยภาพยังจะได้รับการฝึกทักษะการเป็นวิทยากร (Training of Trainer) อีกด้วย เพื่อเพิ่มความสามารถในการใช้แนวนโยบายอย่างมีประสิทธิภาพ และเพื่อประเมินประสิทธิภาพและประโยชน์ของหลักสูตรและเนื้อหาดังกล่าว จะมีการใช้กระบวนการติดตามและประเมินผลอีกด้วย ประการสุดท้ายคือ จะมีการเก็บรวบรวมข้อมูลเพื่อจัดการความรู้ และพัฒนาให้เครื่องมือทางการเงินมอบผลลัพธ์ที่ดียิ่งขึ้นต่อไป

พันธมิตรในการขับเคลื่อนกลไกการเงิน

หน่วยงานที่สำคัญได้แก่โครงการอนุรักษ์พันธุกรรมพืชอันเนื่องมาจากพระราชดำริสมเด็จพระเทพรัตนราชสุดาฯ สยามบรมราชกุมารี (อพ.สธ.) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นในสังกัดกระทรวงมหาดไทย และผู้มีส่วนได้เสียสำคัญอื่น ๆ ในคณะทำงาน

การยกระดับและการขยายผล

การยกระดับและการขยายผลโครงการที่ประสบผลสำเร็จเป็นประเด็นที่สำคัญของแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ พ.ศ. 2566-2570 ซึ่งต้องการปรับใช้แผนการในระดับท้องถิ่น เพื่อให้การจัดการความหลากหลายทางชีวภาพมีประสิทธิภาพและผลสัมฤทธิ์มากขึ้น กลยุทธ์ประการหนึ่งในการบรรลุเป้าหมายนี้คือ การพัฒนาหลักสูตรฝึกอบรมว่าด้วยการจัดทำงบประมาณแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ (results-based budgeting) เพื่อการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเป็นการฝึกอบรมสำหรับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในการพัฒนาหลักสูตรดังกล่าว BIOFIN ได้ทำงานร่วมกับผู้เชี่ยวชาญประจำโครงการ ซึ่งมีความรู้ความเชี่ยวชาญด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ เพื่อพัฒนาหลักสูตรการฝึกอบรมที่ครอบคลุม มีเครื่องมือและวิธีการเรียนรู้ที่ใช้ได้ผลจริง เพื่อช่วยให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีกระบวนการจัดทำงบประมาณโดยคำนึงถึงความหลากหลายทางชีวภาพ

หลักสูตรฝึกอบรมนี้ครอบคลุมหัวข้อมากมาย เช่น ความสำคัญของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ประโยชน์ของกระบวนการงบประมาณโดยคำนึงถึงความหลากหลายทางชีวภาพ และวิธีการพัฒนาและใช้กลยุทธ์งบประมาณแบบมุ่งเน้นผลลัพธ์ นอกจากนี้ หลักสูตรยังให้แนวทางการติดตามประเมินผลการใช้กลยุทธ์เหล่านี้อีกด้วยเพื่อให้มั่นใจว่าได้รับผลลัพธ์อย่างที่ต้องการ

BIOFIN Framework



เป้าหมายสูงสุดของหลักสูตรการฝึกอบรมคือ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้มีกระบวนการงบประมาณที่คำนึงถึงความหลากหลายทางชีวภาพอย่างรอบด้าน เมื่อจัดทำหลักสูตรฝึกอบรมสำเร็จแล้ว ก็จะเข้าสู่ขั้นตอนการทดสอบและปรับปรุงแก้ไขภายในพื้นที่นำร่อง ก่อนจะนำไปใช้กับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั่วประเทศ ในการนี้ BIOFIN มุ่งมั่นที่จะยกระดับและขยายผลตามกลยุทธ์ที่ประสบความสำเร็จ เพื่อบูรณาการประเด็นด้านความหลากหลายทางชีวภาพภายในกระบวนการงบประมาณ จึงเป็นการเสริมสร้างความพยายามในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย

แผนปฏิบัติการ

การดำเนินการสำคัญ	ผู้มีส่วนได้เสียหลัก	กรอบเวลา
1. จัดทำการวิเคราะห์ข้อมูลสำหรับนโยบาย แนวทางดำเนินการ และเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนปรึกษารื้อกับผู้มีส่วนได้เสียหลัก	- คณะทำงาน - BIOFIN - องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจาก 5 ภูมิภาค - อพ.สธ. - มหาวิทยาลัย - สผ.	2565
2. สร้างแผนงาน		2566

การดำเนินการสำคัญ	ผู้มีส่วนได้เสียหลัก	กรอบเวลา
3. ทำการประเมินความต้องการการฝึกอบรม (Training Needs Assessment) เพื่อประเมินว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีความต้องการในเรื่องใดบ้างสำหรับการฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดการความหลากหลายทางชีวภาพและการวางงบประมาณ	• คณะทำงาน • BIOFIN • องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจาก 5 ภูมิภาค • อพ.สธ. • มหาวิทยาลัย • สผ.	2566
4. ทำการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเพื่อการยืนยันข้อมูล (Validation Workshop) กับผู้มีส่วนได้เสียสำคัญ เพื่อให้มั่นใจว่าการฝึกอบรมนั้นตอบสนองต่อความต้องการและความคาดหวังของพวกเขา		2566
5. พัฒนาวิทยากรที่มีคุณภาพ จัดทำโครงการฝึกทักษะการเป็นวิทยากร (Training of Trainer) เพื่อให้วิทยากรมีทักษะอันจำเป็นในการสอนหลักสูตรให้ได้อย่างมีประสิทธิภาพ		2566
6. นำร่องทดสอบหลักสูตรฝึกอบรมในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งที่ผ่านการคัดเลือก เพื่อให้มั่นใจว่าหลักสูตรนั้นได้ผลจริง ติดตามประเมินผลการทดสอบนำร่องดังกล่าวเพื่อดูว่าต้องพัฒนาในจุดใดบ้าง และปรับปรุงแก้ไขหลักสูตรตามความจำเป็น		2567

4.1.2 เครื่องมือทางการเงิน

การเพิ่มแหล่งรายได้ในระดับท้องถิ่นเพื่อจัดสรรไปดูแลปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพและการจัดการสิ่งแวดล้อม

ประโยชน์ในการขับเคลื่อน NBSAP, GBF และ SDGs

กลไกการเงินที่สำคัญ

ค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งแวดล้อม /
ค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยว

กลยุทธ์ NBSAP ข้อที่ 1, 2, 3

เป้าหมาย GBF ข้อที่ 19.1: ทรัพยากรการเงิน

เป้าหมาย GBF ข้อที่ 2: การฟื้นฟูระบบนิเวศ

SDGs 5, 11, 13, 14

บริบท

เนื่องจากมีนักท่องเที่ยวจำนวนมากเข้ามาเที่ยวชมธรรมชาติในพื้นที่ทางทะเลและเกาะต่าง ๆ ของประเทศไทย จึงอาจเป็นการเพิ่มแรงกดดันต่อสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพของระบบนิเวศที่เปราะบางเหล่านี้ นักท่องเที่ยวที่ลั้งไหลเข้ามาอาจมีส่วนทำให้เกิดการสูญเสียแหล่งที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ ก่อมลภาวะ และ ก่ออันตรายในท้องถิ่น กระทั่งส่งผลกระทบต่อความยั่งยืนของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวในระยะยาว ดังนั้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องใช้เครื่องมือและกลไกการเงิน เช่น การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยว เพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ รายได้จากค่าธรรมเนียมเหล่านี้สามารถนำมาใช้ในโครงการอนุรักษ์ธรรมชาติได้หลายโครงการ เช่น การฟื้นฟูพื้นที่ที่อยู่ตามธรรมชาติ การจัดการขยะ และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว และทำให้แหล่งท่องเที่ยวมีความยั่งยืนต่อไปเพื่อชนรุ่นหลัง

BIOFIN ร่วมมือกับเทศบาลท้องถิ่น องค์กรนอกภาครัฐ และผู้ประกอบการต่าง ๆ ในการเริ่มปรับใช้ ค่าธรรมเนียมจัดการสิ่งแวดล้อม/ค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยว โดยเรียกเก็บจากนักท่องเที่ยวที่มาเยือน พื้นที่ตำบลเกาะเต่า โครงการนี้ได้สร้างรายได้มากขึ้นและนำไปใช้เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ นวัตกรรมนี้เป็นการพัฒนาครั้งสำคัญสำหรับเกาะเต่า เพราะช่วยสร้างรายได้ที่มั่นคงในระยะยาว เพื่อนำไปใช้ในการปกป้องแนวปะการังอันทรงคุณค่าและความหลากหลายทางชีวภาพในทะเล ความสำเร็จของโครงการนี้อาจใช้เป็นต้นแบบสำหรับแหล่งท่องเที่ยวอื่น ๆ โดยเป็นการแสดงให้เห็นถึงประโยชน์ของการใช้ กลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในสถานที่ท่องเที่ยวทางธรรมชาติของประเทศไทยต่อไป

กรณีการลงทุน

- การใช้เครื่องมือและกลไกการเงิน เช่น การเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยว อาจช่วยสร้างรายได้เพื่อนำไปใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมดูแลให้สถานที่ท่องเที่ยวมีความยั่งยืน
- คาดว่าค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งแวดล้อมของเกาะเต่าจะทำเงินได้ 180,000-360,000 ดอลลาร์สหรัฐ ต่อปี แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการสร้างรายได้จำนวนมากผ่านการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยว
- รายได้จากค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยวสามารถนำไปใช้เป็นเงินทุนเพื่อโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม เช่น การฟื้นฟูปะการังและระบบนิเวศที่อยู่ตามธรรมชาติ การจัดการขยะ และการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับสิ่งแวดล้อม เพื่อลดผลกระทบจากการท่องเที่ยว
- ความร่วมมือกับเทศบาลท้องถิ่น องค์กรนอกภาครัฐ และผู้ประกอบการต่าง ๆ เพื่อเริ่มต้นเรียกเก็บ ค่าธรรมเนียมการจัดการสิ่งแวดล้อม/ค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยว สามารถสร้างรายได้ที่มั่นคงในระยะยาว เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยวยังมีส่วนช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของภูมิภาคในภาพรวม เพราะ เงินทุนถูกใช้ไปกับโครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ซึ่งจะดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และส่งเสริมแนวทางการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

กลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ: “โมเดลเกาะเต่า”

การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยวเกาะเต่าช่วยสร้างผลลัพธ์ทางการเงินที่ดี สำนักงานเทศบาลตำบลเกาะเต่าร่วมมือกับ BIOFIN จัดทำกรอบกฎหมายที่ชื่อ “เทศบัญญัติเรื่องการบริหารจัดการและจัดเก็บรายได้สะพานท่าเทียบเรือเกาะเต่า พ.ศ. 2564” ประกาศ ณ วันที่ 9 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564 ซึ่งเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยว 20 บาท ต่อนักท่องเที่ยว 1 คน คาดการณ์ว่ารายได้จากการเก็บค่าธรรมเนียมนี้จะอยู่ที่ประมาณ 180,000-360,000 ดอลลาร์สหรัฐต่อปี และจะนำไปใช้ในการอนุรักษ์และจัดการสิ่งแวดล้อมธรรมชาติ และความหลากหลายทางชีวภาพในเกาะเต่า เมื่ออุตสาหกรรมการท่องเที่ยวของไทยกลับคืนสู่สภาวะปกติหลังจากวิกฤติโควิด 19

การจัดเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยวดังกล่าวเริ่มต้นอย่างเป็นทางการเมื่อวันที่ 4 เมษายน พ.ศ. 2565 หลังมีคำประกาศเห็นชอบจากผู้ว่าราชการจังหวัดสุราษฎร์ธานี เมื่อ วันที่ 9 เดือน ธันวาคม พ.ศ. 2564 ซึ่งถือว่าเป็นกฎหมายสำคัญถึงประโยชน์ของการปรับใช้กลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติโดยหน่วยงานระดับท้องถิ่นอย่างถูกกฎหมายเป็นครั้งแรกของประเทศไทย

นอกจากนี้ การระดมทุนสาธารณะที่ใช้ชื่อ Koh Tao Better Together ก็เปิดตัวขึ้นผ่านกลไกคราว์ฟันดิ้งเพื่อระดมเงินทุนให้แก่โครงการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม แคมเปญดังกล่าวระดมเงินทุนได้ 91,980 ดอลลาร์สหรัฐ ซึ่งสูงกว่าเป้าหมายเดิมซึ่งตั้งไว้ที่ 64,800 ดอลลาร์สหรัฐ คิดเป็นร้อยละ 143 โดยเงินทุนที่ระดมขึ้นนี้ถูกนำไปใช้เพื่อดำเนินโครงการ “ทำงานเพื่อแลกเงิน” (cash for work) มอบโอกาสให้คนขับเรือและคนขับรถรับจ้างที่ขึ้นทะเบียน 200 คน ได้เรียนรู้ทักษะใหม่ในงานประเภทเป็นมิตรต่อสิ่งแวดล้อม สร้างรายได้พื้นฐานชั่วคราวเพื่อนำไปใช้จ่าย โดยการเก็บขยะที่ลอยอยู่ในทะเลและเก็บขยะบริเวณชายหาดเป็นระยะเวลา 3 เดือน โดยสามารถเก็บขยะได้กว่า 40 ตัน โครงการนี้มีผลลัพธ์ที่ดีทั้งสำหรับครัวเรือนและสำหรับทรัพยากรความหลากหลายทางชีวภาพในทะเลเกาะเต่า

ผลลัพธ์ทางการเงินนี้แสดงให้เห็นถึงศักยภาพในการนำกลไกการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพที่คล้ายกันนี้ไปขยายผลในสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติอื่น ๆ ในประเทศไทย เพื่อสร้างกลไกการจัดเก็บรายได้ที่ถูกกฎหมายเพื่อนำไปใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และทำให้อุตสาหกรรมท่องเที่ยวที่ยั่งยืนต่อไปในระยะยาว

พันธมิตรในการขับเคลื่อนกลไกการเงิน

ผู้ว่าราชการจังหวัดในพื้นที่นำร่อง สำนักงานเทศบาลตำบล องค์การนอกภาครัฐ ชุมชนท้องถิ่น ผู้ประกอบการกรรมการท่องเที่ยว และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

การยกระดับและการขยายผล

ความสำเร็จจากโครงการนี้ในเกาะเต่าคือแบบอย่างอันโดดเด่นสำหรับแหล่งท่องเที่ยวธรรมชาติแห่งอื่น ๆ เพราะเป็นการแสดงให้เห็นว่า การเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยวสามารถสร้างกระแสรายได้ที่ยั่งยืนเพื่อนำไปใช้ในการอนุรักษ์โดยเฉพาะ พร้อมส่งเสริมการเติบโตของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวไปพร้อมกัน การขยายผลโครงการริเริ่มที่ผ่านการพิสูจน์แล้วในสถานที่ท่องเที่ยวอื่น ๆ ย่อมมีศักยภาพที่จะสร้างเงินทุนเพิ่มเติม

เพื่อนำไปใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะ ดังนั้น จึงมีส่วนช่วยพัฒนาอุตสาหกรรมท่องเที่ยวทั้งหมดอย่างยั่งยืน

เพื่อขยายผลลัพธ์อันดีงามนี้ให้ครอบคลุมพื้นที่กว้างขึ้น จะมีการนำโมเดลที่ริเริ่มในเกาะเต่าไปใช้ในพื้นที่สามจังหวัด ได้แก่ สุราษฎร์ธานี พังงา และกระบี่ สิ่งที่น่าหวังคือ เพื่อนำบทเรียนและความสำเร็จในเกาะเต่าไปปรับใช้ให้เหมาะสมกับลักษณะเฉพาะตัวและปัญหาด้านความหลากหลายทางชีวภาพของแต่ละภูมิภาค เมื่อเรายกระดับโครงการริเริ่มนี้ให้ครอบคลุมสถานที่ท่องเที่ยวที่หลากหลาย ความร่วมมือก็จะสามารถช่วยเพิ่มพูนเงินทุนที่จะนำไปใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งไม่เพียงเสริมสร้างการปกป้องระบบนิเวศธรรมชาติเท่านั้น แต่ยังเน้นย้ำให้เห็นถึงศักยภาพของการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบและยั่งยืนในหลายภูมิภาคของประเทศไทย

การยกระดับโมเดลนี้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ในการสร้างเครือข่ายสถานที่ท่องเที่ยวที่ใส่ใจสิ่งแวดล้อมและมีรายได้เพียงพอจะอยู่รอดได้ ภูมิภาคเหล่านี้สามารถสร้างจุดสมดุลระหว่างการเติบโตทางเศรษฐกิจกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ด้วยการปรับใช้กลไกการสรรหาเงินทุนอย่างยั่งยืนภายในหลักปฏิบัติด้านการท่องเที่ยวของพื้นที่ การนำโมเดลนี้ไปใช้ในจังหวัดสุราษฎร์ธานี พังงา และกระบี่คือก้าวสำคัญสู่การทำให้วิสัยทัศน์นี้เป็นความจริง และทำให้การพัฒนาการท่องเที่ยวกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยสามารถก้าวไปข้างหน้าได้พร้อมกัน

แผนปฏิบัติการ

การดำเนินการสำคัญ	ผู้มีส่วนได้เสียหลัก	กรอบเวลา
1. ระบุสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีศักยภาพในประเทศไทย ซึ่งสามารถขยายอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวพร้อมอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพไปด้วยกัน	• BIOFIN • ผู้ว่าราชการจังหวัด • เทศบาล • หน่วยงานราชการส่วนกลาง • ชุมชนท้องถิ่น • องค์การนอกภาครัฐ • ภาคเอกชน	2566
2. พัฒนารอบกฎหมายโดยหน่วยงานท้องถิ่น เพื่อเริ่มต้นเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวที่กำหนด	• BIOFIN • เทศบาล	2566-2567
3. ทำการศึกษาพื้นฐาน (baseline data collection) เพื่อประมาณการรายได้ที่จะได้รับการเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยวในสถานที่ท่องเที่ยวที่กำหนด	• BIOFIN	2566-2567

การดำเนินการสำคัญ	ผู้มีส่วนได้เสียหลัก	กรอบเวลา
4. พัฒนากลไกการแบ่งปันรายได้ โดยให้ชุมชนท้องถิ่น องค์การนอกภาครัฐ และภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วม เพื่อกระจายรายได้ อย่างโปร่งใสและเป็นธรรม	• หน่วยงานราชการส่วนกลาง • เทศบาล • ชุมชนท้องถิ่น • องค์การนอกภาครัฐ • ภาคเอกชน	2567
5. พัฒนากลยุทธ์การสื่อสารที่มีประสิทธิภาพ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้นักท่องเที่ยวทราบว่าการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยวนั้นมีจุดประสงค์อะไร และจะนำเงินที่เก็บได้นั้นไปใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างไร	• เทศบาล • ชุมชนท้องถิ่น • องค์การนอกภาครัฐ • ภาคเอกชน	2567
6. ใช้ระบบการเรียกเก็บค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยว ดูแลให้มีโครงสร้างพื้นฐานที่เพียงพอสำหรับการจัดเก็บค่าบริการและจัดการรายได้ ที่ได้รับอย่างเหมาะสม	• เทศบาล • ชุมชนท้องถิ่น • องค์การนอกภาครัฐ • ภาคเอกชน	2567-2568
7. ทำการติดตามและประเมินโครงการอยู่เป็นประจำ เพื่อประเมินว่าโครงการมีผลต่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนอย่างไรบ้าง	• BIOFIN	
8. แบ่งปันผลลัพธ์ของโครงการกับสถานที่ท่องเที่ยวที่มีศักยภาพแห่งอื่น ๆ ตลอดจนผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อส่งเสริมให้นำโครงการไปปฏิบัติตามและยกระดับผลลัพธ์ต่อไป		
9. ให้ความช่วยเหลือทางวิชาการและการสร้างศักยภาพให้แก่หน่วยงานท้องถิ่น ชุมชน และภาคเอกชนในการนำโครงการไปใช้พัฒนาในพื้นที่ของตน		
10. สร้างและปรับใช้กลไกในการทบทวนและปรับปรุงโครงการเป็นระยะ เพื่อให้มั่นใจว่าโครงการยังคงมีความเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในการบรรลุเป้าหมาย		

4.1.3 เครื่องมือทางการเงิน		
การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพท้องถิ่นที่ยั่งยืนในจังหวัดเพชรบุรีผ่านการส่งเสริมบทบาทของสตรีและเยาวชน		ประโยชน์ในการขับเคลื่อน NBSAP, GBF และ SDGs
กลไกการเงินที่สำคัญ	การท่องเที่ยวโดยชุมชน	เป้าหมาย NBSAP ข้อที่ 1, 2, 3
ประเภทของเครื่องมือทางการเงิน	แก้ปัญหาทางสังคม เศรษฐกิจ และสิ่งแวดล้อม ในสถานที่ท่องเที่ยวหรือชุมชน ด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนและเสริมสร้างพลังให้แก่สตรีและเยาวชนในระดับท้องถิ่น	เป้าหมาย GBF ข้อที่ 16, 19 SDGs 5, 11, 13, 14
แหล่งเงินทุน	ภาคเอกชน	
ประเภทของวิธีการ	เครือข่ายและพันธมิตรการท่องเที่ยวโดยชุมชน กองทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ	
ผลลัพธ์ทางการเงิน	สร้างรายได้	

บริบท

เอกลักษณ์ของจังหวัดเพชรบุรีคือ มีทั้งทรัพยากรทางธรรมชาติอันรุ่มรวย มรดกทางวัฒนธรรม และประเพณีด้านอาหาร ดังนั้น การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน (community-based tourism) จึงเป็นคุณลักษณะสำคัญของแผนการพัฒนาจังหวัดเพชรบุรี อย่างไรก็ดี การท่องเที่ยวป่าชายเลนในจังหวัดเพชรบุรียังไม่เป็นที่นิยมมากนัก การส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนจะช่วยสร้างรายได้ให้แก่แหล่งหนึ่งให้แก่ชุมชนท้องถิ่น และรัฐบาลก็จะได้รับประโยชน์มากขึ้นจากการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างเข้มแข็ง

กรณีการลงทุน

- รัฐบาลไทยให้ความสำคัญกับการปรับปรุงคุณภาพชีวิตของชุมชนท้องถิ่นและการพัฒนาการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ดังที่สะท้อนให้เห็นในแผนพัฒนาจังหวัดเพชรบุรีระยะ 5 ปี (พ.ศ. 2566-2570)
- ถึงแม้ว่าจะมีความพยายามของรัฐบาล แต่ก็ยังมีหลายสิ่งที่ต้องปรับปรุงในแง่การพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน โดยใช้ประโยชน์จากทรัพยากรป่าชายเลนในจังหวัดอย่างยั่งยืน
- การท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนภายในป่าชายเลนและพื้นที่ใกล้เคียงมีศักยภาพที่จะสร้างรายได้ให้แก่ชุมชนท้องถิ่น กระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น และช่วยพัฒนาเศรษฐกิจของจังหวัดเพชรบุรี
- การใช้ผลกำไรจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งไปกับการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืนและการอนุรักษ์ทรัพยากรชายฝั่ง จะช่วยสร้างรายได้ให้แก่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ พร้อมเป็นรางวัลจูงใจให้คนในท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์
- รายได้จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนจะช่วยลดค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูธรรมชาติในอนาคต

วัตถุประสงค์

เครื่องมือทางการเงินนี้มีวัตถุประสงค์สองประการ ประการแรกคือ สร้างการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืนในจังหวัดเพชรบุรี โดยใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติที่มีอยู่ในจังหวัด ประการที่สองคือ สร้างกลไกจัดสรรกำไรจากการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งไปกับการปกป้องระบบนิเวศป่าชายเลนและเพื่อประโยชน์ทางสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ ในการที่จะทำเช่นนี้ได้ นั้น จะต้องมีการพัฒนาศักยภาพที่จำเป็น ทางที่ดีที่สุดคือ บรรดาผู้ประกอบการธุรกิจในปัจจุบันควรเปลี่ยนสภาพเป็นวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม (Community-based Social Enterprise) หรือตั้งเครือข่ายวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม ซึ่งช่วยสร้างสรรค์ประสบการณ์ท่องเที่ยวธรรมชาติที่มีเอกลักษณ์โดยอาศัยลักษณะเฉพาะตัวของจังหวัดเพชรบุรีนั่นเอง ตัวอย่างของประสบการณ์ท่องเที่ยวที่วันนี้ได้แก่ การสัมผัสวิถีชีวิตแบบดั้งเดิมของชุมชนป่าชายเลน การชมนกและชมปลาวาฬ การเดินเที่ยวชมป่าชายเลน ผลิตภัณฑ์และอาหารจากป่าชายเลน ตลอดจนผลิตภัณฑ์อื่น ๆ จากภูมิปัญญาท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมควรกำหนดแนวทางในการแบ่งกำไรส่วนหนึ่งจากการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อนำมาเข้ากองทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (biodiversity fund) วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมจะเป็นผู้ก่อตั้งกองทุนนี้ขึ้น และผู้มีส่วนได้เสียสำคัญจะตั้งเป็นกรรมการดูแลกองทุนดังกล่าว

ประโยชน์สำคัญที่จะได้รับการก่อตั้งกองทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ

- กองทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพได้รับเงินทุนจากส่วนแบ่งกำไรที่ได้จากกิจกรรมท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน โดยจะนำมาใช้เพื่อปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพในระบบนิเวศป่าชายเลน และนำไปใช้เพื่อจุดประสงค์ทางสิ่งแวดล้อมอื่น ๆ
- กองทุนนี้ช่วยสร้างความสัมพันธ์ระหว่างการท่องเที่ยวกับสิ่งแวดล้อม อันเป็นความสัมพันธ์ที่เอื้อประโยชน์ต่อกันอย่างยั่งยืน
- ส่งเสริมการเติบโตทางเศรษฐกิจพร้อมปกป้องและอนุรักษ์ระบบนิเวศในท้องถิ่น เพื่อประโยชน์ต่อชนรุ่นหลัง
- แบ่งผลกำไรจากการท่องเที่ยวมาใช้ในการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืน และสามารถสร้างรายได้จากทรัพยากรชายฝั่งอื่น ๆ เพื่อนำมาใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- สร้างรายได้จากการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืน รายได้นี้จะเป็นรางวัลจูงใจให้ชุมชนท้องถิ่นมีส่วนร่วมในการปกป้องทรัพยากรชายฝั่ง และลดค่าใช้จ่ายในการฟื้นฟูทรัพยากรในอนาคต
- กองทุนนี้สนับสนุนการก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมซึ่งจะช่วยมอบประสบการณ์การท่องเที่ยวเพื่อความยั่งยืนโดยอาศัยเอกลักษณ์เฉพาะตัวของจังหวัดเพชรบุรี
- ปรับปรุงความเป็นอยู่ของชุมชนท้องถิ่น กระตุ้นเศรษฐกิจท้องถิ่น และช่วยพัฒนาเศรษฐกิจจังหวัดเพชรบุรี
- กองทุนนี้ส่งเสริมการพัฒนาผู้นำเที่ยวในท้องถิ่นและชาวชุมชนท้องถิ่นที่สามารถให้บริการท่องเที่ยวธรรมชาติได้

- ส่งเสริมการร่วมมือกับวิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน เพื่อพัฒนาศักยภาพให้แก่วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม
- กองทุนนี้ทำให้อนุรักษ์ทรัพยากรทะเลและชายฝั่งได้ดีขึ้น ผ่านการมีส่วนร่วมกับพันธมิตรสำคัญ เช่น กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง และหน่วยงานรัฐบาลท้องถิ่น
- อีกทั้งยังช่วยสนับสนุนการพัฒนาอาชีพมัคคุเทศก์เยาวชน ผ่านการร่วมมือกับโรงเรียนในท้องถิ่น เช่น โรงเรียนบางตะบูนวิทยา

พันธมิตรในการขับเคลื่อนกลไกการเงิน

สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 3 ดูแลป่าชายเลนในจังหวัดเพชรบุรี และมีข้อมูลเกี่ยวกับการใช้ประโยชน์จากสิ่งมีชีวิตและพรรณพืชในป่าชายเลน หน่วยงานรัฐบาลในท้องถิ่น ซึ่งรวมถึง อบต. สถาเทศบาล และหน่วยงานรัฐประจำจังหวัด ล้วนเป็นพันธมิตรสำคัญในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชน อบต. แหลมผักเบี้ย, อบต. ปากทะเล, และสถาเทศบาลตำบลบางตะบูนในอำเภอบ้านแหลม เป็นพันธมิตรที่มีความสำคัญเป็นพิเศษ เป้าหมายสำหรับการพัฒนาวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมครอบคลุมผู้นำเที่ยวในท้องถิ่นและสมาชิกชุมชน รวมถึงสมาชิก Bryde's Whale Group และวิสาหกิจเพื่อสังคมที่มีความรู้ความเชี่ยวชาญเรื่องการท่องเที่ยวโดยชุมชน หอการค้าจังหวัดเพชรบุรีเป็นพันธมิตรสำคัญ เนื่องจากเป็นจุดเชื่อมโยงระหว่างการท่องเที่ยวโดยชุมชนและอุตสาหกรรมโรงแรมในจังหวัด โรงเรียนบางตะบูนวิทยาสอนใจที่จะทำกิจกรรมอนุรักษ์ป่าชายเลน และเคยมีประสบการณ์พัฒนามัคคุเทศก์เยาวชน โรงเรียนบางตะบูนวิทยา ควรเป็นพันธมิตรหลักอีกรายหนึ่งในเครื่องมือทางการเงินของจังหวัด

แผนปฏิบัติการ

การดำเนินการสำคัญ	กรอบเวลา
1. สร้าง Road Map ในการพัฒนาการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน	2567
2. ก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม โดยมีข้อกำหนดว่าจะต้องแบ่งผลกำไรส่วนหนึ่งมาไว้ในกองทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ	2568
3. ตั้งคณะกรรมการดูแลกองทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ คณะกรรมการดังกล่าวจะทำหน้าที่จัดการรายได้ที่ได้รับจากกิจกรรมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน และจัดสรรเงินทุนเพื่อนำไปใช้อุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและจัดการสิ่งแวดล้อม	2568
4. สร้างศักยภาพให้แก่วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม โดยเน้นส่งเสริมวิสาหกิจที่มีผู้หญิงเป็นผู้นำ เพื่อให้มั่นใจได้ว่าการท่องเที่ยวเพื่อชุมชนมีความยั่งยืนและยอมรับความแตกต่างทางเพศ (gender-inclusive)	2568-2569
5. ส่งเสริมกิจกรรมท่องเที่ยวของวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม เพื่อดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเยี่ยมชมพื้นที่	2568-2569
6. ส่งเสริมการใช้ประโยชน์จากผลกำไรที่จัดสรรไว้ เพื่อคนท้องถิ่น นักท่องเที่ยว และผู้มีส่วนได้เสียทุกฝ่าย	2569

4.1.4 เครื่องมือทางการเงิน

ค่าธรรมเนียมการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Thailand Tourism Fee) เพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในระดับชุมชนท้องถิ่น

ประโยชน์ในการขับเคลื่อน NBSAP, GBF และ SDGs

กลไกการเงินที่สำคัญ	ค่าธรรมเนียมการท่องเที่ยวภายในประเทศ	กลยุทธ์ NBSAP ข้อที่ 1
ประเภทของเครื่องมือทางการเงิน	กำหนดให้ค่าธรรมเนียมการท่องเที่ยวส่วนหนึ่งต้องนำไปใช้เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ	เป้าหมาย GBF ข้อที่ 19.1: ทรัพยากรการเงิน
แหล่งเงินทุน	ภาคเอกชน	SDGs ข้อที่ 11, 13, 14, 15, 17
ประเภทของวิธีการ	การจัดสรรเงินกองทุนเพื่อการท่องเที่ยว	
ผลลัพธ์ทางการเงิน	สร้างรายได้	

บริบท

ประเทศไทยมีชื่อเสียงเรื่องธรรมชาติที่สวยงามและความหลากหลายทางชีวภาพอันรุ่มรวย นักท่องเที่ยวหลายล้านคนจึงมาท่องเที่ยวทุกปี อย่างไรก็ตาม การเติบโตอย่างรวดเร็วของอุตสาหกรรมท่องเที่ยวก็ได้ทวีแรงกดดันต่อทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศของประเทศ ทางแก้ปัญหาในเรื่องนี้อาจเป็นการจัดสรรเงินทุนส่วนหนึ่งที่ได้รับจากค่าธรรมเนียมการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Thailand Tourism Fee: TTF) ไปใช้เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

ตามแผนเดิมซึ่งเริ่มต้นในเดือนมิถุนายน พ.ศ. 2566 ชาวต่างประเทศที่มาเยือนประเทศไทยทุกคนจะต้องจ่ายค่าธรรมเนียมการท่องเที่ยวภายในประเทศ 300 บาท ผ่านทางระบบ TTF โดยออกแบบให้สายการบินเป็นผู้ชำระระบบไปใช้ ค่าธรรมเนียมนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัตินโยบายการท่องเที่ยวแห่งชาติ พ.ศ. 2551 และที่แก้ไขเพิ่มเติม ซึ่งอนุญาตให้มีการก่อตั้งกองทุนโดยใช้ค่าธรรมเนียมที่เก็บได้จากชาวต่างประเทศโดยหลัก ๆ แล้วกองทุนนี้จะใช้เพื่อพัฒนาแหล่งท่องเที่ยวและประกันภัยให้แก่นักท่องเที่ยว

ด้วยการจัดสรรเงินทุนส่วนหนึ่งจากค่าธรรมเนียมนักท่องเที่ยวไปให้การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ประเทศไทยก็จะสามารถสนับสนุนการอนุรักษ์ระบบนิเวศที่สำคัญและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืนแนวทางหนึ่งที่เป็นไปได้คือ จัดสรรค่าธรรมเนียมการท่องเที่ยวร้อยละ 1 ให้แก่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ หรือจัดสรรค่าธรรมเนียมประมาณ 1 ดอลลาร์สหรัฐต่อนักท่องเที่ยว 1 คน

การลงทุนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในแง่นี้จะสร้างผลลัพธ์ที่ดีให้แก่ความยั่งยืนของภาคการท่องเที่ยวประเทศไทยในระยะยาว ไทยจะยังคงมอบคุณประโยชน์ท่องเที่ยวสุดประทับใจให้แก่นักท่องเที่ยวต่อไปได้พร้อมอนุรักษ์รักษาระบบนิเวศอันทรงคุณค่าให้แก่ชนรุ่นหลัง ซึ่งทำได้ด้วยการอนุรักษ์ทรัพยากรทางธรรมชาติซึ่งดึงดูดนักท่องเที่ยวให้มาเที่ยวประเทศไทยนั่นเอง

กรณีการลงทุน

- กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาคาดการณ์ว่าในปีหน้านักท่องเที่ยวประมาณ 40 ล้านคนจะมาเยือนประเทศไทย
- การจัดสรรร้อยละ 1 ของค่าธรรมเนียมการท่องเที่ยวให้การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพจึงมีศักยภาพที่จะสร้างเงิน 100 ล้านบาทต่อปี ซึ่งสามารถนำเงินทุนจำนวนนี้มาใช้ในการสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ เช่น การปกป้องสิ่งมีชีวิตใกล้สูญพันธุ์ การฟื้นฟูระบบนิเวศ และการส่งเสริมการท่องเที่ยวโดยชุมชนอย่างยั่งยืน
- แนวทางนี้สามารถสร้างประโยชน์ไม่เพียงต่อสิ่งแวดล้อมเท่านั้นแต่ยังรวมถึงอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวในประเทศไทย ซึ่งเป็นอุตสาหกรรมที่ต้องพึ่งพาสถานที่ท่องเที่ยวธรรมชาติอย่างมาก
- นอกจากนี้ยังสามารถดึงดูดนักท่องเที่ยวเชิงนิเวศที่ต้องการท่องเที่ยวแบบเป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม ทำให้มีรายได้เพิ่มขึ้นและเศรษฐกิจเติบโตในระยะยาว

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของเครื่องมือทางการเงินข้อนี้คือ เพื่อจัดสรรเงินทุนส่วนหนึ่งของค่าธรรมเนียมการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Thailand Tourism Fee) เพื่อนำไปใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ ปกป้องระบบนิเวศที่สำคัญและส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน

เพื่อสนับสนุนวัตถุประสงค์ในข้อนี้ กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬาและหน่วยงานรัฐบาลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องอาจก่อตั้งกองทุนแยกออกมา ซึ่งใช้เพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะ และต้องมีการกำกับดูแลและแนวทางปฏิบัติในการใช้กองทุนอย่างชัดเจน อาจให้ผู้เชี่ยวชาญสาขาการอนุรักษ์มาจัดการกองทุนนี้ เช่น ผู้แทนจากองค์กรสิ่งแวดล้อมและชุมชนท้องถิ่น เพื่อให้เกิดความโปร่งใสและภาระความรับผิดชอบ

การจัดสรรเงินทุนควรสอดคล้องกับการจัดลำดับความสำคัญด้านการอนุรักษ์ เช่น การปกป้องสิ่งมีชีวิตใกล้สูญพันธุ์หรือฟื้นฟูระบบนิเวศที่เสื่อมสภาพ พื้นที่ OECMs อาจสร้างกรอบงานขึ้นมาเพื่อประเมินและคัดเลือกโครงการที่มีเป้าหมายสอดคล้องกับการปกป้องระบบนิเวศที่สำคัญและการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน

นอกจากนี้ รัฐบาลควรสร้างกลไกที่เอื้อต่อนักท่องเที่ยวในการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ธรรมชาติและท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ซึ่งอาจรวมถึงการใช้โครงการต่าง ๆ อย่างเช่น โครงการรับรองการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (eco-tourism certification) และแคมเปญให้ความรู้ซึ่งเน้นให้เห็นถึงประโยชน์ของการท่องเที่ยวอย่างมีความรับผิดชอบด้วยการส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนนี้เองรัฐบาลก็จะสามารถสร้างอุตสาหกรรมการท่องเที่ยวที่ยั่งยืนบนฐานของความรู้ความเข้าใจและมุ่งมั่นที่จะปกป้องทรัพยากรธรรมชาติและระบบนิเวศของประเทศไทย

โดยภาพรวมแล้ว การใช้เครื่องมือทางการเงินในข้อนี้จะประสบความสำเร็จได้ต้องอาศัยการวางแผนอย่างรอบคอบ ความร่วมมือ และการมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อให้มั่นใจว่าจัดสรรเงินทุนอย่างมีประสิทธิภาพและเหมาะสมเพื่อนำไปใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการพัฒนาอย่างยั่งยืนในประเทศไทย

พันธมิตในการขับเคลื่อนกลไกการเงิน

สำหรับโครงการนี้ พันธมิตรที่มีศักยภาพได้แก่ กรมการท่องเที่ยวภายใต้กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา และหน่วยงานรัฐบาลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนองค์กรด้านสิ่งแวดล้อม ชุมชนท้องถิ่น และผู้เชี่ยวชาญในสาขาการอนุรักษ์ อาจให้พันธมิตรเหล่านี้สร้างแนวทางการนำเงินรายได้ที่จัดเก็บจัดสรรบางส่วนไปเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพโดยเฉพาะ จัดทำกรอบงานเพื่อประเมินและคัดเลือกโครงการจัดการกองทุน และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน นอกจากนี้ สายการบินและธุรกิจการท่องเที่ยวอาจมีส่วนร่วมด้วยการจัดเก็บและหักค่าธรรมเนียมการท่องเที่ยว และส่งเสริมการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืนในกลุ่มลูกค้าของตน

แผนปฏิบัติการ

การดำเนินการสำคัญ	ผู้มีส่วนได้เสียหลัก	กรอบเวลา
1. สร้างแนวทางปฏิบัติในการจัดสรรเงินทุนส่วนหนึ่งจากค่าธรรมเนียมการท่องเที่ยวภายในประเทศ (Thailand Tourism Fee) เพื่อนำไปใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง องค์กรด้านสิ่งแวดล้อม และชุมชนท้องถิ่น	- BIOFIN - กรมการท่องเที่ยว - หน่วยงานราชการส่วนกลาง - องค์กรด้านสิ่งแวดล้อม, ชุมชนท้องถิ่น, และอุตสาหกรรมท่องเที่ยว	2568
2. จัดลำดับความสำคัญในการอนุรักษ์ เช่น การปกป้องสิ่งมีชีวิตเสี่ยงสูญพันธุ์และพื้นที่ระบบนิเวศที่เสื่อมสภาพ ผ่านการปรึกษาหารือกับผู้มีส่วนได้เสียและการประเมินโดยผู้เชี่ยวชาญ		2568-2569
3. สร้างกลไกในการประเมินและคัดเลือกโครงการอนุรักษ์ที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ในการอนุรักษ์ระบบนิเวศที่สำคัญ และการส่งเสริมการพัฒนาอย่างยั่งยืน		2568-2569
4. จัดสรรและใช้เงินทุนอย่างโปร่งใสและมีความรับผิดชอบ ผ่านการจัดทำรายงานอย่างสม่ำเสมอ และตรวจสอบติดตามผลลัพธ์ของโครงการ		2568
5. ทำงานร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียในอุตสาหกรรมการท่องเที่ยว เพื่อสร้างจิตสำนึกเกี่ยวกับความสำคัญของการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผ่านโครงการริเริ่มต่าง ๆ อาทิ โครงการรับรองการท่องเที่ยวเชิงนิเวศ (eco-tourism certification) และแคมเปญให้ความรู้		2568-2569

4.1.5 เครื่องมือทางการเงิน		
ปรับทิศทางหรือการจัดเงินอุดหนุนที่อาจส่งผลเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ		ประโยชน์ในการขับเคลื่อน NBSAP, GBF และ SDGs
กลไกการเงินที่สำคัญ	เงินอุดหนุนจากรัฐบาล	เป้าหมาย NBSAP ข้อที่ 1, 3
ประเภทของเครื่องมือทางการเงิน	ระบุและปรับเปลี่ยนโครงการเงินอุดหนุนของรัฐบาลที่ส่งผลเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพ	เป้าหมาย GBF ข้อที่ 18, 19 SDGs 13, 14 และ 15
แหล่งเงินทุน	ภาครัฐ	
ประเภทของวิธีการ	การคลัง	
ผลลัพธ์ทางการเงิน	ปรับเปลี่ยนงบประมาณให้เหมาะสม หลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายในอนาคต มอบผลลัพธ์ที่ดีขึ้น	

บริบท

การเปลี่ยนแปลงเชิงนโยบายเพื่อนำการอุดหนุนหรือแรงจูงใจไปใช้ในวัตถุประสงค์อื่น เพื่อลดผลกระทบทางลบต่อการบริหารจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ อาจมีบทบาทสำคัญในการช่วยปิดช่องว่างทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ด้วยการลดแรงกดดันต่อความหลากหลายทางชีวภาพและทำให้การปกป้อง อนุรักษ์ และฟื้นฟูธรรมชาติใช้เงินทุนน้อยลง ประเทศไทยมุ่งมั่นที่จะทบทวนโครงการเงินอุดหนุนจากรัฐบาล และปรับทิศทางหรือยกเลิกโครงการเงินอุดหนุนหรือรางวัลจูงใจทั้งหมดที่เป็นภัยต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และหันไปเพิ่มแรงจูงใจในโครงการประเภท “ธรรมชาติเชิงบวก” (nature-positive) โดยเร็วที่สุด

ประเทศไทยก็เป็นเช่นเดียวกับประเทศอื่น ๆ อีกหลายประเทศ ต้องเผชิญกับข้อท้าทายว่าต้องหาจุดสมดุลระหว่างการพัฒนาเศรษฐกิจกับความยั่งยืนทางสิ่งแวดล้อม ประเทศไทยมีความหลากหลายทางชีวภาพสูง โดยมีระบบนิเวศหลากหลายประเภท ไม่ว่าจะเป็นป่าไม้ พื้นที่ชุ่มน้ำ และแนวปะการัง ซึ่งล้วนมีความสำคัญอย่างมากทั้งในเชิงนิเวศและเศรษฐกิจ อย่างไรก็ตาม ก็ยังคงมีความกังวลว่า โครงการเงินอุดหนุนและรางวัลจูงใจจากรัฐบาลหลาย ๆ โครงการอาจส่งผลเสียต่อความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะในภาคเกษตรกรรมและการประมง โครงการเงินอุดหนุนเหล่านี้มีเจตนารมณ์ที่จะช่วยยกระดับความเป็นอยู่ในท้องถิ่นและส่งเสริมการเติบโตในท้องถิ่นก็จริง แต่ก็อาจส่งผลให้เกิดการทำลายถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ ความเสื่อมโทรมของที่ดิน มลภาวะจากธาตุอาหาร (nutrient pollution) และการใช้ทรัพยากรธรรมชาติมากเกินไป ดังนั้นจึงต้องระบุและยกเลิกโครงการเงินอุดหนุนดังกล่าว เพื่อส่งเสริมการใช้ทรัพยากรธรรมชาติอย่างยั่งยืนและปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย ซึ่งต้องมีการประเมินโครงการเงินอุดหนุนและรางวัลจูงใจต่าง ๆ อย่างรอบคอบ และพัฒนานโยบายอื่น ๆ ที่จะสนับสนุนการเติบโตทางเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนและปกป้องสิ่งแวดล้อมไปพร้อมกัน

กรณีการลงทุน

- การยกเลิกโครงการเงินอุดหนุนที่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติจะช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและปกป้องสิ่งแวดล้อมของประเทศไทย ตามเป้าหมาย GBF ข้อที่ 18 อันจะสร้างประโยชน์ต่อชุมชนท้องถิ่นและสังคมโดยรวม
- เมื่อรัฐบาลยกเลิกโครงการเงินอุดหนุนที่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติ ก็จะสามารถประหยัดต้นทุนที่ใช้ไปกับโครงการเงินอุดหนุนเหล่านี้ได้อย่างมาก สิ่งนี้จะช่วยสร้างพื้นที่ทางการเงินที่เอื้อให้เกิดการลงทุนในนโยบายที่มีประสิทธิภาพมากขึ้นและส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืนพร้อมอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
- การยกเลิกโครงการเงินอุดหนุนที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมทำให้ประเทศไทยใช้ทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น สิ่งนี้จะช่วยปรับปรุงการจัดการทรัพยากรให้ดีขึ้น และส่งเสริมการพัฒนาเศรษฐกิจอย่างยั่งยืน

วัตถุประสงค์

การศึกษาครั้งนี้มุ่งที่จะระบุประเด็นสำคัญที่เกี่ยวข้องกับนโยบาย/กฎหมาย เงินอุดหนุน และรางวัลใจของรัฐบาลไทยที่เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้สูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างความเสียหายให้แก่ระบบนิเวศ

โดยแบ่งออกเป็นหมวดหมู่ดังต่อไปนี้

1. นโยบายและกฎหมาย: นโยบายที่ไม่ผ่านการพิจารณาโดยผู้เชี่ยวชาญอาจส่งผลเสียอย่างมากต่อความหลากหลายทางชีวภาพ ยิ่งไปกว่านั้น นโยบายอาจนำไปสู่การออกกฎหมาย และเมื่อตราเป็นกฎหมายแล้ว ก็อาจสร้างหายนะให้แก่ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศได้ ตัวอย่างเช่น พระราชบัญญัติภาษีที่ดินฉบับใหม่ พ.ศ. 2562 มีส่วนให้เจ้าของที่ดินปลูกพืชที่กำหนดโดยหน่วยงานรัฐเพียง 53 ประเภท ส่งผลให้เกิดการทำลายพืชพันธุ์ท้องถิ่นที่อยู่ตามธรรมชาติในที่ดินของตน หรือนโยบายคาร์บอนเครดิตของประเทศไทยที่ดำเนินการโดยไม่รอบคอบก็ส่งเสริมให้ภาครัฐและภาคเอกชนทำการเกษตรเชิงเดี่ยวในพื้นที่ที่เป็นถิ่นที่อยู่อาศัยของสัตว์ตามธรรมชาติทั่วประเทศ นำไปสู่การสูญเสียระบบนิเวศตามธรรมชาติที่มีความหลากหลายทางชีวภาพ
2. โครงการก่อสร้างแบบระบบวิศวกรรมก่อสร้างในระบบนิเวศธรรมชาติมีผลกระทบอย่างมากต่อระบบนิเวศแม่น้ำ เช่น เขื่อน ฝายชะลอน้ำตามแหล่งน้ำและแม่น้ำทั่วประเทศ ในส่วนของระบบนิเวศบนบก-ริมชายฝั่ง เช่น การสร้างกำแพงกันคลื่นและสิ่งก่อสร้างอื่น ๆ ริมชายทะเลทั้งในฝั่งอ่าวไทยและอันดามัน รวมถึงสิ่งก่อสร้างในระบบนิเวศป่าที่เปราะบางที่สุดบนยอดเขา เช่น หอชมทัศนียภาพบนยอดเขาหลาย ๆ แห่ง ได้ทำลายความหลากหลายทางชีวภาพในพื้นที่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งพรรณพืชในท้องถิ่น

3. โครงการอนุรักษ์และฟื้นฟู: มีโครงการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศอยู่หลายโครงการ แต่หลาย ๆ โครงการกลับบั่นทอนความหลากหลายทางชีวภาพและพันธุ์กรรม

ระเบียบวิธี (methodology) สำหรับการประเมินโครงการเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่ส่งผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม (BIOFIN Workbook 2018)



แผนปฏิบัติการ

การดำเนินการสำคัญ	กรอบเวลา
1. ทบทวนงบประมาณที่อุดหนุนโครงการและรายจ่ายเงินอุดหนุนจากรัฐบาลที่ส่งผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ	2566-2568
2. พิจารณาโครงการเงินอุดหนุนทั่วประเทศ และคัดเลือก 3 โครงการ/นโยบายที่ส่งผลกระทบสูงสุด	
3. เสนอแนวทางในการปรับเปลี่ยนโครงการเงินอุดหนุนเสียใหม่	
4. หาหรือแนวทางแก้ปัญหาผู้กำหนดนโยบายและการปรับเปลี่ยนโครงการเงินอุดหนุน	
5. บูรณาการทุกภาคส่วนเพื่อดำเนินการปรับเปลี่ยนนโยบาย	

4.2 กลไกการเงินว่าด้วยการมีส่วนร่วมของภาคการเงินและการคลัง (Finance Sector Solutions)

4.2.1 เครื่องมือทางการเงิน

แนวทางปฏิบัติของ TNFD (Task Force on Nature-related Financial Disclosures) เพื่อเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมและความหลากหลายทางชีวภาพ

ประโยชน์ในการขับเคลื่อน NBSAP, GBF และ SDGs

กลไกการเงินที่สำคัญ

กรอบการจัดการความเสี่ยงและการเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยง

เป้าหมาย NBSAP ข้อที่ 3

ประเภทของเครื่องมือทางการเงิน

เครื่องมือและแนวทางในการช่วยเหลือและชี้แนะให้ผู้ประกอบธุรกิจไทยเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ และมีส่วนช่วยในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ

เป้าหมาย GBF ข้อที่ 14, 15, 16, 19

SDGs 8, 9, 13, 14, 15 และ 17

แหล่งเงินทุน

ภาคเอกชน

ประเภทของวิธีการ

กลไกทางการตลาด

ผลลัพธ์ทางการเงิน

ปรับเปลี่ยนงบประมาณให้เหมาะสม

บริบท

กรอบงานเศรษฐกิจชีวภาพ เศรษฐกิจหมุนเวียน และเศรษฐกิจสีเขียว (BCG) และ ESG (สิ่งแวดล้อม สังคม และธรรมาภิบาล) ทวีความสำคัญยิ่งขึ้นในภูมิทัศน์การลงทุนในประเทศไทย เนื่องจากทั้งสองกรอบงานนี้มีบทบาทสำคัญต่อการสรรหาเงินทุนให้แก่ความยั่งยืน ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) จัดกิจกรรมฝึกอบรมอยู่เป็นประจำเพื่อส่งเสริมการจัดการความยั่งยืนสำหรับองค์กร รวมถึงการจัดทำรายงาน ESG และการลงทุนแบบที่มีความรับผิดชอบต่อสังคมและสิ่งแวดล้อม ทั้งนี้ ESG และการลงทุนแบบคำนึงถึงผลกระทบเชิงบวก (impact investment) ช่วยสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทยได้อย่างมาก โดยระดมเงินทุนให้แก่โครงการที่สนับสนุนวิถีปฏิบัติอย่างยั่งยืน ปกป้องถิ่นที่อยู่อาศัยตามธรรมชาติ และช่วยรักษาระบบนิเวศอันหลากหลายของประเทศไทย

อย่างไรก็ดี ถึงแม้ว่าจะมีแนวโน้มที่ดีก็ตาม แต่ก็ยังมีอุปสรรคปัญหาหลายประการที่ต้องแก้ไข เช่น การขาดความตระหนักถึงความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพ โครงสร้างพื้นฐานที่บั่นทอน อุปสรรคทางกฎข้อบังคับและข้อมูล ตลอดจนการขาดแคลนโครงการที่พร้อมให้ลงทุน ประการสุดท้าย รัฐบาลต้องสร้างกรอบนโยบายที่ส่งเสริมและมอบรางวัลจูงใจให้ภาคเอกชนลงทุนในความยั่งยืน

มุมมองเชิงลึกจากผู้มีส่วนได้เสียในไทย: กำหนดทิศทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ประเทศไทยมีเครือข่ายผู้มีส่วนได้เสียที่เข้มแข็ง ซึ่งครอบคลุมถึงผู้มีส่วนได้เสียสำคัญจากภาคส่วนต่าง ๆ ที่ไม่นานมานี้ได้จับมือกันแลกเปลี่ยนข้อมูลและเสนอแนะกลยุทธ์ขับเคลื่อนเงินทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (FIN4BIO, 2023) ทุกฝ่ายมีจุดหมายร่วมกันคือ ขับเคลื่อนเศรษฐกิจให้เติบโตและอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพไปพร้อมกัน

สามภาคส่วนหลัก ได้แก่ ภาคนโยบาย ภาคเอกชน และภาคการเงิน ได้เข้าร่วมในการอภิปรายและปรึกษาหารือ ทั้งสามภาคส่วนได้แสดงมุมมองเชิงลึกเกี่ยวกับความต้องการของแต่ละภาคส่วน และเสนอกลยุทธ์ทางการเงิน ข้อมูลที่รวบรวมได้จากผู้มีส่วนได้เสียเหล่านี้สะท้อนให้เห็นถึงแง่มุม 3 ประการว่าด้วยการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย :

1. ถึงแม้ว่าจะมีการให้ความสำคัญกับประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพมากขึ้น แต่ประเด็นนี้ยังคงมีความซับซ้อน จึงเป็นเรื่องท้าทายสำหรับภาคการเงินและภาคธุรกิจ
2. กลไกการเงินสีเขียวมักให้ความสำคัญกับการลดอัตราการปล่อยคาร์บอนและก๊าซเรือนกระจกเป็นหลัก โดยขาดประเด็นเรื่องความหลากหลายทางชีวภาพ
3. บรรดาสถาบันการเงินและบริษัทใหญ่ ๆ ได้เริ่มโอบรับแนวคิด BCG และ ESG มากขึ้นโดยใช้ทั้งสองแนวคิดนี้ในกรอบงานการดำเนินธุรกิจของตน

ผู้มีส่วนได้เสียจากทั้งสามภาคส่วนนี้ได้ตกลงกันว่า จะขับเคลื่อนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ โดยจะให้ความสำคัญกับภาคส่วนอาหารและเกษตรกรรม รวมถึงภาคการท่องเที่ยว

กรณีการลงทุน

- การลงทุนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพจะช่วยให้ธุรกิจลดความเสี่ยงที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมเสื่อมโทรม การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ และการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพ
- แนวทางปฏิบัติทางธุรกิจที่เป็นมิตรกับความหลากหลายทางชีวภาพยังช่วยเสริมภาพลักษณ์ของแบรนด์ ดึงดูดลูกค้าที่เห็นคุณค่าของความยั่งยืน และสร้างผลตอบแทนทางการเงิน
- ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) ต้องการส่งเสริมโครงการ ESG และความยั่งยืน โดยสนับสนุนให้บริษัทที่จดทะเบียนในตลาดหลักทรัพย์ใช้หลักการ ESG ในกลยุทธ์การดำเนินธุรกิจของตน นอกจากนี้ ตลท.ยังร่วมงานกับหลากหลายองค์กรเพื่อส่งเสริมการเงินที่ยั่งยืน รวมถึงการออกตราสารหนี้สีเขียวและส่งเสริมให้ใช้สินเชื่อเพื่อความยั่งยืน
- สมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็กของสหประชาชาติในประเทศไทยมีบทบาทสำคัญในการทำให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ สมาคมฯ เชื่อมโยงให้บรรดาธุรกิจทำงานกับผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ รวมถึงองค์กรภาคประชาสังคม ภาควิชาการ และหน่วยงานรัฐบาล เพื่อสร้างแนวทางแก้ปัญหาใหม่ ๆ สำหรับความท้าทายด้านความหลากหลายทางชีวภาพและความยั่งยืน

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของเครื่องมือทางการเงินในข้อนี้คือ เพื่อมอบเครื่องมือ วิธีการ หรือแนวทางปฏิบัติว่าด้วยธุรกิจกับความหลากหลายทางชีวภาพ ให้แก่ผู้มีส่วนได้เสียในประเทศไทย เครื่องมือต่าง ๆ อย่างเช่น **กรอบการเปิดเผยข้อมูลทางการเงินที่เกี่ยวข้องกับธรรมชาติ (TNFD)** ต้องการช่วยให้บริษัทต่าง ๆ สามารถจัดทำรายงานทางการเงินโดยมีประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพอยู่ด้วย TNFD มอบกรอบงานให้บริษัทต่าง ๆ เปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงและโอกาสที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม จึงทำให้นักลงทุนได้เข้าใจผลกระทบต่อธรรมชาติที่เกิดจากกิจกรรมของบริษัทนั้น ๆ และมีข้อมูลในการตัดสินใจลงทุน สิ่งนี้จะช่วยขับเคลื่อนเงินลงทุนสู่บริษัทที่มีแนวปฏิบัติที่ยั่งยืนและมีความรับผิดชอบต่อสังคม ส่งเสริมให้ภาคเอกชนมีบทบาทมากขึ้นในการส่งเสริมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการพัฒนาอย่างยั่งยืน

ชุดเครื่องมือในการสร้างความสอดคล้องระหว่างสิ่งแวดล้อม-การเงิน

เพื่อให้กระแสการเงินจากภาครัฐและภาคเอกชนมอบประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมนั้น จำเป็นต้องมีแนวทางแก้ปัญหาที่เป็นรูปธรรม แนวทางแก้ปัญหาแนวทางหนึ่งที่มีศักยภาพคือ การพัฒนาชุดเครื่องมือในการสร้างความสอดคล้องระหว่างสิ่งแวดล้อม-การเงิน (Nature-Finance Alignment Toolkit) ซึ่งทำให้รัฐบาลและผู้มีบทบาทในภาคการเงินสามารถวัด ระบุ และเปิดเผยข้อมูลเกี่ยวกับประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อม เครื่องมือนี้เป็นเครื่องมือแรกที่ระบุแนวนโยบายและปูพื้นฐานอันมั่นคงเพื่อให้ภาคการเงินสร้างประโยชน์ต่อสิ่งแวดล้อมมากยิ่งขึ้น เครื่องมือนี้วิเคราะห์กระแสเงินทุนภาครัฐและภาคเอกชน แล้วประเมินว่ามีความสอดคล้องกับสิ่งแวดล้อมหรือไม่ และสามารถนำข้อมูลที่ได้ไปใช้ในกรอบ TNFD

แนวทางแก้ปัญหา

ในการสร้างเครือข่ายผู้มีส่วนได้เสียเพื่อการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในประเทศไทย บรรดาผู้มีส่วนได้เสียต้องร่วมมือกันวางมาตรฐานว่าด้วยการวัดและรายงานผลกระทบ สร้างความตระหนักและเสริมศักยภาพในบรรดานักลงทุนและผู้ที่ได้รับการลงทุน สร้างเครื่องมือและวางแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับภาวะพึ่งพาธรรมชาติของธุรกิจและผลกระทบที่มีต่อธรรมชาติ และใช้เครื่องมือ/กลไกทางการเงินแบบใหม่ ๆ ที่สามารถขับเคลื่อนเงินทุนเพื่อนำมาใช้ในการอนุรักษ์

เพื่อเป็นส่วนหนึ่งของความพยายามนี้ เครื่องมือทางการเงินในข้อนี้มุ่งที่จะช่วยให้ภาคเอกชนหันมาใช้ TNFD/ชุดเครื่องมือในการสร้างความสอดคล้องระหว่างสิ่งแวดล้อม-การเงิน (Nature-Finance Alignment Toolkit) เครื่องมือทางการเงินในข้อนี้ต้องการให้ภาคเอกชนหันมาใช้เครื่องมือเหล่านี้ ซึ่งจะส่งเสริมการประกอบธุรกิจอย่างยั่งยืน และสนับสนุนให้ธุรกิจต่าง ๆ ดำเนินธุรกิจและตัดสินใจทางธุรกิจโดยคำนึงถึงสิ่งแวดล้อม

พันธมิตรในการขับเคลื่อนกลไกการเงิน

เครื่องมือทางการเงินในข้อนี้จะมามีบทบาทสำคัญในการร่วมมือกับสำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ (ก.ล.ต.) ตลาดหลักทรัพย์แห่งประเทศไทย (ตลท.) และสมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็ก เพื่อรณรงค์ผลักดันให้ประเทศไทยปฏิบัติตามหลักการ TNFD ตลท. ได้เป็นผู้นำในการเผยแพร่ความรู้เกี่ยวกับผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศต่อภาคธุรกิจโดยผ่าน TCFD ทั้ง ก.ล.ต. และ ตลท. ได้จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการเกี่ยวกับ TCFD และ SDGs ด้วยความมุ่งมั่นที่จะสร้างความเข้าใจเกี่ยวกับความเสี่ยงและโอกาสทางเศรษฐกิจจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ รวมถึงให้ข้อมูลเกี่ยวกับการกำกับดูแล มาตรการ และการตั้งเป้าหมาย นอกจากนี้ การร่วมมือกับ Agence Française de Développement (AFD) จะช่วยสนับสนุนการปรับใช้ระบบการรายงานผ่าน TNFD ในประเทศไทยอีกด้วย

แนวทางของ BIOFIN คือ สนับสนุนการปรับใช้กรอบงาน TNFD ในประเทศไทยในภาพรวม โดยเริ่มต้นจากสถาบันการเงินและบริษัทในไทยที่ได้รับคัดเลือก ด้วยความร่วมมือกับ ก.ล.ต. และ ตลท. เครื่องมือทางการเงินนี้ มุ่งมั่นที่จะตั้งกลุ่ม “ผู้นำ” (frontrunner) โดยประเมินจากความมุ่งมั่นของบริษัทเหล่านี้ในเรื่องความยั่งยืน และศักยภาพที่จะสร้างอิทธิพลให้องค์กรรายอื่น ๆ นำ TNFD ไปใช้ด้วยในวงกว้าง เพราะเครื่องมือทางการเงินในข้อนี้ต้องการสร้างแรงบันดาลใจพร้อมตัวอย่างที่ดีให้แก่สถาบันการเงินและองค์กรอื่น ๆ เพื่อสามารถจัดทำรายงาน TNFD ดังนั้น จึงเป็นการส่งเสริมประเด็นความหลากหลายทางชีวภาพภายในภาคอุตสาหกรรมนั่นเอง

แผนปฏิบัติการ

การดำเนินการสำคัญ	ผู้มีส่วนได้เสียหลัก	กรอบเวลา
1. เสนอหลักสูตรการฝึกอบรมและสร้างศักยภาพให้แก่บริษัทต่าง ๆ ในเรื่องการเปิดเผยความเสี่ยงและโอกาสที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อมภายในรายงานทางการเงินของตน	- BIOFIN - ก.ล.ต. - ตลท.	2567-2568
2. สร้างกรอบงานและแนวทางปฏิบัติมาตรฐานที่เหมาะสมกับประเทศไทย สำหรับให้บริษัทผู้นำเปิดเผยข้อมูลความเสี่ยงและโอกาสที่เกี่ยวข้องกับสิ่งแวดล้อม	- สมาชิกสมาคมเครือข่ายโกลบอลคอมแพ็ก - บริษัทผู้นำ	2567-2568
3. ส่งเสริมให้ภาคธุรกิจของไทยจัดทำรายงานว่าการดำเนินธุรกิจของตนมีผลกระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพอย่างไรบ้าง และอธิบายว่าตนจะช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอย่างไร พร้อมทั้งจัดตั้งศูนย์บริการข้อมูลที่ทำหน้าที่เป็นผู้ตรวจสอบการรายงาน (reporting investigator)	- องค์กรธุรกิจเพื่อการพัฒนายั่งยืน - TEI - AFD	2568-2569
4. แบ่งปันแนวทางปฏิบัติและถอดบทเรียนจากประเทศและภูมิภาคอื่น เพื่อส่งเสริมให้มีการปฏิบัติตามโมเดลและแนวทางการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการพัฒนาที่ยั่งยืนซึ่งประสบความสำเร็จมาแล้วในอีกพื้นที่หนึ่ง		2569

4.2.2 เครื่องมือทางการเงิน

การเชื่อมโยง Green Taxonomy ของไทยกับระบบ Global Biodiversity Expenditure (GLOBE) Taxonomy เพื่อการจัดประเภทและการระบุกิจกรรมและการลงทุนที่ส่งผลดีต่อความหลากหลายทางชีวภาพ

ประโยชน์ในการขับเคลื่อน NBSAP, GBF และ SDGs

กลไกการเงินที่สำคัญ

การจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อความยั่งยืน

เป้าหมาย NBSAP ข้อที่ 3

ประเภทของเครื่องมือทางการเงิน

การทำให้ GLOBE Taxonomy สอดคล้องกับ Green Taxonomy ของประเทศไทย

เป้าหมาย GBF ข้อที่ 14, 15, 19

SDGs 8, 9, 13, 14, 15 และ 17

แหล่งเงินทุน

ภาครัฐ/ภาคเอกชน

ประเภทของวิธีการ

กลไกการตลาด

ผลลัพธ์ทางการเงิน

ปรับเปลี่ยนงบประมาณให้เหมาะสม

บริบท

ภายในภูมิทัศน์ของการเงินเพื่อการพัฒนาทั่วโลก การจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจ (taxonomy) ทำหน้าที่เป็นกรอบงานสำคัญที่จัดกลุ่มกิจกรรมเศรษฐกิจตามผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม กล่าวโดยเฉพาะเจาะจงคือการจัดกลุ่มทางเศรษฐกิจเพื่อความยั่งยืน (Sustainable Taxonomy) ระบุและจัดกลุ่มกิจกรรมที่มีส่วนช่วยให้สิ่งแวดล้อมมีความยั่งยืน โดยชี้แนะให้ลงทุนในโครงการที่สอดคล้องกับเป้าหมายด้านสิ่งแวดล้อมสำคัญ ๆ

Green Taxonomy ของประเทศไทย

ประเทศไทยเล็งเห็นความสำคัญของการบูรณาการความยั่งยืนภายในภาคการเงิน จึงได้ริเริ่มการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจสีเขียว หรือ Green Taxonomy ขึ้น ระบบ Green Taxonomy เน้นการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจที่มีความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม โดยให้หลักเกณฑ์ที่ชัดเจนในการระบุโครงการริเริ่มที่มีส่วนช่วยสร้างภูมิคุ้มกันต่อสภาพภูมิอากาศ การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และการใช้ทรัพยากรอย่างมีประสิทธิภาพ Green Taxonomy ของประเทศไทยคือเครื่องมือเชิงกลยุทธ์ที่ระดมทรัพยากรทางการเงินไปใช้กับกิจกรรมที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านความยั่งยืนของประเทศ

ในขณะเดียวกัน ในระดับโลกก็มีความร่วมมือระหว่างอนุกรมวิธานงบประมาณรายจ่ายด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับโลก (Global Biodiversity Expenditure (GLOBE) Taxonomy) เป็นระบบอันครอบคลุมสำหรับจัดหมวดหมู่และให้รายละเอียดเกี่ยวกับรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ GLOBE Taxonomy มีบทบาทสำคัญในการเสริมสร้างความเข้าใจ การวิเคราะห์ และการจัดสรรทรัพยากรอย่างเหมาะสม ภายในการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ กรอบงานที่มีโครงสร้างชัดเจนช่วยให้ประเทศต่าง ๆ มีมาตรฐานในการประเมินและรายงานรายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพ

กรณีการลงทุน

- เมื่อทำให้ Green Taxonomy ของประเทศไทยกับ GLOBE Taxonomy มีความสอดคล้องกัน ก็จะสามารถจัดหมวดหมู่รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างมีมาตรฐานและโปร่งใส นักลงทุนจะได้รับประโยชน์จากความเข้าใจที่ชัดเจนขึ้น ลดความกำกวม และช่วยให้ตัดสินใจได้อย่างรอบคอบ
- Green Taxonomy ของประเทศไทยจะอยู่บนเวทีโลกได้ เมื่อเป็นไปในทิศทางเดียวกับ GLOBE Taxonomy การปรับให้สอดคล้องกันนี้จะช่วยส่งเสริมให้ไทยได้รับการยอมรับ และเป็นไปตามมาตรฐานการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพระดับสากล จึงดึงดูดนักลงทุนทั่วโลกที่มองหาโครงการที่เป็นไปตามกรอบงานระดับโลก
- การจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจโดยใช้มาตรฐานที่สอดคล้องกันจะช่วยทำให้การรายงานและการวิเคราะห์รายจ่ายที่เกี่ยวข้องกับความหลากหลายทางชีวภาพมีความเรียบง่ายขึ้น นักลงทุนและสถาบันการเงินสามารถติดตามและประเมินผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อมจากการดำเนินงานของบริษัทที่ตนลงทุนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น โดยสอดคล้องกับหลักการ ESG ซึ่งเป็นหลักการที่พัฒนาอย่างต่อเนื่อง
- การจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจอย่างมีมาตรฐานช่วยลดความเสี่ยง เพราะมอบแนวทางเดียวกันในการประเมินความเสี่ยงและโอกาสต่อสิ่งแวดล้อม นักลงทุนสามารถเลือกตัวเลือกที่ยืดหยุ่นและยั่งยืนมากขึ้น โดยเลือกลงทุนในโครงการที่สอดคล้องกับวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมของประเทศไทยและเป้าหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับโลก

วัตถุประสงค์

Thailand Green Taxonomy คือความร่วมมือระหว่างอุตสาหกรรมและรัฐบาล โดยมีธนาคารแห่งประเทศไทยเป็นหัวเรือใหญ่ โครงการริเริ่มนี้จัดทำขึ้นเพื่อกำหนดแนวทางการจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจเพื่อความยั่งยืนของไทย ได้รับเงินทุนสนับสนุนจากรัฐบาลไทย และเป็นการเน้นย้ำถึงความมุ่งมั่นร่วมกันในบรรดาหน่วยงานรัฐ สถาบันการเงิน และอุตสาหกรรม เพื่อเสริมสร้างตลาดการเงินเพื่อความยั่งยืนในประเทศไทย

ในระยะการพัฒนาช่วงเริ่มต้น (ระยะที่ 1) โครงการนี้เน้นหลักเกณฑ์การลดผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศ โดยจะต้องมีวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมอย่างน้อย 2 ข้อ ขั้นตอนนี้ได้วางรากฐานให้แก่การจัดกลุ่มกิจกรรมทางเศรษฐกิจในระยะต่อมา วัตถุประสงค์เพื่อสิ่งแวดล้อมในระยะเริ่มต้น ได้แก่

1. การลดผลกระทบจากสภาพภูมิอากาศ
2. การปรับตัวต่อสภาพภูมิอากาศ

หลังจากระยะเริ่มต้นแล้ว ระยะต่อไปก็จะครอบคลุมวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อมอีกสี่ข้อ ได้แก่

1. การใช้และการปกป้องทรัพยากรทะเลและน้ำอย่างยั่งยืน
2. การปกป้องและฟื้นฟูความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ

3. การป้องกันและควบคุมมลภาวะ
4. ทรัพยากรที่มั่นคงและการเปลี่ยนผ่านสู่เศรษฐกิจหมุนเวียน

วิธีการดำเนินการที่ละขั้นตอนนี้สอดคล้องกับเป้าหมายด้านความยั่งยืนของประเทศไทย รวมถึงวัตถุประสงค์ที่มุ่งเป้าแต่ละภาคส่วน แผนการที่มุ่งแต่ละภาคส่วนดังกล่าวนี้ต่อยอดความมุ่งมั่นของประเทศไทยที่จะขับเคลื่อนการลงทุนภาคเอกชน แก้ไขปัญหาด้านสภาพภูมิอากาศ/ความหลากหลายทางชีวภาพ และบรรลุเป้าหมายด้านความยั่งยืน การพัฒนาในระยะต่าง ๆ มุ่งหมายที่จะสร้างกรอบงานการจัดประเภทกลุ่มกิจกรรมที่เข้มแข็ง โดยอาจมีสถาบันที่จัดขึ้นเป็นการถาวรเพื่อการพัฒนาและดูแลด้าน Taxonomy นอกจากนี้ยังอาจใช้หลักเกณฑ์ Taxonomy ที่สมบูรณ์แล้วภายในกรอบข้อบังคับของประเทศ เพื่อสนับสนุนการเงินเพื่อความยั่งยืนในประเทศไทยต่อไป

พันธมิตรในการขับเคลื่อนกลไกการเงิน

ความร่วมมือสำหรับ Green Taxonomy ประเทศไทย ต้องอาศัยความเป็นพันธมิตรระหว่างธนาคารแห่งประเทศไทย, สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย และ BIOFIN พันมิตรแต่ละฝ่ายล้วนมีบทบาทสำคัญในการมอบความรู้ความเชี่ยวชาญและทรัพยากรให้แก่โครงการ ดังนี้

1. ธนาคารแห่งประเทศไทย: ในฐานะธนาคารกลางของประเทศ ได้มอบนโยบายและแนวทางพร้อมความเชี่ยวชาญด้านการเงินและกฎหมาย การมีส่วนร่วมของธนาคารแห่งประเทศไทยแสดงให้เห็นว่าภาคการเงินมุ่งมั่นที่จะขับเคลื่อนโครงการการเงินเพื่อความยั่งยืน ธนาคารแห่งประเทศไทยใช้ประโยชน์จากอิทธิพลและอำนาจของตนในการพัฒนาและปรับใช้หลักการเงินเพื่อความยั่งยืนในประเทศไทย
2. สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมทำงานร่วมกับธนาคารแห่งประเทศไทยอย่างใกล้ชิด ผ่านคณะทำงานที่สร้างขึ้นเพื่อร่วมกันพัฒนา Taxonomy โดยเฉพาะ สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจะทำหน้าที่เป็นผู้ให้ข้อมูลอ้างอิงสำหรับการจัดทำรายการกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม (whitelist)
3. สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย: สถาบันสิ่งแวดล้อมไทยเป็นองค์กรด้านการวิจัยและนโยบายสิ่งแวดล้อม มอบความรู้เฉพาะทางและมุมมองเชิงลึกเกี่ยวกับการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน บทบาทของสถาบันสิ่งแวดล้อมไทยรวมถึงการช่วยวางหลักเกณฑ์ Taxonomy ที่เกี่ยวข้องกับวัตถุประสงค์ด้านสิ่งแวดล้อม เพื่อให้มั่นใจว่า Taxonomy มีความสอดคล้องกับเป้าหมายของประเทศไทยในด้านสิ่งแวดล้อมและความยั่งยืน
4. BIOFIN มีบทบาทด้านการเงินในความเป็นพันธมิตรนี้ด้วยการสนับสนุนโครงการเสริมสร้างศักยภาพที่เกี่ยวข้องกับการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ โครงการนี้ต้องการเสริมสร้างศักยภาพโดยผนวกหลักการของ BIOFIN เพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและช่วยให้ Taxonomy คำนึงถึงประเด็นด้านความหลากหลายทางชีวภาพได้อย่างครอบคลุมยิ่งขึ้น ดังนั้น Taxonomy ไม่เพียงเป็นไปตามมาตรฐานทางการเงินเท่านั้น แต่ยังให้ความสำคัญกับการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพอีกด้วย

แผนปฏิบัติการ

การดำเนินการสำคัญ	ผู้มีส่วนได้เสียหลัก	กรอบเวลา
การสร้างศักยภาพโดยใช้ GLOBE Taxonomy: 1. ร่วมงานกับ BIOFIN ในการบูรณาการโครงการว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ ภายในกระบวนการพัฒนา Taxonomy 2. จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและการอบรมเพื่อเสริมสร้างความเข้าใจและปลูกจิตสำนึกในบรรดาผู้มีส่วนได้เสีย เกี่ยวกับความสำคัญของความหลากหลายทางชีวภาพภายในการเงินเพื่อความยั่งยืน	• BIOFIN • ธนาคารแห่งประเทศไทย • สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย • สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	2567-2569

4.2.3 เครื่องมือทางการเงิน

การพัฒนาเศรษฐกิจชีวภาพในท้องถิ่น: ใช้ประโยชน์จากความหลากหลายทางชีวภาพและเครดิตด้านธรรมชาติ เพื่อระบบนิเวศป่าชายเลนในจังหวัดเพชรบุรี		ประโยชน์ในการขับเคลื่อน NBSAP, GBF และ SDGs
กลไกการเงินที่สำคัญ	เครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ	เป้าหมาย NBSAP ข้อที่ 1, 2, 3
ประเภทของเครื่องมือทางการเงิน	แนวทางแก้ไขปัญหาแบบอิงธรรมชาติ (nature-based solution) ที่ครอบคลุมการจัดการป่าชายเลนและการสร้างเครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ	เป้าหมาย GBF ข้อที่ 15, 19 SDGs 9, 13, 14
แหล่งเงินทุน	ภาคเอกชน	
ประเภทของวิธีการ	ตลาด	
ผลลัพธ์ทางการเงิน	สร้างรายได้ หลีกเลี่ยงรายจ่ายในอนาคต	

บริบท

เนื่องจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศส่งผลกระทบที่เห็นได้ชัดยิ่งขึ้น ทำให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และบุคคลธรรมดาต่างตระหนักมากขึ้นถึงความสำคัญของการลดผลกระทบดังกล่าว ประเทศไทยในฐานะภาคีของกรอบอนุสัญญาสหประชาชาติว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ (United Nations Framework Convention on Climate Change: UNFCCC) มุ่งมั่นที่จะลดก๊าซเรือนกระจกให้ได้ร้อยละ 20-25 ภายในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) กลยุทธ์ประการหนึ่งในแผนแม่บทว่าด้วยการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศของประเทศไทย พ.ศ. 2558-2593 คือ เพิ่มพื้นที่ป่าชายเลน

กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง (ทช.) ตระหนักถึงบทบาทสำคัญของป่าชายเลนในการลดผลกระทบของการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ จึงสนับสนุนให้ภาคเอกชนและชุมชนมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์ โดยเมื่อปี พ.ศ. 2564 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้ออกข้อบังคับที่อนุญาตให้องค์กรและบุคคลภายนอกร่วมลงทุนในการปลูกและรักษาป่าชายเลนผ่านโครงการเครดิตคาร์บอน และในไตรมาสที่สองของปี พ.ศ. 2565 กรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งได้เชิญชวนให้ผู้ที่สนใจสมัครเข้าร่วมโครงการร่วมลงทุน โดยมีผลตอบแทนเป็นเครดิตคาร์บอนที่ได้จากป่าชายเลน โดยจะต้องอยู่ภายใต้การกำกับดูแลตามมาตรการของ ทช. โดยกำหนดให้นักลงทุนสามารถขายเครดิตคาร์บอนที่สร้างขึ้น และแบ่งปันอย่างน้อยร้อยละ 10 คืนให้กับ ทช.

ในระดับนานาชาตินั้น เมื่อปี พ.ศ. 2564 การรับรองบทสรุปของแนวทางในการดำเนินงานตามความตกลงปารีส หรือ Paris Rulebook ด้วยความร่วมมือของนานาประเทศในการบรรลุเป้าหมายเรื่องการลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก ได้เปิดประตูให้แก่การลงทุนจากต่างประเทศในการสร้างเครดิตคาร์บอน เมื่อปี พ.ศ. 2565 ประเทศไทยกับสวิตเซอร์แลนด์ได้ทำข้อตกลงทวิภาคีว่าด้วยการปกป้องสภาพภูมิอากาศ (bilateral climate protection agreement) สิ่งนี้เปิดทางให้สวิตเซอร์แลนด์ลงทุนในโครงการชดเชยคาร์บอน (carbon offsetting) ในประเทศไทย ภายใต้ข้อ 6.2 ของ Paris Rulebook ข้อตกลงนี้มอบโอกาสเพิ่มเติมให้ประเทศไทยได้พัฒนาตลาดเครดิตคาร์บอน

UNDP เป็นส่วนหนึ่งของกลุ่มพันธมิตรเพื่อเครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ (Biodiversity Credit Alliance: BCA) BCA เป็นกลุ่มพันธมิตรอาสาในระดับนานาชาติ ซึ่งรวบรวมผู้มีส่วนได้เสียจากหลากหลายภาคส่วนให้มาร่วมกันส่งเสริมการปฏิบัติตามกรอบงานคุณหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก โดยเฉพาะอย่างยิ่ง เป้าหมายข้อที่ 19(c) และ (d) ซึ่ง “ส่งเสริมให้ภาคเอกชนลงทุนในความหลากหลายทางชีวภาพ” โดยใช้ “เครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ...พร้อมป้องกันผลกระทบทางสังคม (social safeguard)” และอื่น ๆ BCA มีขึ้นเพื่อชี้แนะแนวทางในการสร้างตลาดที่น่าเชื่อถือและมีโอกาสเติบโต ซึ่งผ่านการวิเคราะห์โดยละเอียดของผู้มีส่วนได้เสียหลายฝ่าย โดยเฉพาะอย่างยิ่ง ชนพื้นเมือง กลุ่มชาติพันธุ์ และชุมชนท้องถิ่น ซึ่งถือว่าเป็นด่านหน้าในการรับมือกับความหลากหลายทางชีวภาพ

แม้ประเทศไทยอยู่ระหว่างการพิจารณาปรับใช้ระบบซื้อขายการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ (emission trading system) ภาคบังคับ เพราะนโยบายลดการปล่อยก๊าซคาร์บอนไดออกไซด์ภาคบังคับ (compulsory emission reduction policy) มาปรับใช้ การดำเนินงานของกรมการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและสิ่งแวดล้อมก็ยังคงมุ่งมั่นและส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนลดการปล่อยก๊าซเรือนกระจก โดยเป็นการดำเนินการ

โดยสมัครใจ ภายใต้ชื่อ “โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (Thailand Voluntary Emission Reduction Program: T-VER)” องค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจกก่อตั้งโครงการ T-VER ในปี พ.ศ. 2557 โดยเป็นวิธีการหนึ่งในการปรับใช้ระบบซื้อ-ขายเครดิตคาร์บอนภายในประเทศ

ดังนั้น BIOFIN จึงมองว่าการพัฒนาแพลตฟอร์มสำหรับเครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ (ไบโอเครดิต) ในประเทศไทยเป็นสิ่งสำคัญ และรัฐบาลต้องมีนโยบายสนับสนุนในเรื่องนี้ เครื่องมือทางการเงินในข้อนี้จะดำเนินตามหลักการของ Biodiversity Credit Alliance (BCA) โดยใช้หลักการนี้ในการจัดการป่าชายเลน ในจังหวัดเพชรบุรีอย่างยั่งยืน โดยให้เป็นการดำเนินการนำร่อง จากนั้น BIOFIN จะสำรวจรายละเอียดเกี่ยวกับนักลงทุนที่มีศักยภาพทั้งในระดับระหว่างประเทศและระดับประเทศ เพื่อสนับสนุนกลไกเครดิตความหลากหลายทางชีวภาพของท้องถิ่น

Biodiversity Credit Alliance (BCA) คือกลุ่มพันธมิตรเพื่อเครดิตความหลากหลายทางชีวภาพโดย UNDP และ UNEP FI ดำเนินงานเพื่อช่วยพัฒนาตลาดเครดิตความหลากหลายทางชีวภาพที่น่าเชื่อถือและเติบโตได้ ภายในกรอบของหลักการระดับสูงและอิงหลักวิทยาศาสตร์ จุดประสงค์ข้อหนึ่งของการดำเนินงานของ BCA คือ ช่วยหลีกเลี่ยงไม่ให้เกิดผลเสียที่ไม่คาดคิด กล่าวคือ เครดิตเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ มีเจตนาดี แต่กลับถูกวิพากษ์วิจารณ์เพราะไม่ประสบความสำเร็จในการช่วยอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ [BCA, May 2024]

BCA เสนอคำนิยามของ “เครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ” อย่างเรียบง่ายและครอบคลุมว่า

“เครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ คือการรับรองผลลัพธ์ที่เป็นประโยชน์ต่อความหลากหลายทางชีวภาพ โดยผ่านการตรวจสอบและอิงหลักฐาน ผลลัพธ์ที่ว่ามีมอบคุณประโยชน์เพิ่มเติมเป็นระยะเวลายาวนาน หากเปรียบเทียบกับต้นไม้ลงมือทำสิ่งใดเลย”

กรณีการลงทุน

- สร้างรายได้จากเครดิตจากธรรมชาติ โดยให้ชุมชนมีส่วนร่วมในการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืน สิ่งนี้จะช่วยบรรลุวัตถุประสงค์สำคัญหลายประการในระดับประเทศและระดับจังหวัด
- เครดิตด้านธรรมชาติที่สร้างขึ้นจะช่วยให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายด้านการเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิอากาศ
- การปลูกป่าและการอนุรักษ์ป่าชายเลนสอดคล้องกับแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ (NBSAP) แผนแม่บทระยะ 20 ปีของกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และแผนปฏิบัติงานระยะ 20 ปีของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง รวมถึงนโยบายป่าไม้แห่งชาติที่กำหนดเป้าหมายให้มีพื้นที่ป่าไม้ทั่วประเทศอย่างน้อยในอัตราร้อยละ 40 ของพื้นที่ประเทศ

- รายได้จากการขายเครดิตด้านธรรมชาติสามารถใช้เสริมกับรายได้ของชุมชนท้องถิ่น อันจะเป็นการช่วยบรรเทาเป้าหมายการพัฒนาเศรษฐกิจของท้องถิ่น
- การสร้างรายได้จากการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืนจะเป็นรางวัลใจให้ชุมชนท้องถิ่นและภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในกิจกรรมที่เป็นมิตรกับสิ่งแวดล้อม
- เครดิตด้านธรรมชาติสร้างรายได้ให้แก่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและมอบรางวัลใจให้พยายามอนุรักษ์ต่อไปอย่างยั่งยืน และช่วยลดรายจ่ายในอนาคตที่ต้องเสียไปกับการฟื้นฟูทรัพยากร
- ศึกษาโลกที่ขับเคลื่อนโดยตลาด โดยร่วมมือกับนักลงทุนที่มีศักยภาพ ผ่านโครงการไปโอเครดิต ทั้งในระดับนานาชาติและระดับประเทศ

วัตถุประสงค์

เครื่องมือทางการเงินในข้อนี้มีวัตถุประสงค์สองข้อ ประการแรกคือ เพื่อพัฒนาศักยภาพของชุมชนท้องถิ่นให้สามารถสร้างเครดิตธรรมชาติจากการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืน ประการที่สองคือ เพื่อพัฒนากลไกจัดสรรผลกำไรส่วนหนึ่งที่ได้จากการขายเครดิตธรรมชาติ เพื่อนำไปใช้ในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ การสร้างเครดิตธรรมชาติอาจดำเนินการโดยวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม ภายในเครื่องมือทางการเงินว่าด้วยการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน ผลกำไรส่วนหนึ่งจากการขายเครดิตธรรมชาติอาจจะดมเข้ากองทุนความหลากหลายทางชีวภาพ ซึ่งมีคณะกรรมการผู้มีส่วนได้เสียเป็นผู้จัดการกองทุน ส่วนเงินที่เหลืออาจใช้ลงทุนเพื่อสร้างเครดิตธรรมชาติให้มากขึ้นอีก

พันธมิตรในการขับเคลื่อนกลไกการเงิน

พันธมิตรหลักได้แก่ สำนักงานทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่งที่ 3 และชุมชนท้องถิ่น โดยเฉพาะอย่างยิ่งวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม ผู้ที่มีโอกาสซื้อเครดิตธรรมชาติได้แก่ ภาคเอกชน หน่วยงานรัฐบาล ประชาชนทั่วไป และแม้แต่รัฐบาลต่างประเทศ สำหรับพันธมิตรหลักในแง่การใช้มาตรฐานเครดิตธรรมชาตินั้นจะขึ้นอยู่กับลักษณะของโครงการและจุดประสงค์ของเครดิตธรรมชาติ ปัจจุบันนี้มีตลาดเครดิตคาร์บอนอยู่หลายตลาด โดยมีมาตรฐานการออกเครดิตคาร์บอนที่แตกต่างกัน ตลาดคาร์บอนภาคสมัครใจในท้องถิ่นนั้นเป็นไปตามมาตรฐานขององค์การบริหารจัดการก๊าซเรือนกระจก ภายใต้โครงการลดก๊าซเรือนกระจกภาคสมัครใจตามมาตรฐานของประเทศไทย (T-VER) อย่างไรก็ตาม ยังมีตลาดคาร์บอนอื่น ๆ ทั้งภาคสมัครใจและภาคบังคับ โดยแต่ละตลาดก็จะมีมาตรฐานของตนเองในการออกเครดิตคาร์บอน ในขั้นแรกของการพัฒนานั้น ควรปฏิบัติตามการรับรอง T-VER ก่อนเพื่อให้ได้รับประโยชน์จากโครงการเครดิตคาร์บอนของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง

แผนปฏิบัติการ

การดำเนินการสำคัญ	กรอบเวลา
1) สร้างศักยภาพให้แก่วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมและ/หรือชุมชนท้องถิ่นในการเสนอเครดิต ธรรมชาติ	2568
2) ออกข้อกำหนดเพื่อจัดสรรผลกำไรส่วนหนึ่งจากการขายเครดิตธรรมชาติ เข้าสู่กองทุน ความหลากหลายทางชีวภาพ	2568
3) ทำให้ชุมชน/วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมได้พบปะกับนักลงทุนที่สนใจซื้อเครดิตธรรมชาติ	2568
4) นักลงทุนยังคงให้เงินทุนสนับสนุนการจัดการป่าชายเลนเพื่อการสร้างเครดิตธรรมชาติ แบบต่อเนื่อง	2568-2576
5) วางระบบตรวจสอบติดตามและเก็บรวบรวมข้อมูล	2568
6) ปลูกป่า/รักษา/จัดการทรัพยากรในป่าชายเลน	2568-2576
7) รับรองเครดิตธรรมชาติและโอนให้นักลงทุน	2569-2576*

หมายเหตุ: *กรอบเวลาเป็นไปตามกฎหมายของกรมทรัพยากรทางทะเลและชายฝั่ง พ.ศ. 2564

4.2.4 เครื่องมือทางการเงิน		
ระดมเงินทุนให้แก่แผนปฏิบัติการแห่งชาติเพื่ออนุรักษ์เสือโคร่ง (National Tiger Action Plan) ผ่านทางพันธบัตรเพื่อการดูแลระบบ นิเวศของเสือโคร่ง (Tiger Ecosystems Bond)		ประโยชน์ในการขับเคลื่อน NBSAP, GBF และ SDGs
กลไกการเงินที่สำคัญ	ตราสารหนี้เพื่อการอนุรักษ์สัตว์ป่า	เป้าหมาย NBSAP ข้อที่ 1, 3
ประเภทของเครื่องมือ ทางการเงิน	ตราสารทางการเงินที่ออกแบบขึ้นเพื่อ สนับสนุนแผนการอนุรักษ์เสือโคร่ง ในประเทศไทย	เป้าหมาย GBF ข้อที่ 3, 14, 19 SDG 15
แหล่งเงินทุน	ภาคเอกชน	
ประเภทของวิธีการ	กลไกการตลาด	
ผลลัพธ์ทางการเงิน	สร้างรายได้	

บริบท

ประเทศไทยได้ก้าวหน้ามากในเรื่องการอนุรักษ์เสือโคร่ง และเป็นเพียงประเทศเดียวในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ที่ประชากรเสือโคร่งมีจำนวนมากขึ้น ผลสำเร็จนี้เกิดจากความมุ่งมั่นและความพยายามของรัฐบาลในการอนุรักษ์เสือโคร่ง อย่างไรก็ตาม ประชากรเสือโคร่งส่วนใหญ่อยู่ในพื้นที่คุ้มครองซึ่งมีอยู่เพียงไม่กี่แห่ง การลดความเสี่ยงเรื่องเสือโคร่งในประเทศไทยนั้นจะต้องอาศัยการฟื้นฟูและปกป้องประชากรเสือโคร่งในถิ่นที่อยู่อื่น ๆ ในประเทศด้วย

ถึงแม้ว่านโยบายและการดำเนินการของภาครัฐที่มุ่งแก้ปัญหาการสูญเสียความหลากหลายทางชีวภาพและการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศจะก้าวหน้ามากในหลายด้าน ทว่าโครงการแก้ปัญหาเหล่านี้ยังจำเป็นต้องเข้าถึงแหล่งเงินทุนต่าง ๆ เมื่อกล่าวถึงการระดมเงินทุนเพื่อการอนุรักษ์เสือโคร่ง ประเมินการว่าช่องว่างทางการเงินทั่วโลกจะอยู่ที่อย่างน้อย 138.477 ล้านดอลลาร์สหรัฐในปี พ.ศ. 2563 และคาดว่าจะมากขึ้นอีกทุกปี ด้วยเหตุนี้ การระดมเงินทุนจากภาคเอกชนผ่านเครื่องมือทางการเงินที่เฉพาะเจาะจงอย่างเช่น ตราสารหนี้เพื่อการอนุรักษ์สัตว์ป่า จึงเป็นแนวทางสำคัญที่จะเพิ่มกระแสเงินทุนให้แก่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพตลอดจนการคุ้มครองระบบนิเวศและต้นทุนทางธรรมชาติ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเพื่อการอนุรักษ์เสือโคร่ง

การระดมทุนเป็นเสาหลักสำคัญอีกประการหนึ่งที่จะช่วยฟื้นฟูประชากรเสือโคร่งผ่านแผนปฏิบัติการแห่งชาติเพื่ออนุรักษ์เสือโคร่ง การอนุรักษ์เสือโคร่งจำเป็นต้องใช้วิธีการดูแลระบบนิเวศแบบภูมิทัศน์ (Landscape Approach) และตั้งเป้าหมายทางการเงิน-ทั้งการจัดหาเงินทุนระยะยาวและการจัดหาเงินทุนที่มีขนาดใหญ่ โดยใช้วิธีการแบบ Landscape Approach อย่างไรก็ตาม การจัดหาเงินทุนแบบเงินช่วยเหลือ (grant-based financing) แบบเดิมมีความสำคัญมากก็จริง แต่มีโอกาสน้อยที่จะปิดช่องว่างทางการเงินที่จำเป็นต่อการอนุรักษ์ระบบนิเวศของเสือโคร่ง เพราะเหตุนี้เอง UNDP จึงได้ออกแบบโครงสร้างทางการเงินขึ้นมาในรูปแบบหนึ่งคือ Tiger Ecosystems Bond หรือ พันธบัตรเพื่อการดูแลระบบนิเวศของเสือโคร่ง เพื่อระดมเงินทุนให้แก่การปกป้องและฟื้นฟูเสือโคร่ง (โปรดอ่านการประเมินความเป็นไปได้เบื้องต้นของโครงการระดมเงินทุนให้แก่แผนปฏิบัติการแห่งชาติเพื่ออนุรักษ์เสือโคร่ง โดยใช้ Tiger Ecosystems Bond) มีหลากหลายตัวเลือกในการวางโครงสร้างพันธบัตร โดยแต่ละตัวเลือกมีข้อดีและข้อเสียแตกต่างกันออกไป โดยตัวเลือกที่ว่าจะมีทั้งเงินทุนที่อยู่ในงบดุลและนอกงบดุล ความเป็นไปได้ของตัวเลือกเหล่านี้ขึ้นอยู่กับกรณีธุรกิจที่จะเข้าไปลงทุน และกรอบกฎหมายที่รัดกุม เพื่อสร้างรายได้ผ่านช่องทางที่เหมาะสม อาทิ การชำระเงินเพื่อเป็นค่านิเวศบริการ การท่องเที่ยวเชิงนิเวศ และการป่าไม้

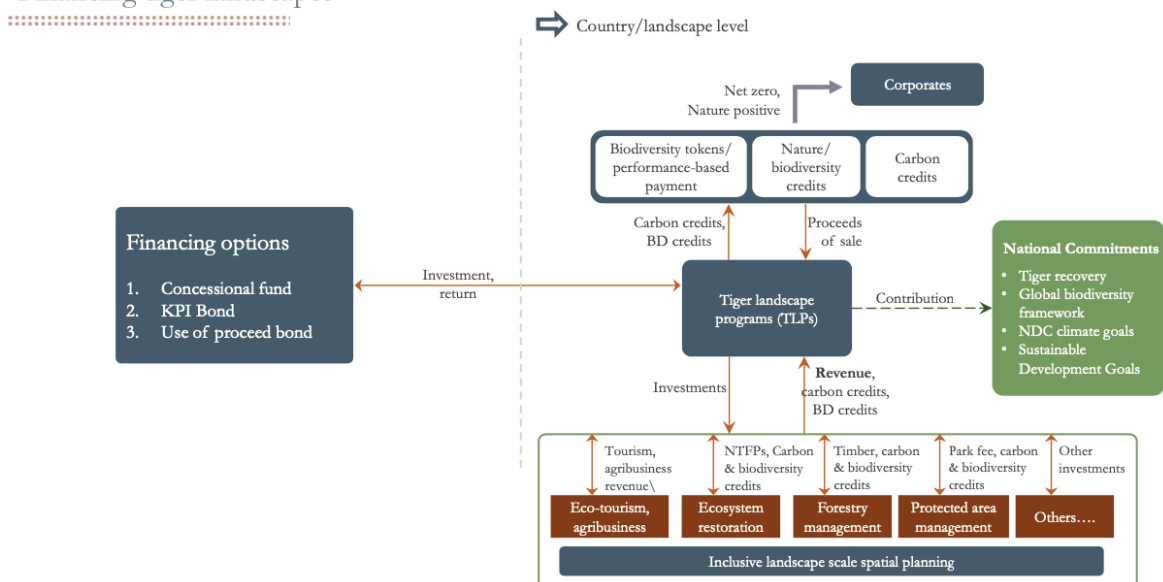
กรณีการลงทุน

- ประเทศไทยถือว่าประสบความสำเร็จมากที่สุดในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ เนื่องจากเป็นประเทศเดียวที่ประชากรเสือโคร่งมีแนวโน้มที่ดีขึ้น โดยมีบันทึกว่าเสือโคร่งมีจำนวนเพิ่มขึ้นในพื้นที่คุ้มครองบางแห่ง
- ถึงแม้ว่าประชากรเสือโคร่งจะเติบโตขึ้น แต่ก็มีเสือโคร่งจำนวนมากกระจุกอยู่เฉพาะในพื้นที่คุ้มครอง การขยายประชากรเสือโคร่งนอกพื้นที่เหล่านี้เป็นเรื่องสำคัญ เพราะจะทำให้เสือโคร่งมีคุณภาพชีวิตที่ดี

- แผนปฏิบัติการแห่งชาติเพื่ออนุรักษ์เสือโคร่ง: รัฐบาลไทยกำลังอยู่ในขั้นตอนอนุมัติแผนปฏิบัติการแห่งชาติเพื่ออนุรักษ์เสือโคร่งในขั้นสุดท้าย ซึ่งเน้นย้ำความสำคัญของการเงินต่อการฟื้นฟูประชากรเสือโคร่งและปกป้องภูมิทัศน์เสือโคร่ง
- การอนุรักษ์จำเป็นต้องใช้การดูแลทั้งระบบนิเวศ (Landscape Approach) ที่ครอบคลุม ซึ่งปรับเป้าหมายระยะยาวและเป้าหมายทางการเงินให้มีความเหมาะสม เพื่อให้การดำเนินงานตามกลยุทธ์การอนุรักษ์เป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ
- การให้ภาคเอกชนเข้ามามีส่วนร่วมในตราสารหนี้เพื่อการอนุรักษ์สัตว์ป่าจะช่วยระดมเงินทุนได้จำนวนมากเพื่อนำไปใช้ในการปกป้องความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ
- พันธบัตรด้านสิ่งแวดล้อมที่ด้วยการบริหารระบบนิเวศเพื่อการอนุรักษ์เสือโคร่ง (Tiger Ecosystem Bond) ซึ่ง UNDP เสนอขึ้นนั้น มุ่งที่จะวางโครงสร้างทางการเงินเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์และฟื้นฟูระบบนิเวศของเสือโคร่ง ตราสารทางการเงินรูปแบบใหม่นี้มอบตัวเลือกในการวางโครงสร้างที่หลากหลาย ซึ่งแต่ละตัวเลือกก็จะมีข้อดีและข้อจำกัดที่ต่างกันไป
- การจัดหาเงินทุนแบบเงินช่วยเหลือ (grant-based financing) แบบเดิมอาจไม่สามารถปิดช่องว่างทางการเงินที่จำเป็นต่อการอนุรักษ์ระบบนิเวศของเสือโคร่งอย่างครอบคลุม ซึ่ง Tiger Ecosystems Bond เป็นช่องทางในการปิดช่องว่างทางการเงิน และกระตุ้นให้เกิดกระแสเงินทุนเพื่อการอนุรักษ์เสือโคร่ง

ภาพที่ 8: โครงสร้างการระดมเงินทุนเพื่อการอนุรักษ์ระบบนิเวศของเสือโคร่งในประเทศไทย

Financing tiger landscapes



ที่มา: UNDP, 2023

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ในระยะแรกของเครื่องมือทางการเงินในขั้นตอนนี้คือ เพื่อตรวจสอบนโยบายและสถาบันในท้องถิ่น ประเมินตลาดนิเวศบริการว่าสอดคล้องกับกรอบกฎหมายหรือไม่ โดยเฉพาะอย่างยิ่งตลาดคาร์บอนและความหลากหลายทางชีวภาพประเมินความต้องการทางการเงินเพื่อการดูแลระบบนิเวศของเสือโคร่งระบุแนวทางการดำเนินการในระบบนิเวศเสือโคร่งที่มีความเป็นไปได้ทางการเงินมากที่สุด ประเมินความเหมาะสมและเงื่อนไขตลาดท้องถิ่น เพื่อลงทุนในภาคส่วนต่าง ๆ ผ่านหน่วยงานต่าง ๆ ในระบบนิเวศของเสือโคร่ง

ภาพที่ 9: ขั้นตอนการพัฒนาพันธบัตรเพื่อการอนุรักษ์ระบบนิเวศของเสือโคร่งอินโดจีน

Step-by-step approach that can be undertaken:



พันธมิตรในการขับเคลื่อนกลไกการเงิน

- ปรึกษารัฐบาล (กระทรวงการคลัง สำนักงานคณะกรรมการกำกับหลักทรัพย์และตลาดหลักทรัพย์ กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม) เพื่ออธิบายว่าตราสารหนี้เป็นเครื่องมือที่เหมาะสมในการสรรหาเงินลงทุนเพื่อวัตถุประสงค์ที่กล่าวไว้ข้างต้นหรือไม่ และเครื่องมือแบบใดที่เหมาะสม ภายในพื้นที่การคลังของประเทศในปัจจุบัน (กล่าวคือ ออกโดยภาครัฐหรือภาคเอกชน การนำเงินที่ได้ไปลงทุนและกลไกในการจ่ายเงินคืน ตลอดจนตัวแปรต่าง ๆ เช่น มูลค่าของการระดมเงิน ระยะเวลา และตัวชี้วัดความสำเร็จในมิติความหลากหลายทางชีวภาพ (KPI))
- มีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสีย เพื่อร่วมกันพัฒนาแผนโดยละเอียดและสร้างฐานข้อมูลธุรกิจ
- วางกระบวนการโครงสร้างหนี้ ผ่านความร่วมมือระหว่างรัฐบาล สถาบันการเงิน ผู้ให้เงินกู้ (concessional capital provider) ชุมชน และผู้มีส่วนได้เสียอื่น ๆ ในท้องถิ่น

แผนปฏิบัติการ

การดำเนินการสำคัญ	กรอบเวลา
1. ทบทวนนโยบายและสถาบัน	
2. ความเป็นไปได้ของการลงทุน	
3. การตรวจสอบงบประมาณและรายจ่าย	2566-2567
4. การประเมินความต้องการทางการเงิน	
5. แผนการเงินและทางแก้ไขปัญหา	

4.2.5 เครื่องมือทางการเงิน		
การใช้ป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์สัตว์ป่าและพื้นที่คุ้มครองในประเทศไทย		ประโยชน์ในการขับเคลื่อน NBSAP, GBF และ SDGs
กลไกการเงินที่สำคัญ	ป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์	เป้าหมาย NBSAP ข้อที่ 1, 3
ประเภทของเครื่องมือทางการเงิน	ป้ายทะเบียนรถพิเศษนี้จัดจำหน่ายให้เจ้าของรถในราคาสูงกว่าปกติ รายได้ที่เพิ่มขึ้นจะจัดสรรเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่ง สัตว์ป่าและพื้นที่คุ้มครอง	เป้าหมาย GBF ข้อที่ 3, 14, 16, 19 SDG 15
แหล่งเงินทุน	ภาคเอกชน	
ประเภทของวิธีการ	ตลาด การจัดสรรเงินทุน	
ผลลัพธ์ทางการเงิน	สร้างรายได้	

บริบท

ประเทศไทยมีรถยนต์และรถจักรยานยนต์มากกว่า 44 ล้านคัน และตัวเลขนี้ก็เพิ่มสูงขึ้นเรื่อย ๆ รัฐบาลเสนอทางแก้ปัญหาในการอนุรักษ์สัตว์ป่า โดยเสนอป้ายทะเบียนรถพิเศษเพื่อการอนุรักษ์ ซึ่งเจ้าของรถสามารถซื้อได้ในราคาสูงกว่าปกติ กรมการขนส่งทางบกมีประสบการณ์เรื่องการจำหน่ายป้ายทะเบียนรถพิเศษ เช่น ป้ายทะเบียนรถมงคล จากการสำรวจของนิด้าโพลกับผู้ตอบแบบสอบถาม 1,122 คน ผลปรากฏว่าเจ้าของรถส่วนใหญ่เต็มใจซื้อป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์ในราคา 33 ดอลลาร์สหรัฐ คาดว่าเครื่องมือทางการเงินนี้

จะสร้างเงินอย่างน้อย 11 ล้านดอลลาร์สหรัฐให้แก่รัฐบาลไทย ซึ่งจะจัดสรรไปใช้เพื่อการอนุรักษ์ ผ่านการวางกลยุทธ์และการวางแผนงบประมาณระหว่างกระทรวงการคลัง กระทรวงคมนาคม และกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม เครื่องมือนี้มุ่งที่จะขยายป้ายทะเบียนรถพิเศษในประเทศไทยโดยให้มีป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์อยู่ด้วย ทั้งนี้เพื่อช่วยระดมเงินทุนจากประชาชนที่ต้องการมีส่วนร่วมในการอนุรักษ์สัตว์ป่า

กรณีการลงทุน

- ป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์สามารถสร้างรายได้มากมายเนื่องจากมีความต้องการสูงในตลาด และผู้บริโภคในประเทศไทยก็เต็มใจที่จะจ่ายเงินซื้อ
- มีโอกาสขยายตลาดป้ายทะเบียนรถพิเศษในประเทศไทย เป็นการขยายผลโมเดลธุรกิจที่ประสบความสำเร็จมาแล้ว เช่น ป้ายทะเบียนรถเลขมงคลในจังหวัดตรัง ซึ่งทำเงินได้ถึง 1.6 ล้านดอลลาร์สหรัฐตลอด 4 ปีที่ผ่านมา
- นโยบายการจัดสรรรายได้ข้ามภาคส่วนคือเครื่องมือทางการเงินแบบใหม่สำหรับประเทศไทยเพื่อการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยเป็นเครื่องมืออันจำเป็นต่อการเอาชนะความท้าทายด้านการเงิน
- การร่วมมือกับภาคการเงินและการคลังจะช่วยพัฒนาแพลตฟอร์ม e-payment และ e-auction ให้กรมการขนส่งทางบกนำไปใช้ในการนี้ ทำให้ประชาชนสนับสนุนการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อมได้อย่างง่ายดายผ่านสินค้าที่ตนใช้อยู่แล้ว

วัตถุประสงค์

วัตถุประสงค์ของเครื่องมือทางการเงินที่เสนอในข้อนี้คือ สร้างการโอกาสระดมเงินทุนจากภาคประชาชนเพื่อการอนุรักษ์สัตว์ป่า โดยการออกป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์เพิ่มเติมจากป้ายทะเบียนรถพิเศษที่มีอยู่ในประเทศไทย โครงการนี้อาจใช้ประโยชน์จากประสบการณ์ของกรมการขนส่งทางบกที่เคยเปิดประมูลป้ายทะเบียนรถมงคล

คณะทำงานระดับประเทศเพื่อการปรับใช้เครื่องมือทางการเงินว่าด้วยป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์ (National Working Group for implementation of the finance solution on conservation license plates: WG-CLP) ซึ่งประกอบด้วยผู้แทนจากหน่วยงานรัฐบาลสำคัญ ได้จัดตั้งขึ้นโดยสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมร่วมกับ BIOFIN Thailand เพื่อร่วมกำกับดูแลโครงการป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์ และนำเสนอความคืบหน้าให้คณะกรรมการกำกับโครงการ BIOFIN (BIOFIN Steering Committee) รับทราบ

พันธมิตรในการขับเคลื่อนกลไกการเงิน

กรมการขนส่งทางบก และกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช จะร่วมกันดำเนินงาน โดยมีสำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมเป็นผู้นำโครงการนี้ อันเนื่องมาจากอำนาจหน้าที่ในการออกทะเบียนรถและจัดการพื้นที่คุ้มครอง โดยในระดับจังหวัดนั้น กรมการขนส่งทางบกเสนอแนะให้

BIOFIN ร่วมงานกับกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นผ่านทางสำนักงานจังหวัด ด้วยระบบการงบประมาณแบบใหม่นี้ รายได้จากกรมการขนส่งทางบกก็จะถูกโอนให้หน่วยงานระดับจังหวัด เครื่องมือทางการเงินนี้สามารถจัดสรรเงินทุนส่วนหนึ่งจากจังหวัดเพื่อสนับสนุนการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพในระดับท้องถิ่น นอกจากนี้ ภาครัฐและธนาคารในประเทศไทยยังอาจให้การสนับสนุนด้าน FINTECH โดยพัฒนาระบบ e-payment ขึ้นมาตามกฎหมายและข้อบังคับของกระทรวงการคลัง

แผนปฏิบัติการ

การดำเนินการสำคัญ	ผู้มีส่วนได้เสียหลัก	กรอบเวลา
1. จัดตั้งคณะทำงานระดับประเทศเพื่อการปรับใช้เครื่องมือทางการเงินว่าด้วยป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์ (Working Group for Conservation License Plate finance solution)	• BIOFIN • สผ. • กรมการขนส่งทางบก • กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น • กรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช • กรมบัญชีกลาง • หน่วยงานราชการส่วนกลาง	2567
2. พัฒนากฎหมายและกรอบองค์กร เพื่อเก็บและจัดสรรรายได้จากการขายป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์จากหน่วยงานรัฐระดับท้องถิ่น	• BIOFIN • ผู้เชี่ยวชาญด้านกฎหมาย/นโยบาย	2568
3. สนับสนุนด้านการพัฒนาศักยภาพให้แก่กรมการขนส่งทางบกและรัฐบาลท้องถิ่น เพื่อดำเนินโครงการจำหน่ายป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์	• BIOFIN • หน่วยงานราชการส่วนกลาง • หน่วยงานรัฐบาลระดับท้องถิ่น	2568-2569
4. พัฒนากลยุทธ์การตลาดสำหรับป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์ เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ประชาชนทราบและเพิ่มความต้องการในตลาด	• BIOFIN	2568
5. พัฒนาและนำร่องใช้แพลตฟอร์ม e-payment และ e-auction ให้กรมการขนส่งทางบกสามารถนำไปใช้ในการจำหน่ายป้ายทะเบียนรถเพื่อการอนุรักษ์ได้อย่างมีประสิทธิภาพ	• BIOFIN • หน่วยงานราชการส่วนกลาง • หน่วยงานรัฐบาลระดับท้องถิ่น • ธนาคาร	2569
6. ติดตามและประเมินผลการใช้เครื่องมือทางการเงิน และทำการปรับเปลี่ยนตามความจำเป็นให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น	• BIOFIN • ธนาคาร • หน่วยงานรัฐบาลที่เกี่ยวข้อง	2570

4.2.6 เครื่องมือทางการเงิน

การสร้างแพลตฟอร์มดิจิทัลในการระดมเงินทุนเพื่อการจัดการป่าชายเลน
ในจังหวัดเพชรบุรีอย่างยั่งยืน

ประโยชน์ในการขับเคลื่อน NBSAP,
GBF และ SDGs

กลไกการเงินที่สำคัญ	การระดมทุนสาธารณะ, แพลตฟอร์ม e-commerce, NFTs	เป้าหมาย NBSAP ข้อที่ 1, 3
ประเภทของเครื่องมือ ทางการเงิน	เทคโนโลยีดิจิทัลที่ช่วยระดมทุนเพื่อ การจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืน	เป้าหมาย GBF ข้อที่ 14, 15, 16, 19 SDGs 9, 13, 14
แหล่งเงินทุน	ภาคเอกชน	
ประเภทของวิธีการ	ตลาด	
ผลลัพธ์ทางการเงิน	สร้างรายได้	

บริบท

การแพร่ระบาดของโควิด 19 ทำให้ต้องปิดเมืองและจำกัดการเดินทาง มาตรการเหล่านี้มีทั้งผลดีและผลเสีย บรรดาผลเสียได้แก่ เศรษฐกิจถดถอย ผู้คนตกงาน และรายได้ที่ลดลงในภาคส่วนต่าง ๆ เช่น การท่องเที่ยว และโรงแรมในประเทศไทย อย่างไรก็ตาม โควิด 19 ก็ได้เร่งรัดให้การปฏิบัติกิจให้เป็นไปอย่างรวดเร็วขึ้น ผู้คนเริ่มคุ้นเคยกับการซื้อของออนไลน์และการชำระเงินออนไลน์มากกว่าเดิม

ในระหว่างช่วงเวลาเดียวกันนี้ มีคนสนใจทรัพย์สินดิจิทัลเพิ่มมากขึ้น การระดมทุนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัล ดึงดูดทั้งภาคเอกชนและองค์กรไม่แสวงหาผลกำไร

วัตถุประสงค์

เครื่องมือทางการเงินในข้อนี้มุ่งที่จะระบุและจัดลำดับความสำคัญให้แก่ช่องทางดิจิทัลที่เหมาะสมสำหรับ ระดมเงินทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ หากมีการก่อตั้งวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม (ภายใต้เครื่องมือ ทางการเงินว่าด้วยการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน) ไปพร้อมกับกองทุนเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ก็จะสามารถใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อขยายผลิตภัณฑ์จากชุมชนที่ผลิตขึ้นอย่างยั่งยืน โครงการที่เกี่ยวข้องกับ การจัดการป่าชายเลนอาจทำแคมเปญระดมทุนสาธารณะผ่านช่องทางดิจิทัล ซึ่งจะช่วยให้แคมเปญเข้าถึง ผู้คนมากขึ้น นอกจากนี้ การใช้คุณค่าจากทรัพยากรทางธรรมชาติที่ไม่ใช่ในทางบริโภค (non-consumptive use) ก็สามารถสร้างรายได้โดยแปลงภาพถ่ายหรือภาพวาดธรรมชาติแบบดิจิทัลให้เป็นการซื้อขายและ ถูกรองสินทรัพย์ดิจิทัลรูปแบบใหม่ ที่รับรองว่าสินทรัพย์ดิจิทัลไม่ซ้ำกัน (Non-Fungible Tokens: NFTs) และขายบนแพลตฟอร์ม NFT marketplace ต่าง ๆ Metaverse คือ การผสมผสานเทคโนโลยีแห่งโลกเสมือน ที่สร้างสิ่งแวดล้อมของโลกจริง ๆ และเทคโนโลยีเข้าด้วยกัน เพื่อให้ผู้คนเข้ามามีปฏิสัมพันธ์และทำกิจกรรม ร่วมกัน ก็เป็นอีกช่องทางหนึ่งที่มีศักยภาพ สามารถแสดงความงามของป่าชายเลนในเพชรบุรีและระดมเงิน ทุนได้ แต่จำเป็นต้องพิจารณาให้รอบคอบเนื่องจากโครงการแบบนี้มีค่าใช้จ่ายสูง ต้องคำนึงถึงประโยชน์ ที่เป็นไปได้จากการใช้เทคโนโลยีใหม่ล่าสุด

พันธมิตรในการขับเคลื่อนกลไกการเงิน

พันธมิตรที่สำคัญในการปรับใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อการอนุรักษ์สิ่งแวดล้อม ได้แก่ ภาคการเงินและการธนาคาร สตาร์ทอัพ และชุมชนท้องถิ่น วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม—ซึ่งได้กล่าวไว้ในหัวข้อเครื่องมือทางการเงินว่าด้วยการท่องเที่ยวอย่างยั่งยืน—เหมาะสมที่จะเป็นศูนย์กลางในการใช้เทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสร้างรายได้ให้แก่การอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม ควรปรึกษากับผู้เชี่ยวชาญในการพัฒนาแผนระดมทุนโดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ได้ประโยชน์สูงสุด วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคมควรทำงานร่วมกับธนาคารและบริษัทสตาร์ทอัพ ในการพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมที่จะขายในตลาดออนไลน์ ภาคเอกชน โดยเฉพาะบริษัท e-commerce และเทคโนโลยีการเงิน เป็นพันธมิตรสำคัญในการจำหน่ายสินค้าทางออนไลน์ และ/หรือการระดมทุนโดยใช้ช่องทางดิจิทัล

กรณีการลงทุน

- การใช้เทคโนโลยีและแพลตฟอร์มดิจิทัลอย่างเหมาะสมจะทำให้ผู้คนนอกจังหวัดเพชรบุรีสามารถมีส่วนช่วยในการจัดการป่าชายเลนอย่างยั่งยืน
- การใช้เครื่องมือทางการเงินหลากหลายรูปแบบที่พึงพาแหล่งรายได้ที่แตกต่างกัน จะช่วยลดความเสี่ยงเมื่อเกิดวิกฤตในภาคส่วนใดภาคส่วนหนึ่ง
- เทคโนโลยีดิจิทัลสามารถเข้าถึงผู้คนจากจังหวัดอื่น ๆ หรือแม้แต่ประเทศอื่น ดังนั้นจึงเป็นการเพิ่มจำนวนผู้บริจาคสำหรับแคมเปญระดมทุนสาธารณะ
- สามารถใช้การซื้อขายและการถือครองสินทรัพย์ดิจิทัลรูปแบบใหม่ที่รับรองว่าสินทรัพย์ไม่ซ้ำกัน หรือ Non-Fungible Tokens (NFTs) เพื่อระดมเงินทุน อันจะให้ประโยชน์มากมายอย่างเช่น การระดมเงินทุนอย่างโปร่งใส การดึงดูดนักลงทุนกลุ่มใหม่ ๆ และทำให้กระแสนายได้สินทรัพย์สินดิจิทัลมีความหลากหลาย

แผนปฏิบัติการ

การดำเนินการสำคัญ	กรอบเวลา
1. พัฒนาแผนเพื่อระดมทุนในการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ โดยใช้เทคโนโลยีดิจิทัลให้ได้ประโยชน์สูงสุด	2568
2. ทำให้องค์กรและบริษัทสตาร์ทอัพได้พบปะหารือกับวิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม/ชุมชนท้องถิ่น เพื่อพัฒนาผลิตภัณฑ์ที่เหมาะสมกับการจำหน่ายบนแพลตฟอร์ม e-commerce	2568
3. ทำให้วิสาหกิจชุมชนเพื่อสังคม/ชุมชนท้องถิ่นได้พบปะหารือกับผู้ประกอบการกิจการ e-commerce เพื่อจำหน่ายผลิตภัณฑ์ที่พัฒนาขึ้น	2568
4. หากต้องการใช้กิจกรรมระดมเงินทุนทางดิจิทัลในรูปแบบอื่น ๆ ควรให้ภาคเอกชนมีส่วนร่วมด้วย เช่น บริษัทเทคโนโลยีทางการเงิน	2568-2569

บทที่ 5

การขับเคลื่อนแผนการเงิน เพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ



5.

การขับเคลื่อนแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ

แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพกำหนดการดำเนินการในระยะสั้น ระยะกลาง และระยะยาว เพื่อเปิดช่องว่างทางการเงินและส่งเสริมการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพทั่วประเทศไทย

แผนปฏิบัติการการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ประเทศไทย

แผนระยะสั้น (1-2 ปี)

1. การมีส่วนร่วมกับผู้มีส่วนได้เสียและการสร้างความตระหนัก
 - ทำกิจกรรมรณรงค์เพื่อประชาสัมพันธ์ให้ภาครัฐ ภาคเอกชน และภาคประชาสังคมรับทราบเกี่ยวกับวัตถุประสงค์ของ BFP และความสำคัญของการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ
 - จัดการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการและงานสัมมนา เพื่อให้ผู้มีส่วนได้เสียเข้ามามีส่วนร่วม และส่งเสริมให้มีส่วนร่วมในกระบวนการปรับใช้แผนอย่างต่อเนื่อง
2. การสร้างความสอดคล้องและการบูรณาการเชิงนโยบาย
 - การกำหนดนโยบายในปัจจุบันทั้งระดับประเทศและระดับท้องถิ่น สอดคล้องกับเป้าหมายของ BFP และทำให้กระบวนการตัดสินใจที่เกี่ยวข้องคำนึงถึงความหลากหลายทางชีวภาพเสมอ
3. การลงทุนแบบคำนึงถึงผลกระทบเชิงบวกและการเป็นพันธมิตรกับภาคเอกชน
 - ระบุพันธมิตรสำคัญในภาคเอกชนที่สนใจการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพ และเปิดโอกาสให้พันธมิตรเหล่านี้เข้ามามีส่วนร่วม โดยส่งเสริมประโยชน์ของแนวทางปฏิบัติอย่างยั่งยืนและแสดงให้เห็นว่าแนวทางเหล่านี้สอดคล้องกับ BFP อย่างไรบ้าง
4. สร้างนวัตกรรมเครื่องมือทางการเงินใหม่ ๆ
 - นวัตกรรมเครื่องมือและกลไกทางการเงินใหม่ ๆ เช่น เครดิตความหลากหลายทางชีวภาพ พันธบัตร (สีเขียว) หรือการลงทุนแบบคำนึงถึงผลกระทบเชิงบวก เพื่อขับเคลื่อนทรัพยากรทางการเงินสู่โครงการความหลากหลายทางชีวภาพในระยะสั้น

แผนปฏิบัติการการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ประเทศไทย

แผนระยะกลาง (2-4 ปี)

5. การปฏิรูปทางกฎหมายและกฎข้อบังคับ
 - รณรงค์ให้มีการปฏิรูปกฎหมายที่จำเป็น เพื่อสนับสนุนเป้าหมายด้านการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการพัฒนาอย่างยั่งยืน ทำให้กฎหมายเอื้อต่อการดำเนินตาม BFP อย่างประสบผลสำเร็จ
6. การสร้างศักยภาพ
 - ลงทุนในหลักสูตรฝึกอบรมสำหรับชุมชนและสถาบันท้องถิ่น โดยเสริมศักยภาพของภาคส่วนเหล่านี้ในการจัดการทรัพยากรทางธรรมชาติอย่างยั่งยืนและมีส่วนช่วยเหลือในโครงการอนุรักษ์อย่างต่อเนื่อง
7. กรอบการติดตามและประเมินผล
 - วางกรอบการติดตามและประเมินผลอย่างรัดกุม เพื่อติดตามความก้าวหน้าของ BFP คอยประเมินผลลัพธ์ทางการเงินของการขับเคลื่อนทรัพยากรทางการเงิน และประสิทธิภาพของงานด้านการอนุรักษ์
8. ยกระดับและขยายผลเครื่องมือทางการเงินในแนวทางใหม่ ๆ
 - ยกระดับกลไกทางการเงินใหม่ ๆ ที่ทดลองใช้และประสบความสำเร็จแล้ว โดยร่วมมือกับสถาบันทางการเงินเพื่อเพิ่มโอกาสให้ได้รับเงินลงทุนในโครงการเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ

แผนระยะยาว (4-5 ปี)

9. การทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพกลายเป็นกระแสหลัก
 - ทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพกลายเป็นกระแสหลักภายในนโยบายทางเศรษฐกิจและการพัฒนาในวงกว้าง เช่น การพัฒนาหน่วยงานเชี่ยวชาญเฉพาะด้านการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพในหน่วยงานภาครัฐ เพื่อให้มั่นใจว่าความยั่งยืนเป็นหัวใจสำคัญของการวางแผนและกระบวนการตัดสินใจด้านงบประมาณ
 10. สร้างนักปฏิบัติระดับประเทศ
 - พัฒนาหลักสูตรการศึกษาและโครงการวิจัย เพื่อส่งเสริมความเข้าใจเชิงลึกเกี่ยวกับคุณค่าและวิธีการของการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ สร้างฐานความรู้อันจะใช้เป็นข้อมูลในการสร้างกลยุทธ์การเงินเพื่อการอนุรักษ์ในอนาคต
 11. การปรับตัวและความยืดหยุ่น
 - ตรวจสอบและปรับแผน BFP อยู่เสมอให้ตอบรับกับความเปลี่ยนแปลงด้านสิ่งแวดล้อม เศรษฐกิจ และสังคม เพื่อให้แผน BFP ยังคงเหมาะสมและมีประสิทธิภาพในระยะยาว
-

บทที่ 6

บทสรุป



6. บทสรุป

ในคราวการประชุมสมัชชาภาคีว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ 15 (CBD COP 15) เมื่อปี พ.ศ. 2565 ประเทศต่าง ๆ รวมทั้งไทยได้ตกลงที่จะจัดทำ “แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ” หรือ NBSAP ตลอดจนปรับใช้ “แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ” หรือ BFP ของประเทศควบคู่กัน โดยแผน NBSAP ทำหน้าที่เป็นยุทธศาสตร์หลักที่ขับเคลื่อน Global Biodiversity Plan ตามอนุสัญญาว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพ โดยมี BFP ช่วยระดมทรัพยากรเพื่อจะปิดช่องว่างทางการเงินและสนับสนุนความพยายามในการบรรลุผลสัมฤทธิ์ตามแผน NBSAP ของประเทศไทย

ประเทศไทยได้พัฒนา “แผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพระดับชาติ” โดยมียุทธศาสตร์ 3 ด้าน เป้าประสงค์ 3 ข้อ และเป้าหมายอีก 12 ข้อ โดยร่วมมือกับองค์กรมากกว่า 200 แห่งในประเทศไทย ผ่านแนวทางการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน (whole-of-society) ซึ่งแผน BFP สำหรับประเทศไทยได้รับการรับรองในระดับประเทศ และเน้นย้ำถึงเป้าหมาย 3 ประการ ได้แก่ 1. เพิ่มและขับเคลื่อนทรัพยากรจากหลากหลายแหล่งที่มา เช่น ภาครัฐ ภาคเอกชน และประชาสังคม 2. ลดผลเสียที่เกิดจากการลงทุนที่กระทบต่อความหลากหลายทางชีวภาพ และ 3. เสริมประสิทธิภาพและความสอดคล้องของประเด็นว่าด้วยธรรมชาติกับสภาพภูมิอากาศ

การดำเนินการตามแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ในช่วงปี พ.ศ. 2566-2570 อย่างประสบความสำเร็จ เป็นสิ่งจำเป็นต่อการทำให้ความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศของไทยยั่งยืนในระยะยาว แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพได้ถูกพัฒนาจากการศึกษาวิจัยโดยใช้ชุดความคิดของ BIOFIN methodology และอยู่บนพื้นฐานของข้อมูลเชิงลึกและข้อมูลเชิงประจักษ์ โดยมุ่งหมายที่จะสนับสนุนให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายการอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและการพัฒนาอย่างยั่งยืน โดยการปิดช่องว่างทางการเงินดังที่แสดงใน **ข้อค้นพบของการทบทวนงบประมาณรายจ่ายเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพและการประเมินความต้องการของเงินทุนเพื่ออนุรักษ์ตาม NBSAP คิดเป็นจำนวน 1,116 ล้านดอลลาร์สหรัฐ** และข้อค้นพบจากการศึกษาวิจัยว่าด้วยการปรับเปลี่ยนหรือลดงบประมาณรายจ่ายที่เป็น **เงินอุดหนุนที่ถือว่าเป็นอันตรายต่อความหลากหลายทางชีวภาพและระบบนิเวศ (Harmful subsidies) ผ่านโครงการต่าง ๆ ระหว่างปี พ.ศ. 2564-2566 คิดเป็นงบประมาณกว่า 219,788 ล้านบาท** เป็นต้น

การพัฒนาแผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพมีความสำคัญยิ่งต่อการช่วยระดมทรัพยากรและเงินทุนเพื่อสามารถอนุรักษ์ตามแผนปฏิบัติการด้านความหลากหลายทางชีวภาพแห่งชาติ โดยมุ่งเน้นให้เกิดผลลัพธ์ทางการเงิน 4 ด้าน คือ 1. การสร้างรายได้ 2. ปรับเปลี่ยนงบประมาณให้เหมาะสม 3. หลีกเลี่ยงค่าใช้จ่ายในอนาคตที่ต้องนำมาฟื้นฟูธรรมชาติ และ 4. ส่งมอบผลลัพธ์การงบประมาณที่ดีขึ้น วัตถุประสงค์สำคัญอีกประการหนึ่งของแผน BFP คือ เพื่อขับเคลื่อนทรัพยากรทางการเงินให้ประเทศไทยบรรลุเป้าหมายด้านความหลากหลายทางชีวภาพทั้งในระดับประเทศและระดับโลก

อนึ่ง แผน BFP จะมีบทบาทสำคัญในการสนับสนุนกรอบงานคุณหมิง-มอนทรีออลว่าด้วยความหลากหลายทางชีวภาพของโลก (“GBF”) ผ่านกลไกทางการเงินรูปแบบใหม่ ๆ ซึ่งประเทศไทยตระหนักดีว่าความพยายามในการอนุรักษ์จำเป็นต้องใช้ทรัพยากรทางการเงินอย่างมาก และภาครัฐเพียงลำพังไม่สามารถตอบโจทย์นี้ได้ ดังนั้น การสร้างโอกาสการลงทุนที่ส่งผลกระทบต่อธรรมชาติจากภาคเอกชนและความร่วมมือกับองค์กรภาคประชาสังคมจะช่วยเชื่อมต่อว่างด้านการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ ทำให้โครงการอนุรักษ์ต่าง ๆ มีเงินทุนสานต่อโครงการอย่างยั่งยืนในระยะยาว นอกจากนี้ แผน BFP ยังตระหนักถึงความจำเป็นที่กระบวนการตัดสินใจทางการเงินจะต้องคำนึงถึงมิติ “ความหลากหลายทางชีวภาพ” เป็นสำคัญ เพราะทำให้มั่นใจได้ว่าการเติบโตและการพัฒนาทางเศรษฐกิจจะเป็นไปได้อย่างยั่งยืน โดยไม่ต้องแลกกับการสูญเสียระบบนิเวศและสร้างภาระค่าใช้จ่ายในอนาคตที่จะต้องเข้าไปในการฟื้นฟูธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กล่าวโดยสรุปคือ แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ (BFP) ของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570 มอบกรอบงานที่ครอบคลุมและปรับใช้ได้จริง เพื่อให้ประเทศไทยสามารถอนุรักษ์ความหลากหลายทางชีวภาพและสร้างการพัฒนาอย่างยั่งยืนด้วยการใช้เครื่องมือทางการเงินรูปแบบใหม่ ๆ หากประสบผลสำเร็จ ก็จะเป็นก้าวสำคัญที่จะปูทางสู่อนาคตที่ยั่งยืนให้แก่ชนรุ่นหลัง พร้อมส่งเสริมธรรมชาติที่สมดุลและมีคุณภาพ



Federal Ministry
for the Environment, Nature Conservation
and Nuclear Safety



Norway
State of the Art



แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570

จัดพิมพ์โดย

กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย

ความริเริ่มทางการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพ

(ภายใต้การสนับสนุนจากโครงการ Global Biodiversity Framework Early Action Support: GBF-EAS)

กองจัดการความหลากหลายทางชีวภาพ

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม

(สำนักงานชั่วคราว) อาคารทิปโก้ 2 ชั้นที่ 14 เลขที่ 118/1

ถนนพระรามที่ 6 แขวงพญาไท เขตพญาไท กรุงเทพฯ 10400

โทรศัพท์ 02-265-6685 โทรสาร 02-265-6684

Email: bdpolicy@onep.go.th

โครงการพัฒนาแห่งสหประชาชาติประจำประเทศไทย

อาคารสหประชาชาติ ชั้น 14 ถนนราชดำเนินนอก

แขวงบางขุนพรหม เขตพระนคร กรุงเทพฯ 10200

โทรศัพท์ 02-288-3350 Email: undp.thailand@undp.org

การอ้างอิง

สำนักงานนโยบายและแผนทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. 2567.

แผนการเงินเพื่อความหลากหลายทางชีวภาพของประเทศไทย พ.ศ. 2566-2570.

กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม. กรุงเทพฯ. 102 หน้า.

ISBN (e-book)

978-616-316-801-6

ออกแบบ

บริษัท สแกนด์-มีเดีย คอร์ปอเรชั่น จำกัด

รูปภาพโดย

จิตรทิวส์ พรประเสริฐ



United Nations Development Programme Thailand

14th Floor United Nations Building

Rajdamnern Nok Avenue

Bangkok 10200, Thailand

Email: undp.thailand@undp.org

Tel: +66 2 2883350

 <http://www.th.undp.org>

       UNDPThailand